

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

**Diplomsko delo
visokošolskega programa**

**GOSTINSKI LOKALI IN ZASEBNO
VAROVANJE**

Alen DŽABIĆ

Ljubljana, november 2009

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

Diplomsko delo
visokošolskega programa

GOSTINSKI LOKALI IN ZASEBNO VAROVANJE

Kandidat: Alen DŽABIĆ
04027174

Mentor: viš. predavatelj mag. Slavko DEBELAK

Ljubljana, november 2009

POVZETEK

Predmet diplomskega dela so gostinski lokali, zasebno varovanje v gostinskih lokalih, nadzor pristojnih inšpekcijskih služb in policije nad obratovanjem gostinskih lokalov in zasebnim varovanjem ter obratovanje gostinskih lokalov Lipa in Global.

V diplomski nalogi sem predstavil gostinsko dejavnost, katere vrste gostinskih obratov poznamo in vse pogoje za njihovo obratovanje. Nato sem predstavil pravno urejenost zasebnega varovanja v Republiki Sloveniji in same spremembe zakonodaje na tem področju. Problem zasebnega varovanja v gostinskih lokalih in pod kakšnimi pogoji se mora organizirati služba varovanja v gostinskih lokalih. Nadalje sem na splošno opredelil inšpekcijski nadzor in položaj tega organa v Republiki Sloveniji. Predstavil sem najpogosteje uporabljena pooblastila inšpekcijskih služb in policije pri nadzoru gostinskih lokalov in zasebnega varovanja. Nazadnje pa sem predstavil primera gostinskih lokalov Lipa in Global, ki sta bila prizorišče dveh nesrečnih dogodkov.

Ključne besede: gostinski lokal, zasebno varovanje, inšpektor, inšpekcijski nadzor, javna prireditelj, varnostnik, neformalni varnostnik

SUMMARY

The subject of diploma work are restaurants, night clubs and discotheques, private security in them, the control of inspections and the police over private security companies and over night clubs and discotheques. Furthermore I illustrated the violation of rules in two discotheques - Lipa and Global.

In the diploma work I presented what types of restaurants we know and all the conditions for their operation. Then I presented the legal regulation of private security in the Republic of Slovenia and present changes in law. Furthermore I exposed the problem of private security in night clubs and discotheques and regulation for its operation in restaurants.

Moreover I generally define the regulation and the work of inspections in the Republic of Slovenia. I introduced the most common warrant of inspection services and the police in the control of night clubs, discotheques and private security companies. Finally, I presented a case of two discotheques - Lipa and Global, where two tragic misfortunes occurred.

Key words: restaurant, private security, inspector, inspection, public event, a security guard, an informal security guard

KAZALO

| | |
|--|------------|
| POVZETEK | ii |
| SUMMARY | iii |
| 1 UVOD | 1 |
| 2 GOSTINSTVO | 2 |
| 2.1 GOSTINSKA DEJAVNOST | 2 |
| 2.1 DRUŠTVA IN GOSTINSKA DEJAVNOST | 3 |
| 2.3 GOSTINSKI OBRATI | 3 |
| 2.4 POGOJI ZA OPRAVLJANJE GOSTINSKE DEJAVNOSTI..... | 3 |
| 2.4.1 Uporabno dovoljenje | 4 |
| 2.4.2 Minimalni tehnični pogoji | 6 |
| 2.4.3 Minimalne storitve v posameznih vrstah gostinskih obratov..... | 6 |
| 2.4.4 Merila in način kategorizacije nastanitvenih gostinskih obratov..... | 7 |
| 2.4.5 Zagotavljanja varnosti živil ter varnosti in zdravja pri delu..... | 8 |
| 2.5 ODLOČANJE UPRAVNEGA ORGANA..... | 9 |
| 2.6 OBRATOVALNI ČAS GOSTINSKEGA OBRATA..... | 9 |
| 3 ZASEBNO VAROVANJE V GOSTINSKIH LOKALIH | 10 |
| 3.1 VARNOST | 10 |
| 3.2 VARNOSTNE STORITVE | 10 |
| 3.3 ZASEBNO VAROVANJE V R SLOVENIJI | 10 |
| 3.3.1 Pravna ureditev..... | 11 |
| 3.3.2 Zbornica RS za zasebno varovanje..... | 14 |
| 3.4 ZASEBNO VAROVANJE V GOSTINSKIH LOKALIH | 16 |
| 3.4.1 Javna prireditev | 17 |
| 3.4.2 Licenca za varovanje javnih zbiranj..... | 18 |
| 3.4.3 Obveznost organiziranja službe varovanja | 19 |
| 3.4.4 Neformalni varnostnik..... | 20 |
| 4 INŠPEKCIJSKI NADZOR | 21 |
| 4.1 NAMEN INŠPEKCIJSKEGA NADZORA..... | 21 |
| 4.2 NAČELA PRI OPRAVLJANJU INŠPEKCIJSKEGA NADZORA | 21 |
| 4.2.1 Načela po Zakonu o državni upravi | 21 |
| 4.2.2 Načela po Zakonu o splošnem upravnem postopku | 22 |
| 4.2.3 Načela po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru | 24 |
| 4.3 POLOŽAJ INŠPEKTORATA IN INŠPEKTORJA V REPUBLIKI SLOVENIJI | 25 |

| | | |
|----------|--|-----------|
| 5 | VRSTE INŠPEKCIJSKIH NADZOROV NAD GOSTINSKIMI LOKALI | 28 |
| 5.1 | TRŽNI INŠPEKTORAT | 28 |
| 5.1.1 | Tržni inšpektor | 29 |
| 5.1.2 | Pristojnosti tržnega inšpektorja pri nadzoru gostinskega lokala..... | 29 |
| 5.1.3 | Ukrepi inšpektorata v gostinski dejavnosti v letih 2006, 2007 | 30 |
| 5.2 | INŠPEKTORAT ZA DELO..... | 31 |
| 5.2.1 | Inšpektor za delo | 31 |
| 5.2.2 | Pristojnosti inšpektorja za delo pri nadzoru gostinskega lokala | 32 |
| 5.2.3 | Ukrepi Inšpektorata v gostinski dejavnosti v letih 2006, 2007..... | 33 |
| 5.3 | DAVČNA UPRAVA RS | 34 |
| 5.3.1 | Davčni inšpektor | 34 |
| 5.3.2 | Pristojnosti davčnega inšpektorja pri nadzoru gostinskega lokala..... | 36 |
| 5.3.3 | Ukrepi Inšpektorata v gostinski dejavnosti v letih 2006, 2007..... | 37 |
| 5.4 | ZDRAVSTVENI INŠPEKTORAT RS (ZIRS) | 37 |
| 5.4.1 | Zdravstveni inšpektor | 38 |
| 5.4.2 | Pristojnosti zdravstvenega inšpektorja pri nadzoru gostinskega lokala..... | 38 |
| 5.4.3 | Ukrepi Inšpektorata v gostinski dejavnosti v letih 2006, 2007..... | 39 |
| 5.5 | INŠPEKTORAT RS ZA OKOLJE IN PROSTOR..... | 39 |
| 5.5.1 | Gradbeni inšpektor | 40 |
| 5.5.2 | Pristojnosti gradbenega inšpektorja pri nadzoru gostinskih lokalov | 40 |
| 5.5.3 | Ukrepi inšpektorata v gostinski dejavnosti v letih 2006, 2007 | 40 |
| 6 | POLICIJSKI NADZOR GOSTINSKIH LOKALOV | 41 |
| 7 | NADZOR NAD ZASEBNIM VAROVANJEM | 44 |
| 7.1 | INŠPEKTORAT RS ZA NOTRANJE ZADEVE | 44 |
| 7.2 | POLICIJA..... | 48 |
| 8 | ANALIZA PRIMERA | 51 |
| 8.1 | PRIMER GOSTINSKEGA LOKALA "LIPA" | 51 |
| 8.2 | PRIMER GOSTINSKEGA LOKALA "GLOBAL" | 61 |
| 9 | ZAKLJUČEK | 65 |
| | LITERATURA | 67 |
| | VIRI | 68 |
| | INTERNETNI VIRI | 72 |
| | IZJAVA O AVTORSTVU IN NAVEDBA LEKTORJA | 75 |

1 UVOD

Gostinska dejavnost se je v zadnjih dvajsetih letih močno spremenila, ne toliko v ponudbi hrane, pijače ter prenočišč, kolikor pač v ponudbi raznovrstne zabave. Javne prireditve, kot so koncerti različnih glasbenih skupin na prostem, so se počasi preselili v notranjost gostinskih obratov oziroma gostinskih lokalov. Danes imamo v gostinskih lokalih ponudbo žive in mehanske glasbe (nastopi estradnih zvezd, mehanska glasba, party-ji), ki jo lastniki gostinskih lokalov na veliko oglašujejo oziroma reklamirajo. Javne prireditve so pred leti varovali reditelji (trenutna zakonodaja to sicer še vedno določa), ki jih je določil vodja – organizator, zdaj pa morajo lastniki gostinskih lokalov v primeru javne prireditve najeti podjetje - varnostno službo z licenco za varovanje javnih zbiranj. Slednje z varnostniki skrbi za varnost obiskovalcev gostinskega lokala. Kar pa je za gostince veliki strošek.

S tem, ko so se selile množice, povečini mladih gostov, željnih zabave, iz starih vaških in gasilskih veselice itd. v gostinske lokale, so se s tem pričela pojavljati mnoga vprašanja in različni "nekompatibilni" interesi. Vprašanje varnosti gostov v gostinskih lokalih, obremenjenost okolice gostinskega lokala s hrupom (glasba iz lokala, vpitje in razgrajanje gostov, vožnja z motornimi vozili, itd.) ter posledično obratovalni čas gostinskega lokala, da ne moti okolice, kakor tudi prireditveni proctor nasploh. Zaradi povečanega obiska gostinskih lokalov v večernem času so se pričela pojavljati različna devijantna ravnanja (kršitve javnega reda in miru, vožnja pod vplivom alkohola, itd.), ki so še dodatno obremenila policijo in inšpekcijske službe.

Nesrečni dogodki pa odmevajo v javnosti. Pripeljali so do sprememb oziroma zaostitve zakonodaje na področju gostinske dejavnosti, še bolj pa na področju zasebnega varovanja, posebej pa pri izobraževanju in usposabljanju varnostnikov, kar naj bi dvignilo raven strokovnosti in zakonitosti dela varnostnikov.

Kljub zelo dobro pravno regulirani dejavnosti gostinstva in zasebnega varovanja se še vedno najdejo posamezniki, lastniki gostinskih lokalov in gospodarskih družb, ki izvajajo zasebno varovanje, in na vsak način poskušajo zaobiti zakonodajo, predvsem zaradi materialnih koristi.

Tako sta malomarnost in neodgovornost lastnikov gostinskih lokalov in gospodarskih družb za zasebno varovanje v primeru gostinskega lokala oziroma diskoteke Lipa in Global vzeli štiri mlada življenja.

V zvezi z obravnavanim področjem si v tem trenutku postavljam še mnogo neodgovornih vprašanj, kar je mogoče razvidno iz tega, da je večina do sedaj povedanega na ravni mojih osebnih razmišljanj. Zato bom proučil obravnavano področje skozi študij čim širšega spektra literature in virov in poskušal poiskati argumente, ki bodo potrdili ali zavrgli mojo hipotezo.

2 GOSTINSTVO

Zgodovinski razvoj gostilničarstva v naših krajih je zelo zanimiv. Da je bila ta dejavnost v naših krajih znana že v rimskih časih, dokazujejo številni pisni viri in nekaj slikovnih upodobitev. Na srednjeveški freski Svete Nedelje v Crngrobu iz 15. stoletja lahko vidimo upodobitev gostov pred krčmo, ki je označena z razpoznavnim vinotoškim izveskom. Ta princip označevanja je bil v veljavi že od časov Karla Velikega in se je pogosto pojavljal ob prometnih povezavah, ki so potekale preko našega ozemlja. Srednjeveški romarji so radi omenjali, da so med potjo skozi naše kraje naleteli na veliko gostoljubnost domačinov. Ugled gostilničarjev v naših krajih je rasel stoletja, gostinstvo pa je bilo zelo donosna dejavnost, ki so jo pogosto dopolnjevali s trgovino, prevozništvom, z mesarijo, žago ali mlinom. Na Slovenskem je danes več kot 3000 gostinskih lokalov, ki jih Slovenci radi obiskujemo. Radi klepetamo o tem, v katerega redno zahajamo, katerega smo na novo spoznali, kje dobro jemo in po kakšni ceni, ocenjujemo postrežbo in vzdušje. Čeprav je tradicija te obrti pri nas stara več sto let, pa je vendarle ves čas pod tujim vplivom. Tako za gostilničarja poznamo izraz birt, ki izhaja iz nemškega der Wirt. Iz italijanske besede osteria so se razvile naše oštarija, štarija pa tudi oštir in oštirka. V zadnjem času pa kot gobe po dežju po ameriškem vzoru rastejo gostinski lokali z nazivom klub, inn ali pub (Obrtno podjetniška zbornica Slovenije, 10. 03. 2007).

2.1 GOSTINSKA DEJAVNOST

Normativno gostinsko dejavnost ureja Zakon o gostinstvu (Zgos).

Gostinska dejavnost obsega pripravo in strežbo jedi in pijač ter nastanitev gostov. Opravljajo jo gospodarske družbe ali podjetniki, ki so registrirani za opravljanje gostinske dejavnosti in izpolnjujejo zakonsko določene pogoje. Lahko jo opravljajo tudi sobodajalci, kmetje in društva v skladu z zakonsko določenimi pogoji. Gostinska dejavnost se opravlja v gostinskih obratih ali zunaj njih v premičnih objektih oz. z objekti sredstvi ali napravami, ki so prirejene v ta namen.

Gostinska dejavnost se lahko opravlja zunaj gostinskega obrata na javnih prireditvah, sejnih in podobno, med njihovim trajanjem, vendar vsekakor največ 30 dni. Med turistično sezono v mestnih jedrih, na kopališčih, na smučiščih in podobno. Na predlog pristojnega organa samoupravne lokalne skupnosti pa lahko tudi izven turistične sezone. Samoupravna lokalna skupnost lahko sprejme akt, s katerim opredeli obdobje dneva, v okvirih katerega se sme opravljati gostinska dejavnost zunaj gostinskih obratov.

Gostinska dejavnost se opravlja kot obrti podobna dejavnost samo v primeru, če jo opravlja gostinec kot samostojni podjetnik posameznik v gostinskem obratu vrste pension, restavracija, gostilna, slaščičarna, kavarna ali okrepčevalnica. V tem primeru Obrtna zbornica Slovenije opravi vpis v obrtni register po uradni dolžnosti, potem ko prejme obvestilo Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitev (v

nadaljevanju AJPES) o vpisu samostojnega podjetnika posameznika, ki ima kot glavno dejavnost opredeljeno gostinstvo, v poslovni register.

2.1 DRUŠTVA IN GOSTINSKA DEJAVNOST

Društvo je prostovoljno, samostojno in nepridobitno združenje, ki ga ustanoviteljice oziroma ustanovitelji, skladno z Zakonom o društvih, ustanovijo zaradi uresničevanja skupnih interesov. Društvo si samo določi namen in cilje, dejavnost oziroma naloge ter način delovanja, odločitve o upravljanju društva pa neposredno ali posredno sprejemajo članice oziroma člani društva.

Društva lahko tudi opravljajo pridobitno dejavnost, seveda pod zakonsko določenimi pogoji, vendar pridobitna dejavnost ne sme biti izključna dejavnost društva. Pridobitna dejavnost mora biti določena v temeljnem aktu in mora biti povezana z namenom in cilji kot dopolnilna dejavnost nepridobitni dejavnosti društva ter se lahko opravlja le v obsegu, potrebnem za uresničevanje namena in ciljev oziroma za opravljanje nepridobitne dejavnosti. Šteje se, da je pridobitna dejavnost povezana z namenom in cilji društva, če lahko neposredno pripomore k uresničevanju namena oziroma ciljev društva, pri čemer doprinos ni izključno v zagotavljanju prihodkov društva. Kot dopolnilna dejavnost nepridobitni dejavnosti društva se šteje tista pridobitna dejavnost, ki skupaj z nepridobitno dejavnostjo sestavlja določeno storitev ali dosežek oziroma zagotavlja boljšo izkoriščenost osnovnih sredstev društva. Za doseganje namena in ciljev lahko društvo ustanovi gospodarsko družbo ali poveri opravljanje pridobitne dejavnosti drugim osebam na temelju zakupne ali sorodne pogodbe. (Zdru-1, 25 člen)

2.3 GOSTINSKI OBRATI

Gostinski obrat je gostinsko podjetje, družba ali organizacija oziroma vsaka gostinska enota podjetja, družbe ali organizacije, ki v poslovnem, gradbenem in funkcionalnem pogledu sestavlja celoto; prav tako je gostinski obrat tudi taka enota podjetnika posameznika.

Gostinski obrati so funkcionalno povezani in ustrezno urejeni v prostorih, ki omogočajo opravljanje določene vrste gostinske dejavnosti. (ZGos, 4. člen)

Vrste gostinskih obratov so: hoteli, moteli, penzioni, prenočišča, gostišča, hotelska in apartmajska naselja, planinski in drugi domovi, kampi, restavracije, gostilne, kavarne, slaščičarne, okrepčevalnice, bari ter obrati za pripravo in dostavo jedi. (ZGos, 4. člen)

2.4 POGOJI ZA OPRAVLJANJE GOSTINSKE DEJAVNOSTI

Za objekt, v katerem namerava opravljati gostinsko dejavnost pravna oseba, samostojno podjetnik posameznik ali fizična oseba iz drugega odstavka 2. člena tega

zakona, mora biti pridobljeno uporabno dovoljenje v skladu z zakonom, ki ureja graditev objektov. (ZGos, 8. člen)

Če stranka namerava opravljati gostinsko dejavnost:

- v poslovnih prostorih, zgrajenih pred 31. 12. 1967 ali
- v poslovnih prostorih v etažni lastnini, rekonstruiranih na podlagi gradbenega dovoljenja (do 1. 1. 2003) ali na podlagi priglasitve (pred 9. 11. 1996), uporabno dovoljenje lahko nadomešča potrdilo o obstoju uporabnega dovoljenja po samem zakonu ali drugo dokazilo, da gre za take prostore.

Če gostinec ni lastnik poslovnih prostorov in zunanjih površin, ali če še ni vpisan kot lastnik v zemljiški knjigi, mora izkazovati pravico razpolaganja s poslovnim prostorom in zunanjimi površinami (najemna pogodba, podnajemna pogodba, soglasje solastnikov, sklep o dedovanju, overjena kupoprodajna pogodba, darilna pogodba, soglasje lokalne skupnosti – v primeru uporabe javnih površin). (Državni portal R Slovenije, 13. 02. 2009)

Za opravljanje gostinske dejavnosti morajo biti izpolnjeni minimalni tehnični pogoji, ki se nanašajo na poslovne prostore, opremo in naprave v gostinskih obratih, pri sobodajalcih in na kmetijah; pogoji glede zunanjih površin gostinskega obrata (funkcionalno zemljišče in druge zunanje površine); pogoji za opravljanje gostinske dejavnosti zunaj gostinskega obrata; pogoji glede minimalnih storitev v posameznih vrstah gostinskih obratov, pri sobodajalcih in na kmetijah; pogoji, ki se nanašajo na merila in način kategorizacije nastanitvenih gostinskih obratov, prostorov za goste pri sobodajalcih ter na kmetijah z nastanitvijo in marin; pogoji glede zagotavljanja varnosti živil ter varnosti in zdravja pri delu. (ZGos, 9. člen)

2.4.1 Uporabno dovoljenje

Uporabno dovoljenje je pogoj za začetek uporabe objekta, ki je bil zgrajen ali rekonstruiran na podlagi gradbenega dovoljenja, ali se mu je na podlagi gradbenega dovoljenja spremenila namembnost. V postopku izdaje uporabnega dovoljenja se namreč preverja, ali je objekt zgrajen oziroma rekonstruiran ali spremenjen glede namembnosti tako, kot je predvideno v projektu za izdajo gradbenega dovoljenja (Breznik in Duhovnik, 2005, str. 62).

Zakon določa tudi izjeme, saj če za določeno vrsto objektov tako določa poseben zakon, se takšen objekt začne uporabljati na podlagi odločbe o dovolitvi poskusnega obratovanja. Uporabno dovoljenje tudi ni potrebno pred začetkom uporabe prostora oziroma prostorov, ki se jim je spremenila namembnost iz stanovanjske v poslovno dejavnost in obratno na podlagi gradbenega dovoljenja, če so se dela, ki so potrebna zaradi takšne spremembe namembnosti izvedla brez posegov v skupne prostore in se zaradi njih tudi ni spremenil zunanji izgled objekta (ZGO-1, 5. člen). Za primere, ko kot pogoj za začetek gradnje ni predpisano gradbeno dovoljenje, tudi določbe glede

uporabe objekta na podlagi uporabnega dovoljenja praviloma ne veljajo. (Breznik in Duhovnik, 2005, str. 62)

Pristojni upravni organ, ki izdaja uporabno dovoljenje, je upravni organ za gradbene zadeve, ki je za gradnjo oziroma rekonstrukcijo objekta izdal gradbeno dovoljenje. (ZGO-1, 25. člen).

Investitor pri upravnem organu za gradbene zadeve, ki je izdal gradbeno dovoljenje, vloži zahtevo za izdajo uporabnega dovoljenja, ko skupaj z nadzornikom ugotovi, da je objekt ali njegov del zgrajen oziroma rekonstruiran v skladu z gradbenim dovoljenjem tako, da ga je možno uporabljati in da je izdelan projekt izvedenih del. (ZGO-1, 89. člen).

Zahtevo za izdajo uporabnega dovoljenja mora investitor vložiti najpozneje v osmih dneh po prejemu obvestila izvajalca, da je gradnja končana. (ZGO-1, 89. člen) V zahtevi za izdajo uporabnega dovoljenja je treba navesti, da je objekt zgrajen oziroma rekonstruiran v skladu z gradbenim dovoljenjem, številko in datumom gradbenega dovoljenja, podatki o projektantu, ki je izdelal projekt za izvedbo, in projekt izvedenih del ter podatki o izvajalcu oziroma izvajalcih, ki so objekt gradili oziroma rekonstruirali. (ZGO-1, 89.člen)

Ko pristojni upravni organ za gradbene zadeve ugotovi, da je zahteva za izdajo uporabnega dovoljenja v skladu s pogoji iz četrtega odstavka prejšnjega člena, s sklepom, zoper katerega ni pritožbe, imenuje komisijo za tehnični pregled in določi datum tehničnega pregleda. (ZGO-1, 90.člen)

Po končanem tehničnem pregledu objekta izda pristojni upravni organ za gradbene zadeve odločbo, s katero:

- izda uporabno dovoljenje ali
- odredi odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti ali
- odredi poskusno obratovanje ter izvedbo prvih meritev obratovalnega monitoringa po predpisih o varstvu okolja ali drugih predpisih, s katerimi so predpisane takšne meritve in sicer za obdobje, določeno s programom prvih meritev ali
- zavrne izdajo uporabnega dovoljenja, če ima objekt takšne pomanjkljivosti, da predstavljajo nevarno gradnjo po tem zakonu, teh pomanjkljivosti pa ni mogoče odpraviti. (ZGO-1, 96. člen)

Uporabnega dovoljenja ni možno izdati, če iz dokazila o zanesljivosti objekta ni razvidno, da bo mogoče objekt uporabljati in vzdrževati v skladu s predpisi o zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu. (ZGO-1, 96.člen)

V postopku izdaje odločbe o uporabnem dovoljenju imajo pravico sodelovati samo udeleženci pri graditvi objektov in v komisijo imenovani predstavniki pristojnih

soglasodajalcev, ki so določili pogoje ali dali soglasje za gradnjo, ter predstavniki pristojnih inšpekciji. (ZGO-1, 96.člen).

2.4.2 Minimalni tehnični pogoji

Minimalni tehnični pogoji za za opravljanje gostinske dejavnosti so določeni v Pravilniku o minimalnih tehničnih pogojih in o minimalnem obsegu storitev za opravljanje gostinske dejavnosti in se nanašajo na:

- označevanje gostinskega lokala,
- zunanje površine gostinskega obrata,
- poslovne prostore v gostinskih obratih, pri sobodajalcih in na kmetijah,
- opremo in naprave v gostinskih obratih, pri sobodajalcih in kmetijah,
- opravljanje gostinske dejavnosti zunaj gostinskega obrata.

Gostinski obrat mora imeti vidno označeno vrsto in ime obrata ter vidno označeno firmo in sedež podjetja. Vsi napisi morajo biti v slovenskem jeziku, vendar se lahko uporabljajo poleg slovenskega jezika tudi drugi ustrezni mednarodni znaki ali napisi v drugih jezikih. Vhod v gostinski obrat in napis morata biti v nočnem času osvetljena.

Površine, namenjene dostavi blaga in odvozu odpadkov morajo biti fizično in vidno ločene od zunanjih površin, namenjenih gostom in od drugih zunanjih javnih površin (obvezno pri novogradnjah in rekonstrukcijah).

Gostinski obrat mora imeti urejen dostop do vhoda za goste.

Zunanje površine, ki so namenjene opravljanju gostinske dejavnosti in so z gostinskim obratom (gostinski vrt, ipd.) neposredno povezane, morajo biti primerno utrjene (popleskane ali popločene) in urejene (odvodmeteorne vode in podobno) ter ograjene ali na drug način ustrezno označene.

2.4.3 Minimalne storitve v posameznih vrstah gostinskih obratov

Minimalni obseg storitev za opravljanje gostinske dejavnosti se nanaša na:

- posamezne vrste gostinskih obratov,
- sobodajalce,
- kmetije,
- opravljanje gostinskih storitev zunaj gostinskega lokala.

Pravilniku o minimalnih tehničnih pogojih in o minimalnem obsegu storitev za opravljanje gostinske dejavnosti določa minimalni obseg storitev za naslednje vrste gostinskih obratov: hotel, motel, penzion, gostišče, prenočišče, hotelska naselja, apartmajnska naselja, kamp, planinski dom, restavracijo, gostilno, kavarno,

slaščičarno, bar in gostinski obrat, kjer nudijo mehansko ali živo glasbo za ples oziroma družbeni program.

In sicer predmetni pravilnik za bar predpisuje, da mora vsebovati točilnico s pripadajočimi prostori, stranišče za goste, garderobo in stranišče za zaposlene. Bar nudi gostom pijače vseh vrst, tople in hladne napitke, v naprej pripravljene tople in hladne prigrizke. Strežba gostom je praviloma pri točilni mizi. Gostinski obrat, ki nudi mehansko ali živo glasbo za ples oziroma družbeni program, mora imeti prostor za ples, ki mora biti označen in odvojen od sedežev, gostinski obrat mora biti zvočno izoliran, tako da z dejavnostjo oziroma glasno glasbo ne moti bližnje okolice, prostor za nastopajoče in garderobni prostor za nastopajoče.

2.4.4 Merila in način kategorizacije nastanitvenih gostinskih obratov

Pravilnik o kategorizaciji nastanitvenih obratov določa osnovna merila in način kategorizacije nastanitvenih obratov in marin. Kategorizacija pomeni razvrščanje nastanitvenih obratov po vrsti in kakovosti, opremljenosti in storitev v različne kakovostne skupine - kategorije. Izvaja se v skladu z merili oziroma standardi opremljenosti in storitev, ki jih določa predmetni pravilnik.

Pravilnik je razvrstil nastanitvene obrate v naslednje skupine:

- hoteli, moteli, penzioni in gostišča;
- kampi,
- apartmaji – počitniška stanovanja in počitniške hiše;
- sobe,
- kmetije z nastanitvijo in
- marine.

Nastanitveni obrat, ki se kategorizira, mora predhodno izpolnjevati vse splošne in posebne pogoje, predpisane s Pravilnikom o minimalnih tehničnih pogojih in o minimalnem obsegu storitev za opravljanje gostinske dejavnosti.

Kategorija nastanitvenih obratov se označuje z zvezdicami, razen kmetij z nastanitvijo, katerih kategorija se označuje z jabolki.

Kategorijo nastanitvenega obrata določi gostinec, sobodajalec oziroma kmet, ki izvaja gostinsko dejavnost v nastanitvenem obratu v skladu s standardi, ki so za posamezno vrsto nastanitvenega obrata oziroma kategorijo določeni s Pravilnikom. Vendar pa Pravilnik določa, da kategorijo nastanitvenih obratov, ko se ocenjuje:

- hotel in kamp s štirimi ali petimi zvezdicami;
- hotel s štirimi ali petimi zvezdicami in oceno superior;
- motel, penzion in gostišče s štirimi zvezdicami;
- apartma – počitniško stanovanje in počitniška hiša s štirimi zvezdicami;

- soba s štirimi zvezdicami;
- kmetija z nastanitvijo s štirimi jabolki,

določa ocenjevalec, fizična oseba, ki ima najmanj višjo strokovno izobrazbo in vsaj tri leta delovnih izkušenj, povezanih z nastanitveno gostinsko dejavnostjo, uspešno opravljen preizkus strokovne usposobljenosti za ocenjevanje nastanitvenih obratov po programu, ki ga določi ministrstvo, pristojno za gostinstvo, in je vpisana v seznam ocenjevalcev, ki ga vodi to omenjeno ministrstvo.

2.4.5 Zagotavljanja varnosti živil ter varnosti in zdravja pri delu

Varno živilo je tisto, ki ob predvideni uporabi ne predstavlja nevarnosti za potrošnikovo zdravje (npr. surovo meso se pred uživanjem termično obdela). Živila, ki niso varna, se ne smejo dajati v promet. Živilo ni varno, če je škodljivo za zdravje ali neustrezno za prehrano ljudi.

Varno živilo je:

- pravilno označeno,
- zagotavlja sledljivost,
- pridelano, predelano, dano v promet v skladu z načeli higiene živil,
- predstavljeno na način, ki ne zavaja potrošnikov.

Živilo je varno, če ne vsebuje:

- bioloških dejavnikov tveganja (patogene bakterije, paraziti, virusi),
- kemičnih dejavnikov tveganja (ostankov pesticidov, težkih kovin, zdravil, detergentov, nedovoljenih aditivov in drugih strupenih snovi) ter
- fizikalnih dejavnikov tveganja (kot so mehanični - trdni delci, kot so: kamenčki, kosti, les, zemlja, steklo, plastika ...).

Splošna načela in zahteve na področju varnosti živil določata Uredba Evropskega Parlamenta in Sveta št. 178/2002 o določitvi splošnih načel in zahtevah živilske zakonodaje, ustanovitvi Evropske agencije za varnost hrane in postopkih, ki zadevajo varnost hrane in Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilo.

V Sloveniji se v uradni nadzor na področju varnosti živil, vključno s pitno vodo vključujejo in se med seboj povezujejo trije resorji (Ministrstvo za zdravje, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Ministrstvo za okolje in prostor).

Varovanje zdravja in varnost pri delu ureja Zakon o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD). S tem zakonom se določajo pravice in dolžnosti delodajalcev in delavcev v zvezi z varnim in zdravim delom ter ukrepi za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu.

2.5 ODLOČANJE UPRAVNEGA ORGANA

Gostinci so pred pričetkom opravljanja gostinske dejavnosti morali s strani upravne enote pridobiti Odločbo o izpolnjevanju pogojev za opravljanje gostinske dejavnosti, ki jo je izdala za gostinstvo pristojna notranja organizacijska enota upravne enote. V tem smislu je bil spremenjen Zakon o gostinstvu (ZGos), tako da od dne 21. 07. 2009 to ni več potrebno.

Gostinci bodo seveda še naprej morali izpolnjevati vse pogoje, določene v Zakonu o gostinstvu (Zgos) in drugih predpisih. Odpravile se tudi Odločbe o opravljanju gostinske dejavnosti na prireditvah in v času turistične sezone. Pogoji za opravljanje gostinske dejavnosti se ne spreminjajo in bodo morali biti izpolnjeni tudi v prihodnje, kar bodo nadzirali pristojni inšpekcijski organi.

2.6 OBRATOVALNI ČAS GOSTINSKEGA OBRATA

Zakon o gostinstvu (Zgos) v 12. členu določa, da gostinec določi svoj obratovalni čas in ga prijavi na gostinstvu pristojnem organu lokalne skupnosti. Gostinec mora poslovati v potrjenem obratovalnem času. Podrobnejša merila za določitev obratovalnega časa gostinskih obratov določa Pravilnik o merilih za določitev obratovalnega časa gostinskih obratov in kmetij, na katerih se opravlja gostinska dejavnost.

Sedemnajsti člen navedenega Pravilnika določa, da lahko gostinec brez dovoljenja gostinstvu pristojnega organa lokalne skupnosti obratuje dlje, kot traja obratovalni čas:

- na dan predprazniki, določenimi z zakonom, ter ob pustovanju in martinovanju (vsakič po enkrat),
- ob drugih priložnostih pa le ob soglasju z gostinstvu pristojnim organom lokalne skupnosti.

Primer kršenja obratovalnega časa s strani gostinca je tudi, da ima potrjen obratovalni čas do 23. ure, gostinski obrat pa zapre npr. ob 20. uri. Prav tako pa se v okviru potrjenega obratovalnega časa lahko opravlja le registrirana dejavnost in ne zasebna zabava.

3 ZASEBNO VAROVANJE V GOSTINSKIH LOKALIH

Zasebno varovanje gostinskih lokalov "nočnih klubov" sodi med najbolj tvegano področje te dejavnosti.

3.1 VARNOST

Varnost je osnovna strukturna prvina obstoja človeka. Je ena od eksistenčnih človekovih potreb. Je osrednja sestavina družbenega življenja, ki omogoča življenje in delovanje v družbi. Je stanje, v katerem je zagotovljen uravnotežen fizični, duševni, duhovni in gmotni obstoj posameznika in družbene skupnosti v razmerju do drugih posameznikov in družbenih skupnosti. Pomeni tudi zaščito obstoječega reda pred vsemi zunanjimi in notranjimi dejavniki, ki bi ga lahko ogrozili, motili ali spravili v nevarnost. Lahko jo opredelimo tudi kot imaginarnost med posameznikom in njegovim dojemanjem ogroženosti. Lahko jo pojmuje tudi kot dobrino, do katere je upravičen vsak posameznik.

Varnost se podobno kot blago trži na podlagi povpraševanja in ponudbe na trgu varnostnih storitev.

3.2 VARNOSTNE STORITVE

Varnostne storitve so nevidne dobrine, tako kot vse ostale storitve. Podjetja in organizacije, ki opravljajo zasebne varnostne storitve, slednje prodajajo na trgu varnostnih storitev. Trg varnostnih storitev mora biti vzpostavljen na demokratičnih načelih, dopuščati mora zdravo tekmovalnost, preprečevati nelojalno konkurenco, kar posledično pomeni preživetje inovativnih in prizadevnih podjetij oziroma organizacij.

3.3 ZASEBNO VAROVANJE V REPUBLIKI SLOVENIJI

Z varovanjem se srečujemo na vseh področjih človekove aktivnosti, tudi kadar se govori o nacionalnovarnostni politiki in o varovanju okolja pred škodljivimi vplivi, ter nenazadnje, kadar se srečamo z notranje varnostnim problemom države. V naprednejših družbah so se pojavile raznovrstne možnosti varovanja, ki poleg osnovne oziroma varnosti, ki jo nudi država, dajejo naročnikom dodatno varnost. Zahteve za ustanovitev družb za zasebno varovanje iščemo v zasebni lastnini posameznika, ki želi poleg varovanja, ki ga izvajajo državne službe, še varovanje z dodatnimi zasebnimi sredstvi.

Začetek razvoja zasebnega varstva v R Sloveniji lahko pripišemo letu 1989. Takrat so se pričele na podlagi Zakona o podjetjih (Zpod) ustanavljati prva zasebnovarnostna podjetja. Do leta 1989 je za varnost skrbelo, poleg milice, le podjetje Varnost, ki je bilo organizirano kot SOZD Varnost (sestavljena organizacija združenega dela), ki je imela 13 TOZD-ov (temeljnih organizacij združenega dela). Po letu 1989 se je pričelo

ukinjanje SOZD Varnost Ljubljana in so se posamezni TOZD-a pričeli preoblikovati v delniške družbe.

V R Sloveniji je bilo leta 1989 registrirano prvo podjetje za zasebno varovanje. Trenutno je v R Sloveniji registrirano 109 podjetij, ki opravljajo dejavnost zasebnega varovanja in imajo licenco zasebnega varovanja. (Ministrstvo za notranje zadeve, Seznam imetnikov licenc zasebnega varovanja, 05. 11. 2009)

Policija danes ni več edina, ki zagotavlja varnost ljudi in premoženja, saj tudi zasebni varnostni subjekti z opravljanjem gospodarske dejavnosti na trgu ponujajo varnostne storitve. S tem sodelujejo pri uresničevanju ene temeljnih funkcij države, pri zagotavljanju varnosti in s tem tudi zagotavljanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Opravljanje te dejavnosti je obenem povezano z nevarnostjo, da v postopkih pride do kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin (prekoračitev pristojnosti itd.). Zasebno varovanje je postalo sestavni del nacionalne varnosti (Resolucija o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije), ki s svojo dejavnostjo prispeva k notranji varnosti, kajti nacionalna varnost in varnost posameznika sta soodvisni in se prepletata.

3.3.1 Pravna ureditev

V letu 1994 je bil sprejet Zakon o zasebnem varovanju in obveznem organiziranju službe varovanja (ZZVO), ki je predstavljal prvi poskus pravnega urejanja zasebnega varovanja. Urejal je subjekte, oblike in pogoje za opravljanje dejavnosti zasebnega varovanja. Velika pomanjkljivost tega zakona je bilo nenatančno določeno izobraževanje in še nekatere druge pravno pomembne določitve.

Ravno stalno izobraževanje in izpopolnjevanje pomeni večjo možnost, da varnostno osebje opravlja svoje delo zakonito in strokovno.

Zakon o zasebnem varovanju (ZZasV), ki je pričel veljati 02. 01. 2004, je vpeljal v sistem zasebnega varovanja kar nekaj novosti:

- določa oblike zasebnega varovanja in odpravlja delitev zasebnega varovanja na fizično in tehnično varovanje,
- prinaša uskladitev s predpisi Evropske unije na področju zasebnega varovanja,
- zagotavlja preglednost dela podjetij za zasebno varovanje in uvaja učinkovit licenčni režim za opravljanje dejavnosti zasebnega varovanja,
- uvaja stalno strokovno izobraževanje varnostnikov in drugega varnostnega osebja v podjetjih za zasebno varovanje,
- vzpostavlja inšpekcijski nadzor nad zakonitostjo dela podjetij za zasebno varovanje,
- uvaja učinkovit sistem za regulacijo zasebnega varovanja.

Najpomembnejše pa je, da je vzpostavil in določil sistem strokovnega izobraževanja. Strokovno izobraževanje je tudi eden od pogojev, ki jih posameznik mora

izpolnjevati, če želi opravljati delo pri imetniku licence. Je pa to tudi izhodišče kvalitetnega dela varnostnega osebja, saj se bodo posamezniki usposobili in pripravili na postopek preverjanja in potrjevanja nacionalne poklicne kvalifikacije, kjer bodo dokazovali svojo usposobljenost in znanje za delo.

V prvih letih je Zakon o zasebnem varovanju in obveznem organiziranju službe varovanja (ZZasV) zaradi obveznega izobraževanja prinesel na področju zasebnega varovanja velike pozitivne premike. Sprejeti so bili katalogi standardov strokovnih znanj in vzporedno z njimi tudi poklicne kvalifikacije za področje zasebnega varovanja.

Vse od uveljavitve Zakona o zasebnem varovanju (ZZasV) so se o samem zakonu ter njegovih določbah vodili postopki v Državnem zboru R Slovenije (spremembe in dopolnitve) in pred Ustavnim sodiščem R Slovenije (pobude za oceno ustavnosti) in sicer:

- je Ustavno sodišče R Slovenije dne 11. 01. 2007 izdalo Sklep številka U-I-109/04-7, objavljen v Uradnem listu RS št. 7/2007. S Sklepom je Ustavno sodišče R Slovenije preizkušalo pobudo za oceno ustavnosti Zakona o zasebnem varovanju (ZZasV) in jo zavrglo, ker pobudnica v obravnavanem primeru ni izkazala neposrednega in konkretnega pravnega interesa. Pobudnica je spodbijala številne določbe Zakona o zasebnem varovanju (ZZasV). V utemeljitev pravnega interesa navaja, da je gospodarska družba, registrirana za fizično in tehnično varovanje z licenco za fizično in tehnično varovanje, ki jo je izdala Zbornica, zato naj bi bila neposredno zavezana k ukrepom izpodbijanega zakona. Meni, da je bil Zakon o zasebnem varovanju (ZZasV) sprejet z namenom omejiti dejavnost zasebnega varovanja na nekaj podjetij oziroma ustvariti monopol na področju zasebnega varovanja. Ustavnemu sodišču je predlagala, naj glede na številko izpodbijanih določb presodi ustavnosti celotnega Zakona o zasebnem varovanju (ZZasV);
- je Ustavno sodišče R Slovenije izdalo Odločbo številka U-I-33/06-14 z dne 07. 02. 2007, objavljeno v Uradnem listu RS št. 16/2007, s katero je na pobudo večih družb za zasebno varovanje odločilo: v določbi tretje alineje 42. člena Zakona o zasebnem varovanju (ZZasV) se razveljavi besedna zveza "prisilne poravnave";
- je bil v Uradnem listu RS št. 102/2007 dne 09. 11. 2007 objavljen Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zasebnem varovanju (ZZasV-A), ki je v skladu z 42. členom naloge Zbornice Republike Slovenije za zasebno varovanje, ki jih opravlja na podlagi javnega pooblastila, prevzame Ministrstvo za notranje zadeve. Zbornica mora Ministrstvu za notranje zadeve najkasneje v 12 mesecih od uveljavitve zakona (ZZasV-A) predati vso dokumentacijo v zvezi z izvajanjem nalog. Zbornica zagotavlja izvajanje svojih nalog do predaje dokumentacije;

- je Ustavno sodišče R Slovenije izdalo Odločbo številka U-I-65/08-11 z dne 25. 09. 2008, objavljeno v Uradnem listu RS št. 96/2008 z dne 09. 10. 2008. Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti, začetim z zahtevo Sindikata komunale varovanja in poslovanja z nepremičninami Slovenije, na seji 25. septembra 2008 odločilo:
 1. V prvem odstavku 40. člena in v drugi alineji prvega odstavka 41. člena Zakona o zasebnem varovanju (Uradni list RS, št. 126/03 in 102/07) se razveljavijo besede: »ali kršil določila standardov varovanja«, v ostalem delu sta prvi odstavek 40. člena in druga alineja prvega odstavka 41. člena Zakona o zasebnem varovanju v neskladju z Ustavo.
 2. Državni zbor mora ugotovljeno neskladje odpraviti v šestih mesecih po objavi te odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije.
 3. Do odprave neskladja iz 1. točke izreka te odločbe se sme družbam za zasebno varovanje, pri katerih pred uveljavitvijo Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zasebnem varovanju (Uradni list RS, št. 102/07) niso bili izpolnjeni pogoji za začasni ali trajni odvzem licence, po uveljavitvi tega zakona pa bi bili ti pogoji izpolnjeni, začasno oziroma trajno odvzeti licenco, če so izpolnjeni pogoji iz 24. točke obrazložitve te odločbe.
 4. Drugi odstavek 41. člena Zakona o zasebnem varovanju se razveljavi.
- je bil v Uradnem listu RS št. 41/2009 z dne 01. 06. 2009 objavljen Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zasebnem varovanju (ZZasV-B), s katerim je zakonodajalec razširil pristojnosti oziroma možnosti Ministrstva za notranje zadeve glede začasnega odvzema posamezne licence (ZZasV-B,
- 40.člen), stalnega odvzema posamezne licence (ZZasV-B, 41 člen) in pa še posebej pomembna sprememba: "Tretji odstavek 36. b člena se spremeni tako, da se glasi: »(3) Gospodarska družba ali samostojni podjetnik posameznik, za katerega je uveden postopek ali izrečen ukrep po 40. ali 41. členu tega zakona, ne more pridobiti nove licence pred pravnomočnostjo odločbe oziroma iztekom ukrepa pogojnega ali začasnega odvzema licence oziroma prepovedi.«. Peti odstavek se črta."

Za nadzor ter izvajanje Zakona o zasebnem varovanju (ZZasV) je pristojno Ministrstvo za notranje zadeve, Direktorat za policijo in druge varnostne naloge, Sektor za zasebno varovanje in druge varnostne naloge.

Ministrstvo za notranje zadeve je na področju zasebnega varovanja pristojno za:

- podeljevanje, spreminjanje in odvzem licence za opravljanje zasebnega varovanja,

- podeljevanje in odvzem službene izkaznice,
- dajanje soglasja tujim pravnim in fizičnim osebam za opravljanje posameznih storitev zasebnega varovanja na območju Republike Slovenije,
- opravljanje nadzora nad izvajanjem določb Zakona o zasebnem varovanju in predpisov, izdanih na njegovi podlagi,
- vodenje registra in evidenc iz 64.člena Zakona o zasebnem varovanju.

Na področju strokovnega izpopolnjevanja in usposabljanja varnostnega osebja Ministrstvo za notranje zadeve:

- pripravi in izvaja programe strokovnega izpopolnjevanja in usposabljanja,
- zagotavlja kadrovske, materialne in prostorske pogoje ter opremo za izvajanje programov strokovnega izpopolnjevanja in usposabljanja
- vodi evidenco strokovnega izpopolnjevanja in usposabljanja,
- pripravlja predloge katalogov, standardov strokovnih znanj in spretnosti v skladu z zakonom, ki ureja nacionalne poklicne kvalifikacije,
- predlaga člane komisij za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij in opravlja druge naloge, določene z zakonom, ki ureja nacionalne poklicne kvalifikacije,
- podrobneje predpiše način izvajanja ter kadrovske in materialne pogoje za izvajanje nalog s področja strokovnega izpopolnjevanja in usposabljanja varnostnega osebja,
- na podlagi javnega natečaja za izvajanje nalog strokovnega izpopolnjevanja in usposabljanja varnostnega osebja lahko podeli javno pooblastilo pravni in fizični osebi, ki izpolnjuje zakonske pogoje,
- nadzira izvajanje programov strokovnega izpopolnjevanja in usposabljanja varnostnega osebja.

3.3.2 Zbornica RS za zasebno varovanje

Zakon o zasebnem varovanju (ZzasV) je v osmem členu določal "Gospodarske družbe in samostojno podjetniki posamezniki, ki imajo licenco za opravljanje dejavnosti zasebnega varovanja, se zaradi zagotavljanju strokovnosti pri opravljanju zasebnega varovanja in varovanja javnega interesa na tem področju obvezno združujejo v zbornico". Zbornica Republike Slovenije za zasebno varovanje je oseba javnega prava.

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zasebnem varovanju (ZZasV-A) je 8. člen zakona črtal in v 42. členu določil, da člani Zbornice Republike Slovenije za zasebno varovanje lahko v 12 mesecih po uveljavitvi tega zakona sprejmejo sklep o preoblikovanju v gospodarsko zbornico, v skladu z zakonom, ki ureja status in delovanje gospodarskih zbornic, oziroma sklep o prenehanju zbornice. Zbornica Republike Slovenije za zasebno varovanje nadaljuje z delom do sprejema odločitve o prenehanju oziroma preoblikovanju zbornice v skladu z zakonom, ki ureja status in delovanje gospodarskih zbornic. V sklepu o prenehanju zbornice člani po njenem

predhodnem soglasju določijo subjekt, na katerega se prenese premoženje zbornice, ki preneha delovati. Subjekt, ki prevzame premoženje, prevzame tudi delavce, ki so na dan uveljavitve tega zakona zaposleni v Zbornici Republike Slovenije za zasebno varovanje. Steje se, da je zbornica ali združenje na področju zasebnega varovanja reprezentativno, če se vanj združi petintrideset odstotkov (35 %) družb za zasebno varovanje.

Zbornica Republike Slovenije za zasebno varovanje na podlagi 12. člena Zakona o zasebnem varovanju (ZzasV) opravlja kot javna pooblastila naslednje naloge:

- izvajanje programov strokovnega izobraževanja,
- zagotavlja kadrovske, materialne in prostorske možnosti ter opremo za izvajanje programov strokovnega usposabljanja in izpopolnjevanja,
- vodi evidenco strokovnega usposabljanja in izpopolnjevanja,
- pripravlja predloge katalogov standardov strokovnih znanj in spretnosti v skladu z zakonom, ki ureja nacionalne poklicne kvalifikacije,
- predlaga člane komisij za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij in opravlja druge naloge, določene z zakonom, ki ureja nacionalne poklicne kvalifikacije.

Zbornica opravlja tudi vrsto drugih strokovnih nalog v skladu z Zakonom o zasebnem varovanju (ZZasV).

Zbornica RS za zasebno varovanje ima sedež na Dimičevi ulici 9 v Ljubljani in ima naslednje organe: predsednika zbornice, upravni odbor, nadzorni odbor, častno razsodišče in arbitražo. (Zbornica za razvoj slovenskega zasebnega varovanja, 11. 11. 2009)

Dne 27. 05. 2009 je na Ljubljanskem gradu potekala slovesnost ob petnajstletnici delovanja Zbornice za zasebno varovanje. Na slovesnosti sta o zbornici govorila notranja ministrica Katarina Kresal in predsednik zbornice Ingu Paš.

Po besedah Kresalove je petnajst let stanovskega združevanja in delovanja na področju zasebnega varovanja obletnica, vredna spoštovanja. "Delovanje zbornice v preteklosti je pomembno pripomoglo k temu, da imamo danes v Sloveniji relativno ugodne varnostne razmere in da je področje regulirano in nadzorovano in tako nismo v tisti skupini držav, kjer zasebne varnostne službe, namesto, da bi dopolnjevale sistem javne varnosti, tega dejansko ogrožajo" je dejala.

Kot je opozorila, pa je strategija razvoja zasebnega varovanja in njegova normativna ureditev preprosto žrtev posameznih, v javnosti odmevnih negativnih dogodkov". Posamezni primeri so včasih tudi nepošteno vrgli temno senco na celotno področje zasebnega varovanja, zbornica in posamezni njeni člani pa so po njenih besedah postali igralci na medijskem in političnem prostoru prelaganja odgovornosti.

Zasebno varovanje je za Kresalovo področje, ki ga je v javnem interesu treba regulirati in nadzorovati. "Zagotavljanje varnosti, spoštovanje pravnega reda in zaščita pravno varovanih dobrin ljudi in premoženja so v današnjem ponorelem svetu ključne javne dobrine", kot pravi Kresalova.

"Odgovornost do varnosti si tako delimo z vami, zbornico in posameznimi varnostnimi službami", je povedala, in opozorila, da morajo svoj del odgovornosti prevzeti tudi lastniki različnih lokalov in organizatorji prireditvev.

Kresalova namerava celovito prenoviti ureditev zasebnega varovanja. "Pri tem se moramo izogniti nedomišljenim posegom države v to sfero in si načrtati jasn koncept," je še pojasnila.

Najpomembnejše prispevke Zbornice za razvoj slovenskega zasebnega varovanja vidi ministrica na področju izvajanja strokovnega usposabljanja in izpopolnjevanja varnostnega osebja, pripravi programov usposabljanja in sodelovanja pri pripravi predpisov. Poudarila je, da so njene 15-letne izkušnje dale pečat v dejavnosti zasebnega varovanja.

Izkušnje in vključenost v evropske povezave dajeta zbornici legitimnost in znanje, da še naprej pomembno soustvarja razvoj na tem področju, je prepričana. Želi pa si, da bi v sodelovanju z zbornico pripravili tudi novo strategijo zasebnega varovanja. "Želim si odprtega dialoga, želim si vaših idej in konstruktivnega sodelovanja," je sklenila Kresalova.

Ingu Paš je v svojem nagovoru med drugim poudaril, da zasebno varovanje ni oblastna struktura, pač pa gospodarska oziroma poklicna dejavnost – res da z nekaterimi nujnimi posebnostmi, ki pa po njegovem obstajajo tudi pri vrsti drugih dejavnosti. Paš meni, da zasebno varovanje – podobno kot odvetništvo – pomeni varovanje interesov in koristi strank. Kot je dejal, pa je z vidika profesionalnosti vprašljivo, ali je primerno, da se varovanje opravlja tudi le kot ena izmed stranskih dejavnosti katerega koli gospodarskega subjekta, kot predvideva nedavno sprejeta novela zakona o zasebnem varovanju. Opozoril je na morebitno nevarnost nižanja kakovosti in profesionalnosti pri opravljanju dejavnosti. (Dnevnik, 27. 05. 2009)

3.4 ZASEBNO VAROVANJE V GOSTINSKIH LOKALIH

Tragedije v gostinskih lokalih, ki so v zadnjih letih pretresle slovensko javnost, so večinoma plod neodgovornega ravnanja lastnikov klubov in organizatorjev zabav, ne pa neustreznih varnostnih služb. Tako meni docent za zasebno varnost in pooblastila na Fakulteti za varnostne vede in sodni izvedenec za področje zasebnega varstva in uporabo pooblastil na vseh področjih dr. Tomaž Čas. Kot pravi, področje zasebnega varovanja ni tako slabo urejeno, kot se zdi na prvi pogled. Aktualni dogodki so namreč problem varovanja javnih zbiranj oziroma varovanja gostinskih lokalov, to pa predstavlja le dobrih 5 odstotkov dejavnosti zasebnega varovanja. Sodeluje tudi v projektni skupini, ki trenutno usklajuje stališča za pripravo nove zakonodaje o

zasebnem varovanju. Čas kljub vsemu meni, da so potrebne tako zakonodajne spremembe kot izboljšanje inšpekcijskega nadzora nad delom zasebnih varnostnih služb. (Dnevnik, 23. 05. 2009)

3.4.1 Javna prireditve

Javna prireditve je vsako organizirano zbiranje oseb zaradi izvajanja kulturne, športne, zabavne, izobraževalne, verske ali druge aktivnosti tako, da je udeležba brezpogojno ali pod določenimi pogoji dovoljena vsakomur. (ZJZ, 4. člen)

Zakon o javnih zbiranjih (ZJZ) v prvem odstavku 14. člena določa, da organizator v prijavi prireditve navede tudi čas trajanja prireditve ter seveda razlog za izvedbo prireditve. Če organizator želi organizirati prireditve v gostinskem obratu, kjer se sicer opravlja gostinska dejavnost, mora pri določitvi časa trajanja prireditve upoštevati področno zakonodajo. Organizator, ki organizira prireditve v gostinskem obratu, mora tako upoštevati vse omejitve obratovalnega časa, ki jih določa Pravilnik o merilih za določitev obratovalnega časa gostinskih obratov in kmetij, na katerih se opravlja gostinska dejavnost, sprejeta na podlagi Zakona o gostinstvu (Zgos) in predpisih lokalnih skupnosti. Glede na navedeno si mora organizator, ki želi organizirati javno prireditve v gostinskem lokalu prek obratovalnega časa, predhodno pridobiti dovoljenje za podaljšanje obratovalnega časa in ga priložiti prijavi. Prijava prireditve oziroma izdaja dovoljenja za javno prireditve namreč nima za posledico podaljšanja obratovalnega dovoljenja gostinskega obrata do predvidenega zaključka javne prireditve. Ker je, skladno z 8. členom Zakona o gostinstvu, podlaga za ugotavljanje pogojev za opravljanje gostinske dejavnosti v gostinskih obratih uporabno dovoljenje, ki ga izda pristojna upravna enota na podlagi predpisov o urejanju prostora v skladu z namembnostjo objekta oziroma poslovnega prostora, mora organizator upoštevati tudi omejitve, ki izhajajo iz uporabnega dovoljenja in ki sicer zavezujejo gostinca (primer: dovoljeno število obiskovalcev).

Organizator javne prireditve je dolžan javno prireditve prijaviti, v določenih primerih, ko obstajajo okoliščine, zaradi katerih bi lahko prišlo do ogrožanja varnosti in pravic drugih, pa zaprositi za dovoljenje.

Prijavo je potrebno podati na predpisanem obrazcu in oddati na policijski postaji ali v policijski pisarni, na območju katere se organizira javna prireditve. Prošnjo za dovoljenje javne prireditve je potrebno podati na upravni enoti, na področju katere se namerava prireditve javna prireditve. Prošnjo za izdajo dovoljenja za javno prireditve na cesti, ki poteka na cesti z območja dveh ali več upravnih enot, mora organizator podati pri upravni enoti, na območju katere se bo prireditve pričela. (MNZ RS, 27. 08. 2009)

3.4.2 Licenca za varovanje javnih zbiranj

Gospodarska družba oziroma samostojni podjetnik posameznik, ki želi zagotavljati red na javnih shodih in javnih prireditvah v skladu s predpisi, ki urejajo javna zbiranja, to opravlja kot pridobitno gospodarsko dejavnost.

Licence ne potrebuje organizator javnega shoda ali javne prireditve, ki zagotavlja red s pomočjo rediteljev, in državni organi, ki zagotavljajo red na javnih shodih in javnih prireditvah na podlagi posebnih predpisov.

Gospodarska družba oziroma samostojni podjetnik posameznik, ki želi opravljati varovanje javnih zbiranj kot dejavnost, mora:

- imeti za nedoločen čas s polnim delovnim časom zaposleno eno osebo, odgovorno za opravljanje zasebnega varovanja;
- zagotoviti, da ni zadržkov javnega reda ali varnostnih zadržkov za lastnike, zakonite zastopnike, prokuriste in člane nadzornega sveta;
- zagotoviti, da osebe iz prejšnje alineje niso ali niso bile lastniki, zakoniti zastopniki, prokuristi ali člani nadzornega sveta pravne osebe, kateri je bila odvzeta licenca;
- zagotoviti, da za prosilce licence ni bil podan predlog za odvzem licence;
- imeti za nedoločen čas s polnim časom zaposlenih najmanj trideset varnostnikov, ki morajo biti strokovno usposobljeni za varovanje javnih zbiranj;
- imeti lasten ali s pogodbo zagotovljen VNC;
- zagotoviti, da je zavarovan za odgovornost za škodo, ki bi lahko nastala pri njihovim delu.

Posebni pogoji za pridobitev licence so:

- prosilec ne more pridobiti licence pred potekom štirih let od pravnomočnosti odločbe, če je bila gospodarska družba ali samostojni podjetnik posameznik s pravnomočno odločitvijo pristojnega organa spoznan za odgovornega storitve prekrška, da opravlja zasebno varovanje brez predpisane licence ali v nasprotju z izdano licenco, nima sklenjenega zavarovanja za odgovornost, opravlja zasebno varovanje brez pisne pogodbe ali v nasprotju z njo, opravlja zasebno varovanje z osebami, ki ne izpolnjujejo pogojev za opravljanje zasebnega varovanja, prevaža in varuje denar ter druge vrednostne pošiljke v nasprotju z načinom, ki ga predpiše minister, pristojen za notranje zadeve, ali varuje javna zbiranja v nasprotju z načinom, ki ga predpiše minister, pristojen za notranje zadeve, opravlja dejavnost, nezdružljivo z zasebnim varovanjem;
- če je za gospodarsko družbo ali samostojnega podjetnika posameznika podan predlog zaradi zgoraj navedenih storitev prekrška ali če se v gospodarski družbi opravlja inšpekcijski nadzor zaradi suma storitve navedenih prekrškov,

- se postopek za podelitev licence prekine do pravnomočnosti odločbe v postopku o prekršku oziroma do zaključka inšpekcijskega nadzora;
- če je večinski lastnik družbe, ki vlaga zahtevo za licenco, druga družba, se zadržki javnega reda in varnostni ugotavljajo tudi za večinskega lastnika, zakonite zastopnike, prokuriste, člane nadzornega sveta in uprave te družbe.

Prosilec izpolni vlogo za pridobitev licence, privolitev, da sme organ iz uradnih evidenc pridobiti podatke o odsotnosti zadržkov javnega reda iz 36. člena Zakona o zasebnem varovanju (ZZasV) ter soglasje in vprašalnik za osnovno varnostno preverjanje iz 36. a člena Zakona o zasebnem varovanju (ZZasV) in jih skupaj s prilogami pošlje na Ministrstvo za notranje zadeve R Slovenije. (MNZ RS, 27. 08. 009)

Seznam imetnikov licence za varovanje javnih zbiranj ter ostalih licenc s področja zasebnega varovanja se nahaja na spletni strani Ministrstva za notranje zadeve R Slovenije. (MNZ RS, 05. 11. 2009)

3.4.3 Obveznost organiziranja službe varovanja

V skladu s prijavo javne prireditve mora gostinec poskrbeti za javni red in mir v času javne prireditve oziroma organizirati službo varovanja.

Tu poznamo dva različna modela:

- prvi model je, ko gostinec prijavi javno prireditev, vendar pa na javni prireditvi ni DJ-ja oziroma kakšne glasbene skupine (razni partyji); v tem primeru je dovolj, da za red in mir na prireditvi skrbijo reditelji;
- drugi model pa je, ko organizira javno prireditev in pri tem najame skupino (na primer Rebeko Dremelj); v tem primeru pa je dolžan skladno z 12. členom Zakona o javnih zbiranjih najeti varnostno službo, ki se ukvarja z zasebnim varovanjem.

Zakon o zasebnem varovanju (ZZasV) v 59. členu določa, da Vlada R Slovenije z uredbo določi gospodarsko družbe, samostojne podjetnike posameznike, zavode, državne organe in organizacije, ki so dolžni organizirati službo varovanja. Posebni varnostni razlog iz četrte alineje prvega odstavka 59. člena Zakona o zasebnem varovanju (ZZasV) določa obveznost zavezanca, da obvezno organizira službo varovanja, ko opravlja dejavnost, pri kateri obstaja predvidljiva možnost nepričakovane nevarnosti oziroma povečana stopnja tveganja za varnost ljudi ali njihovo premoženje oziroma premoženje zavezanca.

V skladu s tem je Vlada R Slovenije sprejela Uredbo o obveznem organiziranju službe varovanja, kjer so napisani zavezanci, ki morajo obvezno organizirati službo varovanja.

3.4.4 Neformalni varnostnik

Pooblastila varnostnika so dobro zakonsko definirana in opredeljena, edini "problem" je, da mora varnostnik pri svojem delu delati zakonito, kar pa pri lastnikih gostinskih lokalov oziroma diskotek ni zmeraj dobrodošlo. Iz tega razloga so slednji s službami za zasebno varovanje sklepali le "pro forma" pogodbe za enega varnostnika na vhodu, za notranje prostore pa so najemali hišne razbijače t.i. neformalne varnostnike, ki so pomešani med gosti in so opravljali celotno storitev "varovanja" oziroma – bolje rečeno – ves umazani posel.

4 INŠPEKCIJSKI NADZOR

Inšpekcijski nadzor je nadzor, ki ga izvaja državna uprava nad izvrševanjem zakonov in podzakonskih aktov. Izvaja se na vseh upravnih področjih – to je na vseh področjih, kjer javni interes narekuje, prepoveduje ali omejuje posameznim fizičnim ali pravnim osebam določeno ravnanje. Inšpekcijski nadzor je urejen v Zakonu o državni upravi (ZDU-1).

Izvajajo ga inšpektorji, ki so javni uslužbenci s posebnimi pooblastili.

4.1 NAMEN INŠPEKCIJSKEGA NADZORA

Zakon o inšpekcijskem nadzoru (ZIN) uvodoma opredeljuje, kaj sploh obsega pojem inšpekcijskega nadzora. Inšpekcijski nadzor je nadzor nad izvajanjem oziroma spoštovanjem zakonov in drugih predpisov. To pomeni, da inšpekcijski nadzor v skladu z Ustavnim načelom pravne države, ki določa, da se morajo veljavni predpisi spoštovati vedno v javnem interesu. V tem okviru je temeljni cilj inšpekcijskega nadzora varstvo javnih koristi.

4.2 NAČELA PRI OPRAVLJANJU INŠPEKCIJSKEGA NADZORA

Inšpektor mora pri opravljanju inšpekcijskega nadzora nastopati po temeljnih načelih, ki jih določajo Zakon o inšpekcijskem nadzoru (ZIN), Zakon o državni upravi (ZDU-1) in Zakon o splošnem upravnem postopku (ZUP). Temeljna načela po Zakonu o splošnem upravnem postopku (ZUP) predstavljajo minimalne procesne standarde, s katerimi se varuje položaj stranke v postopku ter preprečuje arbitrarno odločanje v upravnih stvareh.

Splošna načela Zakona o inšpekcijskem nadzorstvu (ZIN) so samo del načel, ki jih inšpektor uporablja v inšpekcijskem postopku. Ker inšpekcije delujejo v inšpektoratih, ki imajo status samostojnega organa v sestavi ministrstev, zanje seveda veljajo tudi določbe Zakona o državni upravi (ZDU-1), zlasti temeljna načela, ki opredeljujejo način delovanja uprave. Poleg obojih veljajo še načela Zakona o splošnem upravnem postopku (ZUP), ki se v inšpekcijskem postopku uporabljajo dopolnilno (subsidiarno) glede postopkovnih vprašanj, ki niso urejena z Zakonom o državni upravi (ZDU-1) in z Zakonom o inšpekcijskem nadzorstvu je urejeno s posebnimi zakoni, ki urejajo posamezne inšpekcije.

4.2.1 Načela po Zakonu o državni upravi

Zakon v uvodnih členih določa temeljna načela delovanja državne uprave, ki jih razdelimo na klasična (pravno-politična) načela ter na načela novega javnega menedžmenta. Pod klasična načela uvrščamo načelo zakonitosti, načelo pravne varnosti in predvidljivosti, načelo strokovnosti in strokovne samostojnosti, načelo politične nevtralnosti ter načelo odgovornosti.

Načelo zakonitosti in samostojnosti državno upravo zavezuje in pooblašča, da opravlja svoje delo samostojno v okviru in na podlagi ustave, zakonov in podzakonskih predpisov. Naslednje pomembno načelo je načelo politične nevtralnosti, ki zavezuje državno upravo, da je pri opravljanju svojega dela politično nevtralna, kar pomeni, da politična opredelitev uslužbenca ne sme vplivati na njegovo delo. Nadaljnje načelo strokovnosti od uslužbenca zahteva, da opravlja svoje delo po pravilih stroke. Državna uprava je za svoje delo odgovorna, in sicer poznamo več vrst odgovornosti:

- politična odgovornost, ki pomeni, da so odgovorni samo funkcionarji (npr. predsednik vlade);
- disciplinska odgovornost, ki veže javnega uslužbenca v upravi, ter pomeni odgovornost za kršitve delovnih obveznosti;
- odgovornost za delovne rezultate, ki pomeni, da je uslužbenec, ki ne dosega pričakovanih delovnih rezultatov, lahko tudi sankcioniran;
- odškodninska odgovornost, ki določa, da je za škodo, ki jo uslužbenec povzroči pri svojem delu, primarno odgovoren delodajalec (država), ta pa ima pravico od uslužbenca zahtevati povračilo;
- poznamo še kazensko odgovornost, ki se uporablja zaradi najtežjih kršitev, ki so v Kazenskem zakoniku RS (KZ-1) definirane kot kazniva dejanja.

Načela novega javnega menedžmenta so se sistematično razvila v zadnjih desetletjih, so torej novejša in od uprave zahtevajo še več. Pod ta načela uvrščamo načelo usmerjenosti k uporabniku, načelo odprtosti in preglednosti javne uprave, načelo učinkovitosti ter načelo kakovosti. Načelo usmerjenosti k uporabniku pomeni, da naj bi javna uprava delovala, tako da bodo uporabniki (fizične in pravne osebe) čim bolj zadovoljni z njenimi storitvami. Pomembno za uporabnike javne uprave je tudi načelo odprtosti in preglednosti javne uprave, saj zagotavlja, da so informacije, s katerimi javna uprava razpolaga, javne ter zagotavlja sodelovanje javnosti v procesih odločanja (po Virantu, Uvod v javno upravo na visokošolskem študiju Javna uprava, 2004).

4.2.2 Načela po Zakonu o splošnem upravnem postopku

V inšpekcijskih postopkih veljajo vsa temeljna načela po Zakonu o upravnem postopku (ZUP), vendar z nekaj omejitvami predvsem pri načelu zaslišanja stranke, kadar gre za nujne ukrepe v javnem interesu. Druga omejitev je pri pravici do pritožbe, kajti pritožba zoper inšpekcijsko odločbo ne zadrži njene izvršitve. Temeljna načela po Zakonu o upravnem postopku (ZUP) so:

- načelo zakonitosti ali legalitete,
- načelo varstva pravice strank in varstva javnih koristi,
- načelo materialne resnice,
- načelo zaslišanja stranke,
- načelo proste presoje dokazov,

- načelo dolžnosti govoriti resnico in poštena uporaba pravice,
- načelo samostojnosti uradne osebe pri odločanju,
- načelo pravice do pritožbe ter
- načelo ekonomičnosti postopka oziroma načelo procesne ekonomije.

Načelo zakonitosti je osnovno načelo naše ustavnopravne ureditve in določa, da mora vsaka odločitev, torej izdana odločba ali sklep v upravni zadevi, temeljiti na zakonu ali podzakonskem predpisu (npr. Odlok lokalne skupnosti). Upoštevanje tega načela v upravnem postopku izključuje kakršnokoli samovoljo organov oziroma uradnih oseb, pooblaščenih za odločanje, saj morajo delati in odločati po zakonih in drugih predpisih. Zakonitost delimo na materialno in formalno. Materialna zakonitost pomeni skladnost odločbe z materialnim predpisom, ki priznava pravico ali pravno korist ali nalaga obveznost. Formalna ali procesna zakonitost pa terja od organa, da vodi postopek in odloči po pravilih posebnega upravnega postopka, če je predpisan in po pravilih splošnega upravnega postopku (Grafenauer, 2001, str. 34).

Načelo zakonitosti velja tudi v primeru prostega preudarka ali diskrecije. Organ odloča po prostem preudarku, kadar mu je ta podeljen z besedami: organ lahko, organ sme in organu je dovoljeno. Odločanje po prostem preudarku ni podlaga za izdajo pravno nevezane odločbe, prav tako pri prostem preudarku ni mogoče odločati mimo namena, za katerega je pooblastilo za odločanje po prostem preudarku dano. Organ mora odločati v skladu z namenom, zaradi katerega mu je prosti preudarek podeljen in v mejah pooblastila. Vendar namen pooblastila ponavadi ni jasno določen, zato ga je potrebno ugotoviti iz drugih določb zakona, ki pooblastilo za odločanje po prostem preudarku daje. V odločbi je treba vselej navesti tudi razloge, ki so odločitev, sprejeto na podlagi prostega preudarka, narekovali (Breznik, 2004, str. 65).

Načela varstva pravice strank in varstva javnih koristi ima svojo osnovo že v ustavnih določilih, ki opredeljujejo enakost pred zakonom in enako varstvo pravic.

Organ mora v vsaki upravni zadevi ugotoviti resnično dejansko stanje, kar mu nalaga načelo materialne resnice. Dejansko stanje mora ugotoviti z najvišjo stopnjo prepričanja, to je z gotovostjo.

Bistvo načela zaslišanje stranke je po Zakonu o splošnem upravnem postopku (ZUP) v tem, da mora organ dati stranki možnost, da uveljavi svoje pravice, da se seznanijo z rezultatom ugotovitvenega postopka in se izreče o dejstvih, ki so pomembna za odločitev.

Po načelu samostojnosti je uradna oseba, ki vodi postopek in odloča samostojno, neodvisna. Samostojnost uživa v okviru pooblastil, ki jih ima v postopku. Samostojnost za uradno osebo tudi pomeni, da mora v postopku odločati in presojati po načelu vestnosti in poštenja. Uradna oseba pri vodenju postopka oziroma pri presoji dokazov, po načelu proste presoje dokazov, tudi ni vezana na nobene posebne predpise ali dokazna pravila, temveč presoja po svojem svobodnem

prepričanju, ali se neko dejstvo šteje za resnično ali ne. Vendar mora uradna oseba, ki vodi postopek po načelu ekonomičnosti, postopek voditi hitro, brez zavlačevanja ter s čim manjšimi stroški (po Jerovošku, predavanja, Upravni postopek in upravni spor na visokošolskem študiju Javna uprava, 2005).

4.2.3 Načela po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru

Zakon o inšpekcijskem nadzoru (ZIN) pozna, poleg načel po Zakonu o splošnem upravnem postopku (ZUP), še štiri načela, ki veljajo prav za inšpekcije:

- načelo samostojnosti, ki je v Zakonu o inšpekcijskem nadzoru poudarjeno,
- načelo varstva javnega in zasebnih interesov, že poznano, vendar je v inšpekcijskem postopku poudarjen javni interes,
- načelo javnosti,
- načelo sorazmernosti ali proporcionalnosti.

Načelo samostojnosti zagotavlja inšpektorju več pravic. V bistvu pomeni ponovitev načela samostojnosti iz 12. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (ZUP), po katerem organ vodi postopek in odloča o inšpekcijskih stvareh samostojno v okviru in na podlagi zakonov, podzakonskih predpisov in splošnih aktov, izdanih za izvrševanje javnih pooblastil (Jerovšek in Kladošek, 2004, str. 885).

Samostojnost se v inšpekcijskih postopkih kaže tako na organizacijski (organ – inšpektorat), kot na individualni ravni (uradna oseba – inšpektor). Organizacijska samostojnost (samostojnost inšpektorata) se kaže predvsem v tem, da Zakon o inšpekcijskem nadzoru (ZIN) določa, da ima inšpektorat na državni ravni status organa v sestavi ministrstva. Iz tega sledi, da je zanj značilna trojna avtonomija:

- kadrovska,
- finančna in
- strokovna.

Samostojnost na ravni posameznih inšpektorjev se izraža predvsem preko določbe Zakona o inšpekcijskem nadzoru (ZIN) in Zakona o splošnem upravnem postopku (ZUP), da ima inšpektor že po zakonu pooblastilo za odločanje. To pomeni, da pooblastila za odločanje inšpektorju ne daje predstojnik inšpekcijskega organa, pač pa ga ima inšpektor že po samem zakonu in to tisti inšpektor, ki mu po naravi stvari in po razporedu ter programu dela pripada stvar.

Načelo varstva javnega interesa in varstva zasebnih interesov poudarja varstvo javnega interesa, saj je inšpekcijski nadzor že po definiciji v javnem interesu. Zakon o inšpekcijskem nadzoru (ZIN) pa javni interes opredeli nekoliko drugače kot Zakon o splošnem upravnem postopku (ZUP), in sicer gre Zakon o inšpekcijskem nadzoru (ZIN) za javni interes, če se varuje:

- življenje in zdravje ljudi,

- življenje in zdravje živali,
- premoženje,
- naravno okolje (voda, zrak ...).

Namen načela je dvojen. Inšpektor mora po uradni dolžnosti skrbeti za to, da se preprečijo ali onemogočijo ravnanja fizičnih in pravnih oseb, ki predstavljajo poseg v javni interes, določen z materialnimi predpisi, ki dajejo pooblastila za inšpekcijski nadzor. Hkrati pa to načelo zavezuje inšpektorja, da varuje interese pravnih in fizičnih oseb, ki so v skladu z materialnimi predpisi.

Načelo javnosti je posebno načelo, ki ga v taki obliki Zakona o splošnem upravnem postopku (ZUP) ne pozna in presega značaj procesnega načela upravnega postopka. Ker v inšpekcijskem postopku nastopa praviloma samo zavezanec, ugotovitve in ukrepi zoper njega pa lahko imajo posledice tudi za druge, prav to načelo zavezuje inšpektorja, da obvešča javnost o svojih ukrepih, s katerimi se mora seznaniti, da lahko preventivno ukrepa in prepreči nastanek škodljivih posledic (Jerovšek in Kladošek, 2004, str 888).

Načelo sorazmernosti pomeni, da mora inšpektor pri določitvi sankcij zoper kršitelja uravnotežiti izrečen ukrep glede na težo kršitve. Inšpektor lahko pri tem stopnjuje težo ukrepov, tako da najprej:

- izreče opozorilo (če lahko z opozorilom doseže cilj),
- sledijo redni ukrepi (če zavezanec ne upošteva opozorila) in
- nato so na voljo še posebni ukrepi.

4.3 POLOŽAJ INŠPEKTORATA IN INŠPEKTORJA V REPUBLIKI SLOVENIJI

Zakon o inšpekcijskem nadzoru (ZIN) je upošteval naravo inšpekcijskega dela, na podlagi kriterijev, opredeljenih v Zakonu v državni upravi (ZDU-1), določil inšpektoratom status samostojnega organa v sestavi ministrstev. S to določbo je inšpektoratom zagotovljena večja stopnja samostojnosti in neodvisnosti.

Samostojni organi v sestavi ministrstev se ustanovijo za opravljanje specializiranih strokovnih nalog, izvršilnih in razvojnih upravnih nalog, nalog inšpekcijskega nadzorstva in drugega nadzora ter nalog na področju javnih služb. Z ustanovitvijo se mora zagotoviti večja učinkovitost in kakovost pri opravljanju nalog ali pa večja stopnja samostojnosti pri opravljanju nalog. Kateri so konkretni organi v sestavi in kako se bodo imenovali, je določeno v Uredbi o organih v sestavi ministrstev (po Jerovšku, 202, str. 123).

Inšpektorji delujejo v okviru inšpekcij, ki se organizirajo za posamezno upravno področje. Inšpekcije pa delujejo v inšpektoratih, ki so v skladu z zakonom, ki ureja področje prekrškov, tudi organi prekrškov (ZIN, 8. člen). Če v inšpektoratu deluje več inšpekcij, zakon dopušča, da se v okviru inšpektoratov oblikujejo ustrezne notranje

organizacijske enote v skladu s predpisi, ki urejajo notranjo organizacijo in sistematizacijo v organih državne uprave. Ta spremenjena določba Zakona o inšpekcijskem nadzoru (ZIN) sledi ureditvi sistema javnih uslužbencev, katerega del so tudi inšpektorji, in sicer v delu, ki se nanaša na notranjo organizacijo in sistemizacijo delovnih mest. Po 9. členu Zakona o inšpekcijskem nadzoru (ZIN) je predstojnica oziroma predstojnik inšpektorata glavna inšpektorica oziroma glavni inšpektor. Zakon o inšpekcijskem nadzoru (ZIN) v 10. členu določa, da glavni inšpektor vodi in predstavlja inšpektorat, organizira in koordinira delo inšpektorjev ter v okviru svojih pooblastil odgovarja za zakonitost, kakovost in učinkovitost dela.

Državne inšpekcije praviloma delujejo v inšpektoratih, izjemoma so lahko organizirane izven inšpektorata, vendar na ravni organa v sestavi ministrstva in ne nižje. S tem je dana pravna podlaga za delovanje inšpekcij v drugih organih v sestavi ministrstev, ki se po Uredbi o organih v sestavi ministrstev imenujejo uprava, urad, inšpektorat, direkcija in agencija. Izven inšpektoratov recimo delujejo Davčna inšpekcija, ki deluje v okviru Davčne uprave RS, Veterinarska inšpekcija, ki deluje v okviru Veterinarske uprave RS. Primer inšpekcije, ki ne deluje v okviru ministrstva je še npr. Agencija za zdravila in Urad za kemikalije.

Inšpektor ima za opravljanje nadzora posebna pooblastila, ki jih razdelimo v dva sklopa,

- pooblastila za učinkovito izvajanje nadzora in
- pooblastila za ukrepanje.

Pooblastila za učinkovito izvajanje nadzora se nanašajo na nadzor v ožjem smislu, torej ugotavljanje, ali pravni subjekti ravnajo v skladu s predpisi. V smislu 19. člena Zakona o inšpekcijskem nadzoru (ZIN) inšpektor lahko pregleda prostore, objekte, naprave, predmete, blago ter poslovanje in dokumentacijo državnih organov, gospodarskih družb, drugih organizacij in posameznikov, zasliši stranke in priče v upravnem postopku, pregleda listine, s katerimi ugotovi istovetnost oseb, vzame vzorce blaga ter opravi druga dejanja, ki so v skladu z namenom inšpekcijskega nadzorstva. Na podlagi 20. člena Zakona o inšpekcijskem nadzoru (ZIN) ima inšpektor pravico brez predhodnega obvestila ter brez dovoljenja nadziranega subjekta oziroma njegove odgovorne osebe v vsakem času vstopiti v prostore in objekte ter k napravam. Če je potrebno pregledati posamezne prostore v stanovanju, si mora inšpektor za pregled teh prostorov pridobiti odločbo pristojnega sodišča, razen če je naslov priglasi za opravljanje dejavnosti oziroma je enak sedežu družbe ali podjetnika (po ZIN, 20. in 22. člen).

Pooblastila za ukrepanje pa se nanašajo na položaj, ko inšpektor ugotovi, da je prišlo do kršitve predpisa. V tem primeru mora ustrezno ukrepati, da se zagotovi vzpostavitev stanja, skladnega s predpisi (Virant, 2004, str. 70).

Inšpektor ima status uradnika v državni upravi. Vežejo ga posebne omejitve in dolžnosti, saj mu je na podlagi 15. člena Zakona o inšpekcijskem nadzoru (ZIN)

prepovedano opravljati enako ali podobno delo iz stroke na področju, na katerem opravlja inšpekcijsko nadzorstvo razen, če gre za znanstveno ali pedagoško delo.

Inšpektorjeva dolžnost je tudi varovanje tajnosti, s katero se seznanijo pri opravljanju inšpekcijskega nadzora in velja tudi po prenehanju delovnega razmerja. Inšpektor je dolžan še posebej varovati tajnost vira prijave.

5 VRSTE INŠPEKCIJSKIH NADZOROV NAD GOSTINSKIMI LOKALI

Zakonnost dela zavezancev, ki upravljajo z gostinskimi lokali, nadzirajo različne državne službe. Pooblastila za nadzor zakonitosti dela zavezancev imajo predvsem inšpekcijske službe, ki vam jih bom v nadaljevanju predstavil.

5.1 TRŽNI INŠPEKTORAT

Tržni inšpektorat RS je inšpekcijski organ Republike Slovenije, ki je organizacijsko povezan z Ministrstvom za gospodarstvo kot organ v sestavi ministrstva. Deluje samostojno in neodvisno ter po pravilih, ki jih določajo Ustava Republike Slovenije, zakoni in podzakonski predpisi. (Tržni inšpektorat Republike Slovenije, 02. 09. 2009)

Leta 1998 sprejet Zakon o varstvu potrošnikov (ZVpod) je temeljni pravni akt, ki ureja pravice potrošnikov v razmerju do podjetij. V vmesnem obdobju je bil zakon večkrat spremenjen in dopolnjen, predvsem kot posledica prilagajanja slovenskega pravnega reda evropskemu. Sočasno s spremembami in dopolnitvami pa se je razširil tudi obseg pristojnosti Tržnega inšpektorata RS na tem področju. S sprejetjem Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami (ZVPNPP) v letu 2007 pa je zakonodajalec podrobneje uredil področje poštenega poslovanja podjetij v razmerju do potrošnikov, s tem ko je navedel vrsto poslovnih praks, ki že po samem zakonu štejejo za nepošteno in kot take nedovoljene. Zagotavljanje pravic potrošnikov zgolj na zakonodajni ravni ne zadostuje, zato je potrebno potrošnikom omogočiti, da lahko te pravice uveljavljajo tudi v praksi. V ta namen je poleg redne sodne poti vzpostavljen ustrezen sistem, delovanje Tržnega inšpektorata RS, kjer lahko potrošnik hitro, brez ali z relativno majhnimi stroški (npr. stroški sodnega izvedenca) doseže rešitev spora s podjetjem. Naloga Tržnega inšpektorata RS je zagotoviti spoštovanje pravic potrošnikov tako z nadzorom nad poslovanjem podjetij in podjetnikov kot tudi z reševanjem potrošniških sporov. Za doseg te naloge ima Tržni inšpektorat RS na voljo tako izdajo upravne odločbe, s katero podjetju npr. prepove prodajo ali oglaševanje ali pa podjetju naloži, da ugotovi potrošnikovemu zahtevku. Od začetka leta 2005 ima Tržni inšpektorat RS kot prekrškovni organ možnost zoper podjetje ukrepati tudi z izrekom kazenske sankcije – globe.

Širjenje pristojnosti Tržnega inšpektorata RS na področju varstva potrošnikov se odraža tudi v vse večjem obsegu izvedenega inšpekcijskega nadzora na področju varstva potrošnikov. Podobne trende je mogoče pričakovati tudi v prihodnje, saj je v vmesnem času Tržni inšpektorat RS postal tudi eden od pristojnih organov v Sloveniji, ki so zadolženi za sodelovanje na področju varstva potrošnikov v primerih, ko se potrošniki, katerim ravnanje podjetja povzroči škodo ali bi jim utegnilo povzročiti škodo, nahajajo v drugi državi članici kot samo podjetje, kršitelj. (Tržni inšpektorat R Slovenije, 02. 09. 2009)

5.1.1 Tržni inšpektor

Inšpektorji Tržnega inšpektorata RS so pristojni za nadzor nad izvrševanjem več zakonskih in podzakonskih predpisov, ki pomembno urejajo odnose na trgu. S sprejemom novih predpisov, povezanih z vključitvijo Slovenije v Evropsko unijo, so pridobili številne nove pristojnosti na področju prostega pretoka blaga. Trenutno je sprejetih že precej tehničnih predpisov, predvsem s področij direktiv novega pristopa, ki sodijo v okvir njihove pristojnosti. V prihajajočem obdobju se pričakuje sprejetje nekaterih novih predpisov, ki bodo delovanje organa še razširili. Tržni inšpektorji imajo sicer pooblastilo za opravljanje svojih nalog na celotnem področju Republike Slovenije, vendar vsak izmed inšpektorjev najbolje pozna razmere na področju, kjer živi in dela. (Tržni inšpektorat R Slovenije, 02. 09. 2009)

5.1.2 Pristojnosti tržnega inšpektorja pri nadzoru gostinskega lokala

Tržni inšpektor v gostinskem lokalu najpogosteje ukrepa zaradi naslednjih kršitev:

- Zakon o avtorskih in sorodnih pravicah (ZASP), kontrolo urejenosti avtorske in sorodnih pravic pri javnem predvajanju glasbe v gostinskih lokalih, v gostinskih lokalih se običajno s pomočjo radijskega ali televizijskega sprejemnika javno predvajajo avtorska dela, za katera morajo imeti uporabniki lokalov urejene avtorske in sorodne pravice. Če uporabnik nima urejenega ustreznega prenosa materialne avtorske pravice (pogodbe ali plačila) je po 184. členu ZASP predvidena globa 1.669,17 € za prekršek, ko pravna oseba ali samostojni podjetnik, ki brez prenosa ustrezne materialne avtorske pravice od avtorja v primerih, ko je tak prenos po tem zakonu potreben, javno predvaja delo oziroma primerek dela;
- Zakon o gostinstvu (Zgos) določa, da morajo biti cene gostinskih storitev čitljivo izpisane v obliki cenika na vidnem mestu, prav tako obratovalni čas;
- Zakon o omejevanju porabe alkohola (ZOPA), nadzor nedovoljene prodaje alkoholnih pijač mlajšim od 18 let;
- Zakon o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov (ZOUIT), nadzor nedovoljene prodaje tobačnih izdelkov mlajšim od 18 let;
- Zakon o varstvu potrošnikov (ZVpot) določa, da je podjetje dolžno za prodano blago oziroma opravljeno storitev potrošniku izdati račun, če ni z drugim predpisom drugače določeno;
- Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (ZPDZC), delo na črno (sama dejavnost se opravlja na črno), soudeleženci dela na črno, nedovoljena reklama.

5.1.3 Ukrepi inšpektorata v gostinski dejavnosti v letih 2006, 2007

Tržni inšpektorji so pri nadzoru izvajanja zakonskih in drugih predpisov iz svoje pristojnosti v letu 2006 opravili 18204 pregledov. Od tega je samo v gostinstvu 4575 ukrepov oziroma 25,1%, oziroma je bilo največ zaznanih kršitev Zakona o gostinstvu (Zgos) in sicer 3222. Po dejavnostih je bilo največ odločb izdanih na področju gostinstva s 923 ali 42 %, sledita trgovina s 751 ali 34,2 % in obrtna dejavnost z 287 ali s 13 % izdanih odločb. V teh treh dejavnostih je bilo skupaj izdanih kar 89,2 % vseh odločb. Po predpisih je bilo največ odločb izdanih na podlagi Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (555 ali 25,2 %). Sledijo Zakon o gostinstvu (533 ali 24,2 %), Zakon o avtorskih in sorodnih pravicah (345 ali 15,7 %), Zakon o varstvu potrošnikov (321 ali 14,6 %) in Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti (156 ali 7,1 %). Glede na določila ostalih predpisov je bilo izdanih 289 ali 13,1 % odločb. Z Zakonom o inšpekcijskem nadzoru (ZIN) lahko tržni inšpektor namesto izdaje ustrezne upravne odločbe kršitelja na očitne ugotovljene nepravilnosti samo ustno opozori. V letu 2006 so tržni inšpektorji opozorila ZIN izrekli v 1390 primerih, kar v primerjavi z letom 2005 pomeni zmanjšanje za 22 % (v letu 2005 so tržni inšpektorji izrekli 1782 opozoril po ZIN). Razlogi za zmanjšanje števila izrečenih opozoril ZIN so podobni kot pri odločbah – dodatne obveznosti tržnih inšpektorjev kot pooblaščenih prekrškovnih oseb in izboljšanje stanja na trgu. Po dejavnostih je bilo največ opozoril ZIN izrečenih v trgovini (837 ali 60,4 %), gostinstvu (386 ali 27,8 %) in obrtni dejavnosti (89 ali 6,4 %). Po zakonih je bilo največ opozoril ZIN izrečenih po Zakonu o varstvu potrošnikov (626 ali 45 %), Zakonu o gostinstvu (167 ali 12,0 %), Zakonu o trgovini (147 ali 10,6 %), Zakonu o dvojnem označevanju cen v tolarjih in evrih (128 ali 9,2 %) in Zakonu o gradbenih proizvodih (79 ali 5,7 %). Po ostalih predpisih je bilo izrečenih 243 ali 17,5 % opozoril ZIN. (Poslovno poročilo tržnega inšpektorata Republike Slovenije v letu 2006, februar 2007)

V letu 2007 so tržni inšpektorji v gostinski dejavnosti opravili 3757 pregledov. Glede na predpis je bilo največ pregledov opravljenih na podlagi Zakona o varstvu potrošnikov (4474 ali 25,9 % vseh opravljenih pregledov), sledijo Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (2187 ali 12,7 %), Zakon o gostinstvu (1853 ali 10,7 %), Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in ugotavljanje skladnosti (1118 ali 6,5 %), Obrtni zakon (1111 ali 6,4 %). Na podlagi ostalih zakonov je bilo opravljenih 6505 ali 37,7 % pregledov. V letu 2007 so tržni inšpektorji na podlagi ZIN izrekli opozorila v 1219 primerih, od tega v gostinski dejavnosti 409, izdali so skupno 1880 upravnih odločb oziroma v gostinski dejavnosti 676, 1092 subjektom je bila izrečena globa za prekršek in izdan plačilni nalog, od tega 162 subjektom zaradi kršitev Zakona o gostinstvu (Zgos), 277 subjektom so izrekli globo z Odločbo o prekršku, od tega 162 prekrškov po Zakonu o gostinstvu (Zgos), zoper 61 subjektov so morali vložiti obdolžilne predloge, od tega za enega subjekta zaradi kršitev Zakona o gostinstvu (Zgos), skladno z Zakonom o prekrških (ZP-1) so izrekli opozorilo 2641 subjektom, od tega 293 subjektom zaradi kršitev Zakona o gostinstvu (Zgos) in opomin 834 subjektom, od tega 268 zaradi kršitve

Zakona o gostinstvu (Zgos). (Poslovno Poročilo Tržnega inšpektorata Republike Slovenije za leto 2007, februar 2008).

5.2 INŠPEKTORAT ZA DELO

Inšpektorat RS za delo je upravni organ v sestavi Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve. Delovno področje organa je določeno z Zakonom o inšpekciji dela (ZID), ki ga dopolnjuje Zakon o inšpekcijskem nadzoru (ZIN). Tako Inšpektorat RS za delo opravlja nadzorstvo nad izvajanjem zakonov, drugih predpisov, kolektivnih pogodb in splošnih aktov, ki urejajo delovna razmerja, plače in druge prejemke iz delovnega razmerja, zaposlovanje delavcev doma in v tujini, sodelovanje delavcev pri upravljanju, stavke ter varnost delavcev pri delu, če s predpisi ni drugače določeno. Inšpektorat RS za delo opravlja nadzorstvo tudi nad izvajanjem tistih predpisov, ki to izrecno določajo. Inšpektorat RS za delo vodi upravni postopek na prvi stopnji, medtem ko o pritožbah zoper odločbe inšpektorjev za delo odloča Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. Inšpektorji delujejo v okviru inšpekcij, ki so organizirane za posamezno upravno področje (področje nadzora varnosti in zdravja pri delu, področje delovnih razmerij in področje socialne varnosti). (Inšpektorat R Slovenije za delo, 19. 09. 2009)

5.2.1 Inšpektor za delo

Pri opravljanju nalog inšpekcijskega nadzora ima inšpektor pri fizični ali pravni osebi, pri kateri opravlja inšpekcijski nadzor, pravico:

- pregledati prostore, objekte, postroje, naprave, delovna sredstva, napeljave, predmete, blago, snovi, poslovne knjige, pogodbe, listine in druge dokumente ter poslovanje in dokumentacijo državnih organov, gospodarskih družb, zavodov, drugih organizacij in skupnosti ter zasebnikov,
- pregledati poslovne knjige, pogodbe, listine in druge dokumente ter poslovanje in dokumentacijo, kadar se vodijo in hranijo na elektronskem mediju ter zahtevati izdelavo njihove pisne oblike, ki mora verodostojno potrjevati elektronsko obliko,
- zaslišati stranke in pričë v upravnem postopku,
- pregledati listine, s katerimi lahko ugotovi istovetnost oseb,
- brezplačno pridobiti in uporabljati osebne in druge podatke iz uradnih evidenc in drugih zbirk podatkov, ki se nanašajo na zavezanca in ki so potrebni za izvedbo inšpekcijskega nadzora,
- brezplačno vzeti vzorce blaga in opraviti preiskave vzetih vzorcev,
- brezplačno vzeti vzorce materialov in opreme za potrebe preiskav,
- fotografirati ali posneti na drug nosilec vizualnih podatkov osebe, prostore, objekte, postroje, napeljave in druge predmete,
- reproducirati listine, avdiovizualne zapise in druge dokumente,
- zaseči predmete, dokumente in vzorce v zavarovanje dokazov,
- opraviti druga dejanja, ki so v skladu z namenom inšpekcijskega nadzora.

Pri opravljanju nalog inšpekcijskega nadzora lahko inšpektor odvzame dokumentacijo, ki jo potrebuje za obravnavanje dejanskega stanja v obravnavani zadevi, če meni, da obstaja utemeljen sum kršitev zakonov ali drugih predpisov, in če s tem ne ovira dejavnosti fizične ali pravne osebe. O odvzemu dokumentacije izda inšpektor potrdilo, ni pa dovoljeno odvzeti dokumentacije državnih organov, ki je določena kot tajna. Ravno tako ima inšpektor pravico brez predhodnega obvestila ter brez dovoljenja zavezanca oziroma njegove odgovorne osebe, ne glede na delovni čas, vstopiti v prostore in objekte ter k opremi in napravam, če z zakonom ni drugače določeno. Zavezanec pa lahko inšpektorju, ki nima odločbe pristojnega sodišča, odkloni vstop v stanovanjske prostore. Zavezanec mora inšpektorju omogočiti nemoteno opravljanje nalog inšpekcijskega nadzora. Če inšpektor pri opravljanju nalog inšpekcijskega nadzora naleti na fizični odpor ali če tak odpor pričakuje, lahko zahteva pomoč policije. Pooblastilo za opravljanje nalog inšpekcijskega nadzora se izkazuje s službeno izkaznico in značko. Če z ukrepi inšpektor za delo pri opravljanju nadzorstva ugotovi, da je kršen zakon ali drug predpis oziroma akt, katerega izvajanje nadzoruje, ima pravico in dolžnost, da odredi ukrepe za odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti v roku, ki ga sam določi, izvesti postopke v skladu z zakonom o prekrških, podati kazensko ovadbo za kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, predlagati pristojnemu organu sprejem ukrepov, odrediti druge ukrepe in opraviti dejanja, za katera je pooblaščen z zakonom ali drugim predpisom. Če inšpektor ugotovi, da si je zavezanec pridobil s storitvijo kaznivega dejanja ali prekrška premoženjsko korist, pristojnemu organu predlaga njen odvzem. Če ugotovi kršitev zakona ali predpisa, katerega izvajanje nadzoruje druga inšpekcija, sam ugotovi dejansko stanje, sestavi zapisnik in ga skupaj s predlogom za ukrepanje posreduje pristojni inšpekciji. Zakon določa tudi posebne ukrepe inšpektorjev (začasna prepoved opravljanja dejavnosti, odvzem predmetov, dokumentacije), ukrepe, povezane s prepovedjo opravljanja dejavnosti in ukrepe za varovanje pravic drugih oseb. (Inšpektorat R Slovenije za delo, 19. 09. 2009)

5.2.2 Pristojnosti inšpektorja za delo pri nadzoru gostinskega lokala

Delovni inšpektor v gostinskem lokalu najpogosteje ukrepa zaradi kršitev:

- Zakona o delovnih razmerjih (ZDR), sklepanja pogodb o zaposlitvi, izplačila plač, delovnega časa (odmor, počitek, opravljanje nadurnega dela), dela na podlagi napotnic pooblaščenih organizacij, letnega dopusta;
- Zakona o evidencah na področju dela in socialne varnosti (ZEPDSV), evidence na področju dela;
- Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (ZPDZC), zaposlovanja na črno in nedovoljene reklama;
- Kazenski zakonik (KZ-1), kršitev temeljnih pravic delavcev;
- Zakona o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD), preventivnih zdravstvenih pregledov, usposabljanja delavcev za varno delo, osebne varovalne opreme, itd..

5.2.3 Ukrepi Inšpektorata v gostinski dejavnosti v letih 2006, 2007

Delovni inšpektorji so v letu 2006 na področju varnosti in zdravja pri delu v gostinski dejavnosti opravili 577 pregledov. Pri tem so zaradi storjenih prekrškov izdali 266 ureditvenih Odločb, 22 Odločb o prekršku, 19 plačilnih nalogov in v treh primerih so izrekli ukrep prepovedi dela. Pri tem pa niso zaznali elementov kaznivih dejanj. Na področju delovnih razmerij so delovni inšpektorji v letu 2006 opravili 1662 pregledov in pri tem zaradi storjenih prekrškov s področja delovne zakonodaje izdali 173 ureditvenih odločb, 120 Odločb o prekršku in 430 plačilnih nalogov. Inšpektorji za delo so v gostinski dejavnosti v času med 4. 7. 2006 in 31. 8. 2006 opravili akcijsko delo na področju nadzora delovnih razmerij. V tej dejavnosti je bila akcija opravljena nazadnje leta 2004, in sicer z obeh področij nadzora (delovna razmerja ter varnost in zdravje pri delu). Inšpektorji so pri 289 delodajalcih opravili 320 inšpekcijskih nadzorov in pri tem ugotovili 282 kršitev delovne zakonodaje. Večina nadzorovanih delodajalcev je imela status samostojnih podjetnikov posameznikov ali družbe z omejeno odgovornostjo in je zaposlovala do 10 delavcev. Na podlagi ugotovljenih kršitev je bilo ugotovljeno, da stanje izvajanja delovnopravne zakonodaje, ugotovljeno v okviru usmerjene akcije pri delodajalcih, ki opravljajo dejavnost gostinstva in turizma, ni zadovoljivo, saj je bilo ugotovljenih skoraj enako število kršitev, kot je bilo pregledanih delodajalcev. Večina gostinskih lokalov je odprtih tudi ob nedeljah in praznikih. Največ kršitev so inšpektorji ugotovili v zvezi z razporejanjem delovnega časa ter v zvezi z evidencami na področju dela, manj pa v zvezi z zaposlovanjem na črno. Približno tretjina od vseh zaposlenih delavcev pri pregledanih delodajalcih je zaposlena za določen čas, in sicer iz razloga povečanega obsega dela. Kar nekaj delavcev v tej dejavnosti je zaposlenih tudi za delo s krajšim delovnim časom, nekaj jih dela na podlagi pogodb civilnega prava, veliko pa je tudi začasnega in občasnega dela dijakov in študentov. Pri nadzoru določb o urejanju delovnega časa pri delodajalcih in o zagotavljanju odmorov ter počitkov je bilo ugotovljeno dokaj urejeno stanje, razen glede letnega razporeda delovnega časa, ki ga večina delodajalcev ni imela in so razporejali delovni čas sproti. Pregledani delodajalci so delavce običajno razporejali na delo mesečno, v skladu s potrebami delovnega procesa in v okviru neenakomerne razporeditve delovnega časa. V zvezi z evidencami na področju dela pa inšpektorji opažajo, da delodajalci pogosto ne vodijo vseh evidenc, predpisanih v zakonu. Izvedba akcije nadzora pri delodajalcih v dejavnosti gostinstva in turizma je bila zelo koristna, zato bo Inšpektorat za delo tudi v prihodnje pri delodajalcih v tej dejavnosti izvedel usmerjene akcije inšpekcijskega nadzora (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Inšpektorat Republike Slovenije za delo, Poročilo o delu za leto 2006).

Inšpektorji za delo so s področja varnosti in zdravja pri delu leta 2007 v dejavnosti gostinstva opravili 511 inšpekcijskih pregledov. Pri tem je bilo delodajalcem za storjene prekrške izdanih 205 ureditvenih Odločb, 12 Odločb o prekršku in 10 plačilnih nalogov. Število vseh ugotovljenih kršitev s področja varnosti in zdravja pri delu je bilo v letu 2007 12.318. Inšpektorji so tako največ nepravilnosti ugotovili v zvezi z zagotavljanjem preventivnih zdravstvenih pregledov delavcev. Na področju

delovne zakonodaje so inšpektorji za delo v dejavnosti gostinstva v letu 2007 pregledali 838 subjektov. Opravili so 161 rednih pregledov, 186 kontrolnih pregledov, 1088 izrednih pregledov. Pri tem je bilo izdanih 311 ureditvenih Odločb, eno kazensko ovadbo, 170 Odločb o prekršku in 271 plačilnih nalogov. (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Inšpektorat Republike Slovenije za delo, Poročilo o delu za leto 2007)

5.3 DAVČNA UPRAVA RS

Davčna uprava Republike Slovenije je organ v sestavi Ministrstva za finance. Sedež Davčne uprave Republike Slovenije je v Ljubljani. Davčno upravo Republike Slovenije sestavljajo Generalni davčni urad in davčni uradi. Davčni uradi so organizacijske enote davčne uprave, ki se ustanavljajo za opravljanje nalog davčne službe na določenem območju ali za določeno področje dela. Izpostave in referati so teritorialne organizacijske enote davčnih uradov.

Davčna uprava Republike Slovenije opravlja naloge davčne službe: pobiranje davkov in drugih obveznih dajatev; opravljanje nadzora nad zakonitostjo, pravilnostjo in pravočasnostjo izpolnjevanja davčnih obveznosti, določenih s predpisi o obdavčenju; preprečevanje in odkrivanje davčnih prekrškov ter drugih kaznivih ravnanj, določenih v predpisih, za nadzor nad izvajanjem katerih je pristojna služba, ter vodenje postopka za prekrške prekrškovnega organa; prisilna izterjava denarnih terjatev države in samoupravnih lokalnih skupnosti na podlagi zakona, ki ureja splošni upravni postopek, in na podlagi zakona, ki ureja prekrške; izvajanje predpisov Evropske skupnosti (v nadaljnjem besedilu: Skupnosti) in mednarodnih pogodb, ki obvezujejo Slovenijo z delovnega področja službe, sodelovanje in izmenjava podatkov z organi Skupnosti, pristojnimi organi držav članic EU in s pristojnimi organi drugih držav; sodelovanje z mednarodnimi organizacijami in s strokovnimi združenji s področja davkov; proučevanje in analiziranje delovanja davčnega sistema in ukrepov davčne politike ter dajanje pobud za reševanje zadev s tega področja; opravljanje drugih nalog, določenih z zakonom ali s predpisom na podlagi zakona. Davčna uprava Republike Slovenije izvaja naloge davčne službe v skladu z zakoni, ki urejajo obdavčevanje in postopek v zvezi z obdavčevanjem, zakonom, ki ureja inšpekcijski nadzor, z drugimi predpisi ter mednarodnimi pogodbami, ki obvezujejo Slovenijo, in v skladu z Zakonom o davčni službi. (Davčna uprava Republike Slovenije, 07. 09. 2009)

5.3.1 Davčni inšpektor

Davčni inšpektor opravlja davčni inšpekcijski nadzor, preprečuje in odkriva davčne prekrške ter druga kazniva ravnanja in odloča v davčnem postopku.

Pri opravljanju teh nalog ima davčni inšpektor pravico:

- ogledati si in pregledati vsa zemljišča, poslovne prostore in druge prostore, ki se uporabljajo za opravljanje dejavnosti ali pridobivanje dohodkov; za poslovne prostore se štejejo tudi stanovanjski prostori, ki jih je davčni

- zavezanec določil kot svoj sedež, oziroma kot poslovni prostor, kjer se opravlja dejavnost;
- vstopiti in pregledati poslovne in druge prostore (razen stanovanj), ki ne pripadajo zavezancu, ker obstaja utemeljen sum, da zavezanec v njih opravlja dejavnost, ali da so tam stvari zavezanca, na katere se nanaša izvajanje prej navedenih nalog davčnega inšpektorja;
 - pregledati prostore, objekte, postroje, naprave, delovna sredstva, napeljave, predmete, blago, stvari, snovi, poslovne knjige, pogodbe, listine in druge dokumente ter poslovanje in dokumentacijo državnih organov, gospodarskih družb, zavodov, drugih organizacij in skupnosti ter fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost;
 - pregledati poslovne knjige in evidence, pogodbe, poslovne listine in poslovno dokumentacijo drugih oseb, ki se nahajajo pri osebi, pri kateri se izvajajo prej navedene naloge davčnega inšpektorja;
 - pregledati evidence o zaposlenih, njihovem številu, pogodbah in dohodkih ter jih primerjati s prijavljenimi podatki in podatki iz uradnih evidenc;
 - pregledati poslovne knjige, pogodbe, listine in druge dokumente ter poslovanje in dokumentacijo ter zahtevati izdelavo njihove pisne oblike, ki mora verodostojno potrjevati elektronsko obliko, kadar se vodijo in hranijo na elektronskem mediju;
 - zaslišati stranke in pričë v upravnem postopku;
 - pregledati listine, ki dokazujejo pravni status zavezanca za davek ter druge listine in dokumente, s katerimi lahko ugotovi istovetnost oseb;
 - brezplačno pridobiti in uporabljati osebne in druge podatke iz uradnih evidenc in drugih zbirk podatkov, ki se nanašajo na zavezanca za davek in ki so potrebni za izvedbo prej navedenih nalog davčnega inšpektorja;
 - fotografirati ali posneti na drug nosilec vizualnih podatkov osebe, prostore, objekte, postroje, napeljave in druge predmete iz 2. in 3. točke;
 - reproducirati listine, avdiovizualne zapise in druge dokumente;
 - preveriti listine, ki spremljajo blago na poti oziroma pri transportu; če se mora pri preverjanju blaga na poti ali pri transportu posebej urediti prometni režim, mora inšpektor zahtevati pomoč policije;
 - zbirati in pridobivati potrebna obvestila in podatke od oseb, ki bi utegnile biti koristne za preprečevanje in odkrivanje kršitev predpisov o obdavčenju;
 - za največ 30 dni zaseči listine, predmete, vzorce, evidence in druge dokumente, ki jih potrebuje za izvajanje davčnega nadzora ali če je to potrebno zaradi zavarovanja dokazov in so podani utemeljeni razlogi za sum kršitve zakonov in drugih predpisov. Izjemoma lahko davčni inšpektor pri obsežnem in dolgotrajnem davčnem inšpekcijskem nadzoru podaljša rok za zaseg, vendar največ do skupno 90 dni. O zasegu izda davčni inšpektor potrdilo s seznamom o zaseženi dokumentaciji, predmetih in vzorcih. Davčni inšpektor vrne zaseženo v roku 30 oziroma 90 dni razen v primerih, ko je bilo na podlagi določb zakona, ki ureja kazenski postopek, zaseženo predano policiji. Zavezanec lahko zahteva vračilo zaseženih listin, predmetov, vzorce, evidenc in drugih dokumentov pred potekom 30- oziroma 90-dnevnega roka, če se izkaže, da jih nujno potrebuje pri poslovanju;

- zavezancu za davek za največ tri dni prepovedati opravljati dejavnost;
- opraviti druga dejanja, ki so v skladu z namenom izvajanja prej navedenih nalog davčnega inšpektorja. (Davčna uprava Republike Slovenije, 08. 09. 2009)

5.3.2 Pristojnosti davčnega inšpektorja pri nadzoru gostinskega lokala

Davčni inšpektor v gostinskem lokalu pri davčnih zavezancih najpogosteje ugotavljajo kršitve:

- Zakona o davčnem postopku (ZdavP-2): zavezanec ne vodi, ne hrani poslovnih knjig in evidenc v skladu z zakonom, jih ne vodi pravilno oziroma na način, ki bi zagotavljal podatke za ugotovitev davčnih obveznosti; storjenih s tem, ker plačnik davka ne izračuna, odtegne ali ne plača davčnega odtegljaja za davčnega zavezanca v skladu z zakonom in ker zamudi s predložitvijo obračuna, zavezanec davčnemu organu ni predložil dokumentacije ali ni dal pojasnil v zvezi s predmetom davčnega nadzora ali ovira davčni nadzor in primeri, ko zavezanec davčnemu organu v nasprotju z zakonom ne dostavi podatkov, potrebnih za pobiranje dohodnine, ali ne dostavi teh podatkov v predpisanih rokih ali na predpisani način; udeleženi so še primeri, ker zavezanec davčnemu organu v nasprotju z zakonom ne da na razpolago podatkov iz evidenc, zbirk podatkov, registrov ali drugih evidenc, ki jih vodi, ali ne omogoči davčnemu organu vpogleda v svojo dokumentacijo ali dokumentacijo, s katero razpolaga povezana oseba, nadalje primeri, ko zavezanec ne predloži obračuna prispevkov za socialno varnost ali ne predloži obračuna prispevka za socialno varnost na predpisani način oziroma v predpisanih rokih, in primeri, ko zavezanec v nasprotju z zakonom ne nakazuje plačila za dobavljeno blago ali opravljene storitve ter druga plačila na transakcijske račune prejemnikov;
- Zakona o davku na dodano vrednost (ZDDV-1): nepredložitev obračuna DDV v roku, neizdaja računa, neobračun davka takrat, ko je nastala davčna obveznost in nepravilen obračun vstopnega DDV, napačno odbijanje vstopnega DDV, nepravilno obračunavanje davka, nepriglasitve izbire obračuna davka, neizkazovanja predpisanih podatkov na računu,
- Zakon o prispevkih za socialno varnost (ZPSV): delodajalec ni dostavil obračunov prispevkov ali plačilnih list;
- Zakon o davku na izplačane plače (ZDIP): zavezanec ni obračunal davka od pravilne davčne osnove, nepredložitve prijave za vpis v davčni register;
- Kazenski zakonik (KZ-1): kazniva dejanja zatajitve finančnih obveznosti, ponareditev ali uničenja poslovnih listin, oškodovanje tujih pravic in goljufije, ponarejanje listin.

5.3.3 Ukrepi Inšpektorata v gostinski dejavnosti v letih 2006, 2007

V letu 2006 je bilo največ nadzorov opravljenih pri zavezancih, ki se ukvarjajo z gostinsko dejavnostjo. V tej dejavnosti je bilo opravljenih 1.556 davčnih inšpekcijskih nadzorov.

V letu 2007 je bilo ponovno največ opravljenih davčnih inšpekcijskih nadzorov pri zavezancih v gostinstvu. V tej dejavnosti je bilo 1.493 davčnih inšpekcijskih nadzorov. V letu 2007 je bilo v okviru izvedenih akcij pri zavezancih v gostinski dejavnosti izvedenih 1.150 postopkov, od tega je bilo 69,7 odstotka pregledov opravljenih pri samostojnih podjetnikih in 30,3 odstotka pri pravnih osebah. V letu 2007 je bilo v teh postopkih izdanih 286 plačilnih nalogov in izrečena globa v znesku 430.020,00 EUR. Ugotovljeno je bilo 87 nepravilnosti pri izdaji računov, 425 nepravilnosti pri vodenju evidenc, 73 nepravilnosti v zvezi z zaposlovanjem in 235 neskladij z registrom davčnih zavezancev.

5.4 ZDRAVSTVENI INŠPEKTORAT RS (ZIRS)

V letu 1994 se je v RS začel proces reorganiziranja državne uprave, v okviru katerega je s 1. 1. 1995 nastal Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije in sicer z združitvijo dotedanjih organov sanitarne inšpekcije - Republiškega sanitarnega inšpektorata (RSI) ter občinskih in medobčinskih sanitarnih inšpektoratov.

Inšpekcijsko nadzorstvo nad izvajanjem predpisov in ukrepov za varstvo javnega interesa - zdravja je bilo na območju Republike Slovenije vzpostavljeno v letu 1956, ko je bila prvič organizirana sanitarna inšpekcija kot upravni inšpekcijski organ. V letu 1967 so bili z Zakonom o sanitarni inšpekciji ustanovljeni Republiški sanitarni inšpektorat in občinski organi sanitarne inšpekcije. Sistem sanitarno-zdravstvenega inšpekcijskega nadzorstva je bil pozneje nekajkrat dopolnjen, v letu 1994 pa se je na podlagi Zakona o delovnem področju ministrstev, Republiški sanitarni inšpektorat preoblikoval v sedanji Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije, ki sedaj deluje kot organ v sestavi Ministrstva za zdravje. Vsebinsko in obseg njegovega dela določa Zakon o zdravstveni inšpekciji (ZZdrl). (Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije, 11. 10. 2009)

Osnovna dejavnost ZIRS je izvajanje inšpekcijskega nadzora. To je upravna naloga, ki obsega inšpekcijski upravni in prekrškovni postopek. Gre za nadzor nad izvajanjem (t.j. aktivnim ravnanjem zavezancev) oziroma spoštovanjem (t.j. vzdržanjem ravnanj, ki bi pomenila kršitev predpisov) zakonov in drugih predpisov s strani nosilcev dejavnosti, ki ga opravljajo inšpektorji. Spoštovanje zakonov je predpogoj pravne varnosti in je zato v interesu družbe, t.j. v javnem interesu. ZIRS opravlja zaradi varovanja javnega zdravja inšpekcijski nadzor nad izvajanjem zakonov in drugih predpisov na področjih, ki jih določa Zakon o zdravstveni inšpekciji (ZZdrl) v povezavi z Uredbo o organih v sestavi ministrstev, kot delokrog ZIRS. (Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije, 11. 10. 2009)

5.4.1 Zdravstveni inšpektor

Inšpekcijski nadzor v mejah pristojnosti organa, ki opravlja inšpekcijo neposredno, je zdravstveni inšpektor. Inšpektor mora imeti univerzitetno ali visoko strokovno izobrazbo ustrezne smeri, zahtevane delovne izkušnje in strokovni izpit za inšpektorja. Za posamezna področja nadzora mora imeti v skladu s posebnimi predpisi dodatna znanja ali ustrezno specializacijo. Vsebino dodatnih znanj oziroma ustreznost specializacije predpiše minister.

Pri opravljanju inšpekcijskega nadzora mora imeti inšpektor službeno izkaznico in značko, ki ga pooblašata za opravljanje nadzora.

Posamezna dejanja v postopku pred izdajo odločbe z namenom ugotovitve spoštovanja zakonov in drugih predpisov lahko opravljajo osebe, ki nimajo statusa zdravstvenega inšpektorja s tem, da odločbo na podlagi ugotovitev teh oseb izda zdravstveni inšpektor.

5.4.2 Pristojnosti zdravstvenega inšpektorja pri nadzoru gostinskega lokala

Zdravstveni inšpektorji opravljajo inšpekcijski nadzor v gostinskem lokalu najpogosteje na področju omejevanja porabe alkohola v skladu z Zakonom o omejevanju porabe alkohola (ZOPA), kateri določa ukrepe in načine omejevanja porabe alkohola, ukrepe za preprečevanje škodljivih posledic rabe alkohola ter odgovornosti za izvajanje teh ukrepov in Zakona o omejevanju porabe tobačnih izdelkov (ZOUTI), kateri določa ukrepe za omejevanje uporabe tobačnih izdelkov in ukrepe za preprečevanje njihovih škodljivih vplivov na zdravje.

Zdravstveni inšpektorji pri kontrolah gostinskega lokala preverjajo, kako zavezanci, na katerih ravnanja in obveznosti se Zakon o omejevanja porabe alkohola (ZOPA) nanaša, izvajajo zahteve:

- glede označevanja živil, ki vsebujejo alkohol,
- prodaje in ponudbe alkoholnih pijač in pijač, ki so jim dodane alkoholne pijače, v gostinskih lokalih osebam, mlajšim od 18 let,
- prodaja žganih pijač, ki vključuje tudi dodajanje žganih pijač brezalkoholnim pijačam in drugim napitkom v gostinskih lokalih od začetka dnevnega obratovalnega časa do 10. ure dopoldan,
- objave prepovedi alkoholnih pijač in časovne omejitve prodaje alkoholnih pijač v gostinskih lokalih,
- prepovedi prodaje oziroma ponudbe alkoholnih pijač v stavbah in na pripadajočih funkcionalnih zemljiščih, kjer se opravlja dejavnost vzgoje, izobraževanja in zdravstvenih dejavnosti,
- ponudbe brezalkoholnih pijač v gostinskih obratih glede cene,
- prepovedi omogočanja pitja alkoholnih pijač na javnem mestu osebam, mlajšim od 18 let.

Zakon o omejevanju porabe tobačnih izdelkov (ZOUTI) pooblašča Zdravstvene inšpektorje, da v gostinskih lokalih nadzirajo popolno prepoved kajenja v zaprtih javnih prostorih (med drugim tudi gostinski lokal). Za zaprt javni ali delovni prostor se šteje prostor, ki ima streho in popolnoma zaprto več kot polovico površine pripadajočih sten. Zdravstveni inšpektorji prav tako preverjajo minimalne sanitarno-zdravstvene pogoje v gostinskem lokalu.

5.4.3 Ukrepi Inšpektorata v gostinski dejavnosti v letih 2006, 2007

Nadzor nad spoštovanjem Zakona o omejevanju porabe tobačnih izdelkov (ZOUTI) je prednostna naloga Zdravstvenega inšpektorata RS. Nadzor je bil usmerjen v objekte, kjer je bila pričakovana večja verjetnost kršitev: v dnevnem času zlasti v gostinskih lokalih in skupnih prostorih poslovno trgovskih centrov, v nočnem času pa tudi v diskotekah in nočnih klubih. Inšpektorji so bili na terenu tako v rednem delovnem času kot tudi izven njega, poleg tega pa tudi ob sobotah in nedeljah. Od uveljavitve novele zakona dne 21. 07. 2007 pa do 31. 8. 2007 je bilo opravljenih 4614 inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so na začetku izrekli predvsem opozorila, globe pa le v primeru očitnih in namernih kršitev. Ugotovljenih je bilo 37 kršitev ter skladno s tem izrečenih 32 opozoril in 5 glob. Opozorila so bila v 27 primerih izrečena nosilcem dejavnosti (lastniki, najemniki in upravitelji javnih zaprtih prostorov), ker v svojih objektih niso zagotavljali prepovedi kajenja, v 5 primerih pa posameznikom, ker te prepovedi niso spoštovali. Globe so bile v 4 primerih izrečene nosilcem dejavnosti in v 1 primeru posamezniku. S strani občanov je Zdravstveni inšpektorat prejel 14 prijav kršitev, ki so se večinoma nanašale na gostinske lokale. Prednostno so bile obravnavane prijave, ki so se nanašale na isti objekt. Prijav s strani nosilcev dejavnosti ni bilo. (Poročilo Zdravstvenega inšpektorata RS, avgust 2007)

Inšpektorat v letu 2006 ni izvajal poostrenih nadzorov gostinskih lokalov.

5.5 INŠPEKTORAT RS ZA OKOLJE IN PROSTOR

Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor je upravni organ v sestavi Ministrstva za okolje in prostor. Deluje samostojno in neodvisno ter po pravilih, ki jih določajo Ustava Republike Slovenije, zakoni in podzakonski predpisi. Inšpektorat vodi in predstavlja glavna inšpektorica za okolje in prostor, ki za svoje delo in delo inšpektorata odgovarja ministru za okolje in prostor. (Inšpektorat Republike Slovenije za okolja in prostor, 11. 10. 2009)

Inšpektorat Republike Slovenije opravlja naloge inšpekcijskega nadzora nad izvrševanjem predpisov in splošnih aktov, ki urejajo varstvo okolja in narave ter ekološki nadzor na državni meji, vodni režim, urejanje voda in gospodarjenje z njimi, graditev objektov in izvedbo gradbenih konstrukcij, izpolnjevanje bistvenih zahtev za objekte, stanovanjske zadeve in geodetske dejavnosti. (Inšpektorat Republike Slovenije za okolja in prostor, 11. 10. 2009)

5.5.1 Gradbeni inšpektor

V Inšpekciji za prostor so gradbeni inšpektorji in geodetska inšpektorica. Osnovna naloga gradbene inšpekcije je nadzor nad gradnjo objektov, predvsem preprečevati nedovoljene gradnje in nadzirati izpolnjevanje z zakonom predvidenih bistvenih zahtev glede lastnosti objektov v vseh fazah gradnje. Geodetska inšpekcija opravlja nadzorstvo nad izvajanjem zakonov in drugih predpisov s področja geodetske dejavnosti, izvajanjem geodetskih dejavnosti in izvajanjem geodetskih storitev. (Inšpektorat Republike Slovenije za okolja in prostor, 11. 10. 2009)

5.5.2 Pristojnosti gradbenega inšpektorja pri nadzoru gostinskih lokalov

Gradbeni inšpektor v gostinskem lokalno ukrepa, če ugotovi kršitve Zakona o gradnji objektov (ZGO-1), in sicer lahko prepove uporabo objekta:

- če se mu spremeni namembnost brez gradbenega dovoljenja,
- če se ne uporablja v skladu z uporabnim dovoljenjem,
- če ni uporabnega dovoljenja in
- če za sam objekt, v katerem je gostinski lokal, ni bilo izdano gradbeno dovoljenje.

Gradbeni inšpektorji vršijo nadzor nad hrupom (živa in mehanska glasba, itd.) v gostinskih lokalih na podlagi Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju.

5.5.3 Ukrepi inšpektorata v gostinski dejavnosti v letih 2006, 2007

Gradbeni inšpektorji so pri rednem nadzorstvu v gostinski dejavnosti leta 2006 opravili 207 inšpekcijskih pregledov zahtevnih objektov. Pri tem so opravili 119 zaslišanj. Pri tem so ugotovili dve kršitvi prvega odstavka 150. člena ZGO-1 (odprava nepravilnosti oziroma ustavitve gradnje), tri kršitve tretjega odstavka 150. člena ZGO-1 (prepoved uporabe), dve kršitvi 152. člena ZGO-1 (nelegalna gradnja), pet kršitev 153. člena ZGO-1 (neskladna gradnja), ena kršitev 154. člena ZGO-1 (nevarna gradnja). (Poročilo o delu Inšpektorata Republike Slovenije za okolja in prostor za leto 2006, januar 2007, str. 48)

Gradbeni inšpektorji so pri rednem nadzorstvu v gostinski dejavnosti leta 2007 opravili 113 inšpekcijskih pregledov zahtevnih objektov. Pri tem so opravili 86 zaslišanj. Pri tem so ugotovili tri kršitve prvega odstavka 150. člena ZGO-1 (odprava nepravilnosti oziroma ustavitve gradnje), štiri kršitve tretjega odstavka 150. člena ZGO-1 (prepoved uporabe), šest kršitev 152. člena ZGO-1 (nelegalna gradnja), eno kršitev 153. člena ZGO-1 (neskladna gradnja), ena kršitev 154. člena ZGO-1 (nevarna gradnja). (Poročilo o delu Inšpektorata Republike Slovenije za okolje in prostor za leto 2007, februar 2008, str. 47)

6 POLICIJSKI NADZOR GOSTINSKIH LOKALOV

Policija je pristojna za opravljanje številnih nalog, ki izhajajo iz Zakona o policiji in so obenem temeljno poslanstvo policije. Tako policija v sodelovanju s posamezniki in skupnostmi zagotavlja varnost ljudi in premoženja, preprečuje, odkriva in preiskuje prekrške in kazniva dejanja, vzdržuje javni red in mir, nadzoruje državno mejo, ureja in nadzoruje cestni promet ter izvaja druge zakonsko določene naloge. Različnim področjem dela sledi tudi organizacijska struktura policije. (Policija, 15. 10. 2009)

Policisti se pri nadzorih gostinskih lokalov najpogosteje srečujejo z varnostno problematiko iz dveh temeljnih področij dela policije – na področju javnega reda in miru in kriminalitete.

Pri interveniranju zaradi kršitev javnega reda in miru v gostinskih obratih je prva naloga policistov vzpostaviti javni red, nato pa z zbiranjem obvestil od prič, kršiteljev in na drug način ugotoviti okoliščine prekrška. Na podlagi ugotovitev se lahko policisti odločijo za izvedbo ukrepov. Policisti v gostinskih lokalih najpogosteje ugotavljajo prekrške in izvedejo naslednje ukrepe:

- kršitelju izdajo plačilni nalog (posredna ali neposredna ugotovitev policista) po Zakonu o varstvu javnega reda in miru (ZJRM-1) kršitev 6. člena (nasilno in drzno vedenje), 7. člena (nedostojno vedenje), 8. člena (povzročanje hrupa), 21. člena (varstvo mladoletnikov), 22. člena (neupoštevanje zakonitega ukrepa uradnih oseb), 23. člena (lažna naznanitev intervencije) Zakona, po Zakonu o osebnem imenu (ZOI-1) kršitve prvega odstavka, 24. člena Zakona (pri postopku kršitelj policistu navedene lažno ime in priimek), po Zakonu o osebni izkaznici (ZOIzk) kršitve določil 3. člena Zakona (pri postopku kršitelj policistu ne pokaže osebnih dokumentov), kršitve določil 21. člena (varstvo mladoletnikov) Zakona,
- zoper kršitelja prekrškovni organ policije uvede hitri postopek za izdajo Odločbe o prekršku v primerih kršitve Zakona o omejevanju porabe alkohola (ZOPA-1), kršitve Zakona o prometu in proizvodnji s prepovedanimi drogami (ZPPPD), kršitve po Zakonu o orožju (ZOro-1), pri kršitvah iz Zoro-1 in ZPPPD policist na kraju predmet prekrška zaseže na podlagi Zakona o prekrških (ZP-1) in izda Podtrdilo o zasegu predmetov.

Pri prekrških pa policisti skladno z določili Zakona o prekrških (ZP-1) lahko izvedejo na podlagi drugega odstavka 109. člena Zakona o prekrških ukrep pridržanja kršitelja (Kršitelj, ki ga pod vplivom alkohola ali drugih psihoaktivnih snovi zalotijo pri prekršku, če je nevarnost, da bo še naprej delal prekrške. pridržati se sme, dokler se ne strezni oziroma je sposoben obvladovati svoje ravnanje, vendar največ 12 ur.) in

na podlagi prvega odstavka (v uradnih urah Okrajnega sodišča, Oddelka za prekrške) ali drugega odstavka (izven uradnih ur) 110. člena Zakona o prekrških (ZP-1) privedejo kršitelja v takojšnji postopek.

Pri nadzoru gostinskih lokalov sta zelo pomembni dve pooblastili policije – da ukrepa pri kršitvah 21. člena Zakona o varstvu javnega reda in miru (ZJRM-1), ki določa, da je osebam, mlajšim od 16 let, med 24. in 5. uro zjutraj prepovedan vstop in zadrževanje brez spremstva staršev, rejnikov ali skrbnikov v gostinskih obratih in na prireditvah, kjer se točijo alkoholne pijače in kršitev 8. člena predmetnega Zakona, ki opredeljuje kršitve, povezane s hrupom. Po prvem odstavku tega člena lahko kršitev stori oseba, ki na nedovoljen način (akustični aparat, naprave, radijski sprejemnik itd.) med 22. in 6. uro moti mir in počitek ljudi s hrupom, pri čemer ne gre za nujne interventne-vzdrževalne posege. Po prijavi mora policist na kraju dogodka ugotoviti okoliščine in ukrepati v okviru svojih pristojnosti. Če kršitev neposredno zazna z lastnimi čutili (sliši hrup iz gostinskega lokala), kršitelju – odgovorni osebi, na kraju samem izreče globo in izda plačilni nalog. V nasprotnem primeru pa mora zbrati dodatna obvestila in dokaze o prekršku. Za obstoj kršitve in izrek globe je pomembno dejstvo, da hrup moti prijavitelja pri počitku, ne glede na morebitno odsotnost drugih dokazov.

Posebna pooblastila in naloge policije glede obravnave kaznivih dejanj določa Zakon o kazenskem postopku (ZKP). Policija v gostinskih lokalih najpogosteje obravnava kazniva dejanja iz 15. poglavja Kazenskega zakonika (KZ-1), in sicer kazniva dejanja uboj (115. člen KZ-1), umor (116. člen KZ-1), uboj na mah (117. člen KZ-1), lahka telesna poškodba (122. člen KZ-1), huda telesna poškodba (123. člen KZ-1), ogrožanje z nevarnim orodjem pri pretepu ali prepiru (127. člen KZ-1), ogrožanje varnosti (135. členu KZ-1), iz 29. poglavja Kazenskega zakonika (KZ-1), kazniva dejanja zoper javni red in mir, nasilništvo (296. člen KZ-1, v katerem je zajeto tudi kaznivo dejanje lahka telesna poškodba in se kot tako lahko uprablja za pretepe med osebami na javnem kraju, v katerih je prišlo do telesnih poškodb), iz 30. poglavja Kazenskega zakonika (KZ-1) kazniva dejanja zoper splošno varnost ljudi in premoženja, povzročitev splošne nevarnosti (314. členu KZ-1).

V primerih, kadar je za ugotovitev ali razjasnitev kakšnega pomembnega dejstva v postopku potrebno neposredno opazovanje, mora policija na podlagi 245. člena Zakona o kazenskem postopku opraviti ogled kraja kaznivega dejanja.

Policija zbira obvestila na podlagi 148. člena Zakona o kazenskem postopku (ZKP) in lahko zoper osumljenega na podlagi drugega odstavka 157. člena Zakona o kazenskem postopku odredi pridržanje, pri katerem pa morajo biti podani priporni razlogi iz prvega odstavka 201. člena Zakona o kazenskem postopku (ZKP).

Policisti med intervencijo v gostinskem lokalu pogosto ugotovijo prekrške (delo na črno, prijava prebivališča, neizdaja računa, kršitve določenega obratovalnega časa, kršitve požarne varnosti itd.) in v zvezi s tem na pristojni inšpekcijski organ podajo Poročilo o prekršku.

Skratka, policija ima prva stik z zakonitostjo obratovanja gostinskih lokalov, z gosti in s predstavniki varnostnih služb, ki varujejo gostinski lokal.

7 NADZOR NAD ZASEBNIM VAROVANJEM

V določbi 60. člena ZZasV je opredeljen neposredni izvajalec nadzora nad zakonitostjo dela in poslovanja podjetij za zasebno varovanje. To je Ministrstvo za notranje zadeve oziroma Inšpektorat RS za notranje zadeve, ki je organ v njegovi sestavi. V inšpektoratu opravljajo inšpekcijski nadzor na področju zasebnega varovanja delavci s posebni pooblastili in odgovornostmi – inšpektorji za zasebno varstvo. Iz določbe 60. člena ZZasV je razvidno, da je zakonodajalec dal legalno pravico do izvajanja inšpekcijskega nadzora Ministrstvu za notranje zadeve. Ta je torej tisti subjekt "državne kontrole", ki je v prvi vrsti upravičen do izvajanja nadzora nad zakonitostjo dela podjetij za zasebno varovanje. Skladno z določbo 63. člena ZZasV pa nadzor nad izvajanjem zakona opravlja tudi policija, vendar v omejenem obsegu. (Revija Varnost, Letnik LIV/št.1/2006, str. št. 13, 14)

Nesmiselno bi bilo nadzorovati vse dejavnosti in dele dejavnosti ter vsa stanja v določenem podjetju za zasebno varovanje. Zato je pri odgovoru na vprašanje, kaj nadzorovati, na prvem mestu izbiranje strateških področij oziroma točk za nadzorovanje. Inšpektorat se je po naravi stvari, predvsem pa v skladu z načelom pravne varnosti in predvidljivosti, omejil predvsem na izvajanje nadzora nad zakonitostjo oziroma primernostjo poslovanja podjetij za zasebno varovanje. Na podlagi povedanega in na podlagi natančnega preučevanja določil ZZasV bi lahko nadzor nad zasebnim varovanjem razdelili v tri osnovne skupine:

- nadzor nad zakonitostjo dela podjetij za zasebno varovanje,
- nadzor nad kakovostjo dela – poslovanja podjetij za zasebno varovanje,
- nadzor nad opremljenostjo varnostno-nadzornega centra (izpolnjevanjem varnostnih standardov).

Zavezanec (podjetje) pa je poleg določil ZZasV dolžan upoštevati tudi veljavne predpise in standarde varstva pred požari, varstva pri delu, varovanja poslovnih skrivnosti ter projektne dokumentacije ali predpise in standarde materialnega in finančnega poslovanja, kar nadzirajo pristojne inšpekcijske in revizijske institucije. V nadaljevanju bom predstavil zgolj vsebino nadzora nad zakonitostjo dela podjetij za zasebno varovanje. (Revija Varnost, Letnik LIV/št.1/2006, str. št. 14)

7.1 INŠPEKTORAT RS ZA NOTRANJE ZADEVE

Inšpektorat Republike Slovenije za notranje zadeve je organ v sestavi Ministrstva za notranje zadeve RS. Ustanovljen je bil leta 2003 z Uredbo o organih v sestavi ministrstev. Inšpektorat izvaja inšpekcijski nadzor nad izvrševanjem zakonov in ustreznih podzakonskih aktov na področju:

1. zasebnega varovanja in detektivske dejavnosti,
2. orožja, streliva in eksplozivov,

3. upravnih notranjih zadev prometa:
 - tehničnih pregledov in registracije motornih in priklopnih vozil,
 - usposabljanja kandidatov za voznike (dejavnosti avtošol),
4. tajnih podatkov,
5. varnosti na smučiščih.

Inšpektorji preverjajo izvajanje materialnih predpisov z navedenih področij. Kadar pri svojem delu ugotovijo sistemska odstopanja, neskladja, nepravilnosti in druge pomanjkljivosti, organ podaja pobude in oblikuje predloge za dopolnitev in spremembo ustreznih predpisov.

Inšpektorat pri opravljanju svoje dejavnosti sodeluje z drugimi državnimi organi. Pri izvajanju inšpekcijskega nadzorstva se neposredno povezuje predvsem z drugimi inšpekcijskimi organi in s policijo. Inšpektorat opravlja tudi naloge prekrškovnega organa, in sicer v primerih kršitev s področij, na katerih opravlja inšpekcijsko nadzorstvo, z drugih področij upravnih notranjih zadev ali kadar je določeno, da naloge prekrškovnega organa opravlja ministrstvo za notranje zadeve, pa za to ni pristojna policija.

Inšpektorat na področju zasebnega varovanja v okviru svojih pristojnosti opravlja nadzor nad izvajanjem določb zakona o zasebnem varovanju, zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi. V okviru inšpekcijskih nadzorov se opravlja celovit pregled zakonitosti in strokovnosti delovanja družb za zasebno varovanje.

Inšpekcijski nadzor je usmerjen predvsem na:

- preverjanje licenc za opravljanje zasebnega varovanja,
- preverjanje dokazil o izpolnjevanju pogojev za opravljanje zasebnega varovanja,
- preverjanje obstoja in vsebine predpisanih evidenc pri imetniku licence,
- ugotavljanje opravljanja nedovoljenih dejavnosti,
- preverjanje posameznih orožnih listin.

V letu 2008 je inšpektorat posebno pozornost posvetil nadzoru na področju zasebnega varovanja, ker ga je k temu zavezal tudi sklep Odbora Državnega zbora Republike Slovenije za notranjo politiko, javno upravo in pravosodje z dne 22. 10. 2007. Na podlagi omenjenega sklepa je inšpektorat opravil nadzore v vseh družbah za zasebno varovanje. Število nadzorov se iz leta v leto povečuje, kar je razvidno tudi iz grafa spodaj: v letu 2004 so inšpektorji opravili 109 nadzorov, v letu 2005 220, v letu 2006 273, v letu 2007 315, v letu 2008 pa 383 nadzorov. Pri tem je treba poudariti, da se zaradi povečanega števila nadzorov njihova kakovost ne slabša, saj so pri posameznih zavezancih nadzori trajali tudi več dni, pri večjih zavezancih pa je v nadzorih sodelovalo več inšpektorjev. (Poročilo o delu Inšpektorata Republike Slovenije za leto 2008, 2009, str. 5.)

V letu 2008 so bili izvedeni nadzori v vseh družbah za zasebno varovanje. V 46 družbah, ki imajo orožje, je bil opravljen tudi nadzor nad spoštovanjem določb Zakona o orožju (ZOro).

Na področju zasebnega varovanja je inšpektorat opravil 174 nadzorov. V 12 družbah je bil z namenom, da se ugotovi, ali so bili izvedeni ukrepi inšpektorja, opravljen ponovni nadzor. Inšpektorat je tudi v letu 2008 sodeloval v skupnih nadzorih s policijo v nočnih lokalih in diskotekah ter na odmevnejših javnih prireditvah (npr., na hokejskih in nogometnih tekmah, koncertih).

Čeprav se je stanje na področju zasebnega varovanja v primerjavi s preteklimi leti izboljšalo, inšpektorji v posameznih družbah za zasebno varovanje še vedno ugotavljajo določene nepravilnosti.

Pri ugotovitvah inšpekcijskih nadzorov v letu 2008 gre najpogosteje za:

– Neizpolnjevanje kadrovskih pogojev

Inšpektorji so v 30 družbah za zasebno varovanje ugotovili, da te ne izpolnjujejo kadrovskih pogojev, določenih v Zakonu o zasebnem varovanju, za posedovanje določene licence, in da nimajo zaposlenega zadostnega števila varnostnikov, varnostnega menedžerja ali pooblaščenega inženirja varnostnih sistemov.

– Nedosledno vodenje predpisanih evidenc

V 25 družbah je bilo ugotovljeno, da evidence, ki jih morajo te voditi (evidenca pogodb o opravljanju storitev zasebnega varovanja, naznanjenih kaznivih dejanj, zadržanih oseb, uporabe fizične sile in sredstev za vklepanje), ne vsebujejo vseh predpisanih podatkov. Nepravilnosti se nanašajo predvsem na podatke pri opisu vsebine predmeta pogodbe ter kraju in času zadržanja oseb kot tudi na ažurnost vodenja.

– Kršitve Pravilnika o načinu prevoza in varovanja denarja ter drugih vrednostnih pošilk (Uradni list RS, št. 96/05 in 16/08)

Kršitve pravilnika so bile ugotovljene v 10 primerih: v 5 primerih vozila, s katerimi imetniki licenc prevažajo denar oziroma druge vrednostne pošiljke, niso bila pod stalnim nadzorom takrat, ko prevozov ne opravljajo. V 3 primerih varnostni menedžer v družbi ni organiziral nadzora nad spoštovanjem določb pravilnika in internih navodil o prevozu varovanih pošilk na terenu, v 2 primerih pa sta družbi prevažali gotovino z neustreznimi vozili.

– Varovanje z osebami, ki ne izpolnjujejo pogojev

V 6 družbah za zasebno varovanje so inšpektorji ugotovili, da so družbe opravljale storitve varovanja z osebami – varnostniki (varovanje ljudi in premoženja, prevoz

denarja in drugih vrednostnih pošilk, varovanje javnih zbiranj), ki ne izpolnjujejo pogojev (nimajo izkaznice varnostnika, ker postopki za podelitev le-te niso zaključeni, ali pa sploh niso zaposleni pri družbi).

– Javljanje sprememb podatkov Ministrstvu za notranje zadeve

Inšpektorji so v 5 primerih ugotovili, da imetniki licenc Ministrstvu za notranje zadeve ne sporočajo sprememb, povezanih z nazivom in sedežem firme, imenom osebe, pooblaščenca osebo za zastopanje, prenehanjem delovnega razmerja oseb, ki opravljajo varnostne storitve ipd.

Inšpektorji so ugotavljali tudi posamezne kršitve, in sicer:

- opravljanje in zagotavljanje storitev, ki ne sodijo v zasebno varovanje (ugotavljanje preizkusa alkoholiziranosti, nadzorovanje odsotnosti zaradi bolniškega dopusta),
- sklenitev pogodbe za opravljanje storitev, za katero družba nima ustrezne licence,
- na kraju ni bilo mogoče ugotoviti, ali je družba sklenila zavarovanje pred odgovornostjo za škodo, ki bi utegnila nastati naročniku varnostnih storitev.

V družbah za zasebno varovanje so bile ugotovljene naslednje kršitve Zakona o orožju:

– Varovanje prostorov, v katerih se hrani orožje

Neustrezno varovanje prostorov, v katerih se hrani orožje, so inšpektorji ugotovili pri 10 družbah za zasebno varovanje. Najpogosteje je bilo ugotovljeno, da pri enotočkovnem zaklepanju vrata niso bila dodatno varovana s prečno zaporo.

– Nedosledno vodenje predpisanih evidenc

Nedosledno vodenje Knjige o nošenju, uporabi oziroma prenosu orožja in streliva ter izdanih potrdil in Knjige o nabavljenem in porabljenem strelivu so inšpektorji ugotovili v sedmih primerih, pri dveh družbah pa omenjenih knjig sploh niso imeli.

– Imenovanje odgovorne osebe, ki skrbi za hrambo, nošenje ter prenos orožja in streliva

Pri 4 družbah za zasebno varovanje je bilo ugotovljeno, da družbe niso imenovale odgovorne osebe, ki skrbi za hrambo, nošenje ter prenos orožja in streliva, kot to določa Zakon o orožju.

V okviru inšpekcijskih nadzorov so inšpektorji ob ugotovljenih kršitvah:

- v zapisnikih o inšpekcijskem nadzoru določili roke za odpravo pomanjkljivosti in nepravilnosti in na podlagi 33. člena Zakona o inšpekcijskem nadzoru izrekli 45 opozoril,

- izdali 10 plačilnih nalogov in 5 odločb o prekršku,
- 4 družbam za zasebno varovanje izrekli začasno prepoved opravljanja dejavnosti (neizpolnjevanje kadrovskih pogojev, prevoz denarja in drugih vrednostnih pošilk z neustreznim vozilom),
- izdali 5 ureditvenih odločb za odpravo pomanjkljivosti.

Inšpektorat je pristojni organizacijski enoti Ministrstva za notranje zadeve podal 3 predloge za začasni odvzem licence. (Poročilo o delu Inšpektorata Republike Slovenije za leto 2008, 2009, str. 7, 8.)

7.2 POLICIJA

Na podlagi Zakona o zasebnem varovanju (ZZasV) je bil sprejet Pravilnik o ukrepih zasebnega varnostnika (Ur. list RS, št. 75/04), ki podrobneje ureja način izvajanja ukrepov. Priloga pravilnika so obrazci, med katerimi je tudi Poročilo o uporabi ukrepov varnostnika, ki ga imetnik licence posreduje pristojni policijski postaji.

Delo policije na področju zasebnega varovanja opredeljuje tudi neposredno izvajanje nadzora in medsebojno sodelovanje med policijo in subjekti zasebnega varovanja pri zagotavljanju varnosti v državi.

V skladu z Zakonom o zasebnem varovanju (ZZasV) in podzakonskimi predpisi, izdanimi na podlagi tega zakona, je policija pristojna, da:

- preverja nošenje in uporabo strelnega orožja varnostnikov med varovanjem;
- preverja hrambo in vodenje evidence o orožju pri zasebnih varnostnih subjektih;
- ugotavlja izpolnjevanje dolžnosti varnostnikov o takojšnjem obveščanju (s kraja dogodka) o uporabi posameznih ukrepov (46. člen ZZasV);
- spremljajo obveznosti imetnikov licence o pisnem poročanju (predpisan obrazec); ugotavljajo upravičenost ukrepanja (pooblastila) varnostnikov;
- izvajajo kontrolo nad varnostniki glede posesti službene izkaznice in nošenja delovne obleke;
- preverjajo status oseb v evidenci varnostnikov;
- ukrepajo glede na storjene kršitve, in sicer od izreka sankcije do pisnega predloga prekrškovnemu organu;
- napišejo predloge za začasni odvzem licence in
- spremljajo potek obveščanja varnostnikov o sumu storitve kaznivih dejanj.

Pristojnost policije pa ni opredeljena samo v tem zakonu, temveč tudi v drugih predpisih, na podlagi katerih policisti ukrepajo ob nezakonitem ravnanju varnostnikov. Policisti pri opravljanju svojih nalog (interveniranju) na kraju dogodka, v katerega je vpleten tudi varnostnik, v okviru svojih pooblastil ugotavljajo dejstva in okoliščine. Če je varnostnik prekoračil pooblastila, izvedejo ustrezen ukrep na podlagi Zakona o prekrških ali Zakona o kazenskem postopku. V postopku z varnostnikom je

potrebno upoštevati tudi kazenskopravno zakonodajo, ki opredeljuje status varnostnika kot uradne osebe. Varnostnik ima status uradne osebe (tretja in četrta točka 1. odstavka 99. člena KZ-1), ko opravlja varovanje pri subjektih oziroma zavezancih, ki so dolžni organizirati službo varovanja, v nasprotnem primeru pa tega statusa nima.

Policija lahko na podlagi 40. člena Zakona o zasebnem varovanju (ZZasV) na Direktoratu za policijo in druge varnostne naloge MNZ (DPDVN) pošlje pisni predlog za začasni odvzem licence, če je ugotovljeno, da je imetnik licence v obdobju zadnjega leta kršil določbe od 1. do vključno 6., 9. in 10. točke prvega odstavka 75. člena Zakona o zasebnem varovanju (ZZasV) z vsemi spremembami in dopolnitvami, ali standarde varovanja in postopki niso pravnomočno zaključeni, mu z odločbo izreče začasni odvzem licence. Ukrep se lahko izreče v enem do šestih mesecev.

Policija izvaja nadzor nad zasebnimi varnostnimi subjekti tam, kjer varnostniki neposredno opravljajo varovanje, ali na sedežu podjetja, ko preverjajo spoštovanje predpisov, ki urejajo hrambo orožja in vodenje evidenc o orožju.

Policija opravlja nadzor nad nošenjem strelnega orožja, posestjo službene izkaznice in nošenjem delovne obleke varnostnika.

Varnostnik med varovanjem lahko nosi varnostno orožje le v skladu z Zakonom o orožju (ZOro-1). Uporabiti pa ga sme samo, kadar ne more drugače zavarovati življenja ljudi oziroma odvrniti neposrednega protipravnega napada nase ali na osebo, ki jo varuje (drugi odstavek 45. člena ZZasV). Pri varovanju javnih zbiranj pa mora upoštevati tudi Zakon o javnih zbiranjih, ki to pravico omejuje (brez orožja).

Varnostnik sme nositi službeno varnostno orožje le s pooblastilom za nošenje in med neposrednim varovanjem. Med njegove naloge štejemo tudi intervencijo (sprožitev alarma v objektu, ki ga varuje) ali prenos denarnih vrednosti iz prevzemnega (trgovine) do oddajnega mesta (nočni trezor).

Policisti pri nadzoru ugotavljajo:

- ali ima varnostnik pooblastilo za nošenje orožja v skladu z Zakonom o orožju,
- ali ima listino, s katero izkazuje, da je varnostnik (službena izkaznica), in
- ali varovanje neposredno izvaja (prevoz denarja – potni nalog ali drug dokument).

Če policisti pri nadzoru ugotovijo, da varnostnik po opravljeni službi (ko je npr. v gostinskem lokalu) še vedno nosi orožje, ukrepajo po Zakonu o orožju. Postopek z varnostnikom, ki nima pooblastila za nošenje orožja, je enak kot z osebo, ki nima ustrezne orožne listine.

Varnostniki morajo imeti, ko izvajajo varovanje, pri sebi službeno izkaznico. Policisti imajo pri nadzoru pravico od njih zahtevati na vpogled službeno izkaznico. Če je ne pokažejo, storijo prekršek, za katerega se izreče globa.

Policist na podlagi ugotovljenih podatkov izvede ustrezen ukrep, ki se bistveno razlikuje, če oseba nima statusa varnostnika, naloge varnostnika pa opravlja. V tem primeru mora o kršitvi napisati pisni predlog pristojnemu prekrškovnemu organu (Inšpektorat RS za notranje zadeve) in v opisu predlagati uvedbo postopka tudi zoper pravno osebo. Če gre tudi za delo na črno, s pisnim predlogom obvesti pristojni prekrškovni organ.

Policisti morajo v postopku z varnostnikom preveriti tudi register imetnikov licenc zasebnega varovanja. Seznam družb, ki imajo veljavno licenco za opravljanje zasebnega varovanja, je objavljen na spletni strani Ministrstva za notranje zadeve.

Varnostniki morajo med opravljanjem nalog nositi delovno obleko, ki mora biti označena z znakom delodajalca in znaki, iz katerih je razvidno, kakšne naloge opravlja oseba, ki jo nosi. Izjema so le varnostniki, ki varujejo osebe, saj te naloge lahko opravljajo tudi v civilni obleki. Če varnostniki med varovanjem ne nosijo predpisane delovne obleke, policisti v skladu z zakonom izrečejo globo. Sankcijo izrečejo tudi, če na delovni obleki ni znaka imetnika licence oziroma znaka, iz katerega je razvidno, kakšno nalogo opravlja (sedma točka 1. odstavka 76. člena ZZasV).

Policija je v letu 2008 samostojno ali v sodelovanju z inšpektoratom za notranje zadeve izvajala nadzor nad delom zasebnih varnostnih služb. Najpogosteje so bile ugotovljene kršitve, povezane z nošenjem službenih izkaznic in uniforme, uporabo fizične sile, obveščanjem policijskih enot in varovanjem gostinskih lokalov v nasprotju z Zakonom o javnih zbiranjih. O kršitvah zaposlovanja varnostnikov brez ustreznih licenc za varovanje in opravljanje nalog brez ustreznih pogodb so policijske enote obveščale pristojne upravne in inšpekcijske organe. Policija je v letu 2008 obravnavala 102 kršitvi Zakona o zasebnem varovanju (ZZasV). (Poročilo o delu policije za leto 2008, 27. 02. 2009, str. 8.)

8 ANALIZA PRIMERA

8.1 PRIMER GOSTINSKEGA LOKALA "LIPA"

Predstavljal bom ukrepanje pristojnih državnih organov v primeru gostinskega lokala Lipa. Gospodarsko družbo, ki je upravljala Klub Lipa, bom imenoval kot podjetje.

Klub Lipa je diskoteka, ki se nahaja na koncu strnjenegega naselja (individualne stanovanjske hiše) Spodnje Pirniče med lokalno cesto Pirniče – Smladnik in lokalno cesto Pirniče – Zavrh. Objekt diskoteke meri okoli 700 kvadratnih metrov in je del stanovanjske hiše, kjer stanuje odgovorna oseba podjetja, katero upravlja z diskoteko Lipa. Omenjeno podjetje oziroma klub Lipa v zadnjih letih organizira raznovrstne prireditve, kot so "rave zabave", predstavitve raznih DJ-jev, predvajanje raznih modernih zvrsti glasbe in občasno tudi glasbe iz 60-ih do 90-ih let, promocije pijače, plesalcev in podobno. Te prireditve se odvijajo predvsem ob petkih, sobotah ter praznikih (oziroma dan pred prazniki) ter ob četrtrkih zvečer. Goste na prireditve oziroma na zabave podjetje vabi z raznimi letaki, oglaševanjem na radiu Salomon in na drugih radijskih postajah ter objavah na raznih spletnih straneh, kot so karantanija.com in druge. Ljudi vabi prav tako z brezplačnimi taxi prevozi in drugimi oblikami propagande. Na tovrstnih prireditvah se zbira predvsem mlada populacija, med njimi tudi mladoletniki. Na prireditvah se zbira zelo različno število ljudi (od 100 do tudi 2000), različno od vrste prireditve. Obratovanje diskoteke je zelo moteče za bližnje stanovalce, saj jih pogosto moti hrup, ki prihaja iz diskoteke, frekvenca ljudi, ki prihajajo in odhajajo na prireditve in ob temu kršijo javni red in mir (vpitje, razgrajanje in podobno). Prav tako pa so ob večjih prireditvah ceste in pločniki zaparkirani, predvsem cesta proti naselju Zavrh, ki onemogoča dostop (do naselja vodi ena sama cesta) večjim vozilom, predvsem intervencijskim vozilom. Diskoteka je pogosto tudi tako polna, da gostje ne morejo več vstopati in se zadržujejo v okolici diskoteke in s tem motijo bližnje stanovalce. V diskoteki skoraj ob vsaki prireditvi prihaja do izvrševanja kaznivih dejanj, kot so tatvine garderobe, mobitelov, torbic in podobnega. Prav tako občasno pride do kršitev javnega reda in miru, saj se gostje med seboj stepejo in podobno. V neposredni okolici pa prihaja tudi do izvrševanja kaznivih dejanj, kot so velike tatvine po členu 212/I.-1 KZ (vlomi v avtomobile) in neupravičene proizvodnje in prometa z mamili po členu 196/I. KZ. Prav tako prihaja do kršitev javnega reda in miru oziroma kršitev prvega odstavka 11. člena in prvega odstavka 10. člena Zakona o prekrških zoper javni red in mir (pretepi ter posedovanje prepovedanih drog oziroma kršitev 33. člena Zakona o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami).

Diskoteka Klub Lipa posluje preko registriranega podjetja, ki je bilo ustanovljeno leta 1992. Podjetje je bilo registrirano za razne dejavnosti, med njimi tudi za dejavnost restavracije in gostilne, okrepčevalnice, samopostrežne restavracije ter dejavnost točenja pijač in napitkov. Te dejavnosti so najbližje dejavnostim, ki se opravljajo v diskoteki. Podjetje pa za izvajanje zabavnih prireditev oziroma kakšnih podobnih dejavnosti, kot je obratovanje diskoteke, ni registrirano.

Podjetje ima za objekt s strani Upravne enote Ljubljana izdano uporabno dovoljenje z dne 30. 01. 1996, ki se nanaša na gostinski lokal v izmeri 73,13 kvadratna metra in kletnega dela 19,30 kvadratna metra (gre za lokal, ki je obstajal pred zgraditvijo diskoteke in je sedaj odstranjen). Na podlagi tega je Upravna enota Ljubljana iz mnenja izvedeniške organizacije izdala odločbo o obratovalnem dovoljenju z dne 06. 06. 2001. Na podlagi tako pridobljenega obratovalnega dovoljenja je Občina Medvode v letu 2004 izdala podjetju Odločbo o obratovalnem času z dne 08. 03. 2004 v času od torika do sobote med 7. in 4. uro. Ker podjetje kljub temu ni upoštevalo obratovalnega časa in ga je pogosto kršilo, je Policijski oddelek Medvode podajal poročila na Tržni inšpektorat R Slovenije, Območna enota Ljubljana, ter o tem pisno obvestil Občino Medvode. Za leto 2005 je Občina Medvode podjetju izdala odločbo za obratovalni čas med 6. in 23. uro za vse dni v tednu. Navedeni obratovalni čas je tudi določen z Zakonom o gostinstvu in s Pravilnikom. Podjetje tega obratovalnega časa ni upoštevalo in je obratovalo do jutranjih ur naslednjega dne, zaradi česar so policisti ukrepali zoper podjetje in odgovorno osebo, tako da so podajali predloge za uvedbo postopka drugemu prekrškovnemu organu, to je Tržni inšpektorat R Slovenije, območna enota Ljubljana.

Ker je bilo iz ugotovitev policije razvidno, da podjetje ni registrirano za dejavnost, iz katere bi izhajalo, da lahko opravlja zabavne prireditve, prav tako pa podjetje posluje izven svojih prostorov, za katere ima izdano obratovalno dovoljenje (razlika med obstoječo kvadraturo in izdanim obratovalnim dovoljenjem), je bilo zavzeto stališče, da v navedenem primeru ne gre za prireditve v smislu prve točke 1. odstavka 12. člena Zakona o javnih zbiranjih in bi podjetje moralo prijaviti javne prireditve.

Policisti Policijskega oddelka Medvode so v zadnjih letih pogosto ugotavljali kršitve obratovalnega časa gostinskega lokala in zoper podjetje in odgovorno osebo ukrepali.

Tako so v letu 2004 policisti Policijskega oddelka Medvode ob kontrolah obratovanja diskoteke Lipa ugotovili 44 kršitev določil 6. točke prvega odstavka 21. člena Zakona o gostinstvu (prekoračitev obratovalnega časa). Po zagotovilih Tržnega inšpektorata so zoper vse ugotovljene kršitve podali predlog za uvedbo postopka o prekršku takratnemu Sodniku za prekrške v Ljubljani zoper pravno osebo in odgovorno osebo.

Prav tako so policisti dne 14. 03. 2004 podali poročilo na Ministrstvo za okolje in prostor, Inšpektorat za okolje in prostor R Slovenije in poročilo na Ministrstvo za obrambo, Inšpektorat za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, ker se je v diskoteki zadrževalo najmanj 1500 gostov, dovoljenje pa je izdano za največ 200 gostov.

Dne 25. 11. 2004 je bil opravljen telefonski razgovor z gradbeno inšpektorico iz Inšpektorata R Slovenije za okolje in prostor OE Ljubljana glede obratovanja Kluba Lipa. Na podlagi razgovora je Policijski oddelek Medvode prejel dopis, iz katerega je razvidno, da je objekt brez ustreznega gradbenega dovoljenja in da je bila izdana Odločba o neskladni gradnji z dne 17. 05. 2004 in na njeni podlagi izdana Odločba o odklopu električne energije.

Kmalu po odklopu električne energije so policisti ugotovili, da je objekt dejansko brez dobave električne energije, vendar za svoje obratovanje uporablja električni agregat. Ugotovljeno je bilo, da za delovanje agregata uporablja kurilno olje, o čemer je Policijski oddelek Medvode telefonično obvestil Ministrstvo za finance, Carinsko upravo in jim predlagal, da opravijo nadzor ob dnevih, ko Klub Lipa obratuje. Povratne informacije o opravljenem nadzoru Policijski oddelek Medvode ni prejel.

Dne 07. 01. 2005 je Policijski oddelek Medvode na Upravno enoto Ljubljana poslal dopis, v katerem je predlagal, da opravijo obnovo postopka glede izdaje obratovalnega dovoljenja, v kolikor pa je v veljavi obstoječa Odločba, ki se nanaša na kvadrato v izmeri 73,13 kvadratna metra in kletnega dela 19,30 kvadratnega metra, da natančno sporočijo, v kolikšnem obsegu oziroma za kateri del objekta velja odločba. Ker Policijski oddelek Medvode odgovora ni prejel, je komandir opravil večkratni pogovor z vodjo oddelka glede obratovalnega dovoljenja in možnostjo obnove postopka, vendar je bil podan odgovor, da bodo preverili možnosti obnove postopka in da se obratovalno dovoljenje nanaša na navedeno kvadrato ter da so o tem že odgovorili tržnemu inšpektoratu. Kljub pojasnjevanju, da gre za popolnoma drug objekt, kot je navedeno v obratovalnem dovoljenju, je bil podan odgovor, da so v odločbi vezani na izvedeniško mnenje in da odločba velja za navedeno kvadrato.

Dne 23. 02. 2005 je bil na Občini Medvode sestanek, katerega so se udeležili župan občine Medvode, komandir Policijskega oddelka Medvode, vodja občinske uprave, inšpektorica s Tržnega inšpektorata R Slovenije, odgovorna oseba podjetja, ki je upravljalo Klub Lipa, s svojim odvetnikom. Na sestanku je odvetnik zahteval podaljšanje obratovalnega časa in komandirju grozil, da bo poskrbel za njegovo odstavitev in da bo vložil odškodninsko tožbo zaradi izgube zaslužka. Na sestanku so bile predstavljene ugotovitve policije in tržne inšpekcije. Župan je na sestanku pojasnil, da podjetje nima osnov za obratovanje, saj nima ustreznega obratovalnega dovoljenja in zaradi tega ne more dobiti daljšega obratovalnega časa. Ker ni bilo mogoče najti primernih rešitev, je bil sestanek zaključen.

Dne 27. 02. 2005 je na podlagi slabe varnostne ocene, ki jo je izdelal Policijski oddelek Medvode, bila v Klubu Lipa izvedena varnostna akcija, ki jo je vodil Sektor kriminalistične policije Policijske uprave Ljubljana. Pri varnostni akciji je bilo gostom zaseženih več manjših količin prepovedanih drog in izvedenih ukrepov zoper podjetje in odgovorno osebo.

Dne 16. 05. 2005 je Policijski oddelek Medvode na občino Medvode poslal dopis za pojasnilo, v kateri fazi postopka je obratovalni čas podjetja, saj je bila s strani predhodno pridobljene informacije od uslužbenke občine Medvode ugotovljeno, da se je podjetje na izdajo Odločbe z dne 11. 01. 2005 (obratovalni čas do 23. ure) pritožilo. Policijski oddelek Medvode povratnega odgovora s strani občine Medvode ni prejel. Večkrat je bil opravljen telefonski razgovor z uslužbenko občine Medvode, ki vodi postopke, vendar se je zagovarjala na preobilico dela ter da bo v kratkem podan odgovor. Policijski oddelek Medvode tega odgovora ni nikoli prijel.

Dne 16. 05. 2005 je Policijski oddelek Medvode na Inšpektorat za okolje in prostor poslal dopis o sumljivem odvzemu električne energije oziroma neizvrševanju njihove odločbe, saj je objekt Klub Lipa obratoval naprej oziroma uporabljal električno energijo, čeprav je bila izdana Odločba o odklopu, uporaba agregata pa ni bila več opazna, in prosil za pojasnilo. Ker odgovora Policijski oddelek Medvode ni prejel, je dne 05. 09. 2005 zaprosil za odgovor oziroma za pojasnilo, zakaj ni bilo odgovora. Ker ponovno ni bilo odgovora, je bil dne 05. 10. 2005 v zvezi s tem opravljen razgovor z gradbenim inšpektorjem, ki je zagotovil, da bo odgovor v kratkem in da mora spis preučiti. Policijski oddelek Medvode je odgovor prejel 18. 11. 2005, da so zadevo dali v preverjanje Elektro Gorenjske in da bodo takoj po preverjanju podali odgovor. Dne 07. 12. 2005 (skoraj šest mesecev po prvem dopisu, ki ga je poslal Policijski oddelek Medvode) je Policijski oddelek Medvode prejel odgovor, da je odjemno mesto še zmeraj odklopljeno in da se za obratovanje uporablja agregat. Ker policisti Policijskega oddelka Medvode agregata pri kontrolah niso opazili, je Policijski oddelek Medvode od Elektra Gorenjske zahteval podatke, kdo od njih je to ugotovil. Preko Elektra Gorenjske je bilo nato ugotovljeno, da je to bila samo njihova domneva, ki pa je ni nihče preveril. Policijski Oddelek Medvode je Elektro Gorenjske ponovno zaprosil, da preverijo zadevo, vendar odgovora na zaproseno Policijski oddelek Medvode ni prejel.

Dne 15. 06. 2005 je podjetje, ki upravlja Klub Lipa, na Policijskem oddelku Medvode podalo prijavo javne prireditve za dne 18. 06. 2005 in 02. 07. 2005. Ker iz prijave niso bili izkazani zadostni ukrepi za zagotovitev varnosti, je Policijski oddelek Medvode na podlagi 19. člena Zakona o javnih zbiranjih dne 15. 06. 2005 Upravni enoti Ljubljana dal predlog za prepoved javne prireditve. Upravna enota Ljubljana prepovedi ni izdala z obrazložitvijo, da na prijavi ni bil naveden prireditveni prostor oziroma naslov prireditve. Dne 30. 06. 2005 je Policijski oddelek Medvode svoj predlog dopolnil s fotografijami plakatov, s katerih je bil razviden kraj. Vendar ker ni bilo mogoče pravočasno vročiti Odločbe o prepovedi, Upravna enota Ljubljana Prepovedi ni izdala.

Dne 15. 09. 2005 je Policijski oddelek Medvode skupaj s tržno inšpekcijo, davčno inšpekcijo in inšpektorjem za delo opravil nadzor Kluba Lipa.

Dne 08. 10. 2005 se je na Policijskem oddelku Medvode oglasila odgovorna oseba in komandirju dostavila dokument o prigrasitvi obratovalnega časa Občini Medvode, s katerega je razvidno, da ima podjetje potrjen obratovalni čas do 6. ure. Pri preverjanju na Občini Medvode je Policijski oddelek Medvode prejel odgovor, da Občina Medvode tega dokumenta ni izdala, zaradi česar je bil podan sum storitve kaznivega dejanja Ponarejanja listin v prvem odstavku 256. člena Kazenskega zakonika (KZ) in je Policijska postaja Ljubljana Šiška zoper odgovorno osebo podjetja na Okrožno državno tožilstvo v Ljubljani podala kazensko ovadbo.

Dne 30. 11. 2005 so policisti Policijskega oddelka Medvode ugotovili elemente kaznivega dejanja overitev lažne vsebine po prvem odstavku 258. členu Kazenskega zakonika (KZ), saj je odgovorna oseba na Upravni enoti Ljubljana pridobila

obratovalno dovoljenje na podlagi dokumentacije za objekt, ki je bil že odstranjen in je s tem spravil v zmoto Upravno enoto Ljubljana, da je izdala obratovalno dovoljenje.

Dne 16. 12. 2005 je Policijski oddelek Medvode z dopisom zaprosil Tržni inšpektorat R Slovenije za pojasnila o obratovanju podjetja in pri tem opozoril na učinkovitejše ukrepanje zoper podjetje, saj ne spoštuje obratovalnega časa. Dne 06. 01. 2006 je Policijski oddelek Medvode prejel odgovor, da je objekt brez gradbenega dovoljenja, da se obratovalno dovoljenje nanaša na objekt, ki je že bil odstranjen, da so obvestili Upravno enoto Ljubljana ter da so bile zoper pravno osebo že izdane Odločbe za kaznovanje s strani Sodnika za prekrške, vendar se je pravna oseba na vse Odločbe pritožila.

V letu 2005 so policisti Policijskega oddelka Medvode do 23. 12. 2005 izvedli naslednje ukrepe:

- 96 kršitev šeste točke, prvega odstavka 21. člena Zakona o gostinstvu (prekoračitev obratovalnega časa) in v vseh ugotovljenih kršitvah podali predlog za uvedbo postopka o prekršku drugemu prekrškovnemu organu oziroma Tržnemu inšpektoratu zoper pravno osebo in odgovorno osebo.
- Izdali 10 plačilnih nalogov pravni osebi in odgovorni osebi pravne osebe zaradi kršitve tretje in druge točke prvega odstavka 16. člena Zakona o omejevanju porabe alkohola (točenje alkohola osebi, ki kaže očitne znake opitosti od alkohola ali prodaja alkoholne pijače osebi, mlajši od 18 let).
- Izdali 42 plačilnih nalogov pravni osebi in odgovorni osebi zaradi kršitve določil 22. člena Uredbe o hrupu v naravnem in življenjskem okolju (uporablja akustične aparate tako, da moti druge ljudi v okolju).
- Izdali 13 plačilnih nalogov oziroma Odločb o prekršku odgovorni osebi zaradi kršitev določil šeste točke prvega odstavka 12. člena Zakona o prekrških zoper javni red in mir (dovoli mladoletni osebi, da obišče nočni lokal).
- Izdali 2 plačilna naloga varnostnikoma podjetja za zasebno varovanje zaradi kršitve določil sedme točke prvega odstavka 76 člena Zakona o zasebnem varovanju (ker pri opravljanju nalog niso bili oblečeni v uniformo).
- Ker je Policijski oddelek Medvode ponovno ugotavljal veliko število gostov oziroma nad 1000 gostov, je dne 14. 03. 2005 ponovno obvestil Ministrstvo za obrambo, Inšpektorat R Slovenije za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, vendar so dne 06. 04. 2005 prejeli odgovor, da je lastnik pridobil novo požarno soglasje in so se s tem pogoji za omejitev števila obiskovalcev močno spremenili (omejitev gostov 200 ni več).

Zoper vse navedene ukrepe so bile podane zahteve za sodno varstvo in so bile odstopljene v nadaljnji postopek Okrajnemu sodišču v Ljubljani, Oddelek za prekrške. Policisti Policijskega oddelka Medvode so z usmerjanjem in odrejanjem nalog vsakodnevno opravljali kontrolo Kluba Lipa in ob zaznanih kršitvah ustrezno ukrepali. (Policijski oddelek Medvode, Klub Lipa – izvajanje ukrepov – poročilo, 27. 12. 2005)

Dne 23. 12. 2005 je neznani občan telefonično obvestil Operativno komunikacijski center Policijske uprave Ljubljana, da je bil pred diskoteko Lipa v Pirničah več sto ljudi, ki želijo priti v notranjost diskoteke. Pred vhodnimi vrati diskoteke naj bi bila neznosna gneča, ljudje naj bi se močno prerivali. Na kraj je bila poslana patrulja Policijskega oddelka Medvode, ki je ugotovila, da sta bili med gnečo dve dekleti "poteptani" in da ne kažeta več znakov življenja. Na kraj dogodka so se v tistem času napotili reševalci SNMP (Služba nujne medicinske pomoči), ki so dekletoma nudili nujno medicinsko pomoč. Kraj dogodka je bil zavarovan do prihoda komisije Sektorja kriminalistične policije Policijske uprave Ljubljana. Z zbiranjem obvestil in ogledom kraja dejanja je bilo ugotovljeno, da se je dne 23. 12. 2005 ob 21. uri v Klubu Lipa začela odvijati zabava "X-MAS party time". Ob navadeni uri naj bi se po zbranih podatkih zbralo veliko ljudi. Diskoteka je bila kmalu po odprtju polna, tako da je več sto ljudi ostalo pred vrati diskoteke. Varnostniki diskoteke v notranjost objekta niso več puščali obiskovalcev, ki so hoteli priti v notranjost, in tako pritiskali k vratom. Zaradi neznosne gneče pred vhodnimi vrati je popustila kovinska ograja ter se zvila. Zaradi gneče sta se smrtno poškodovali dve dekleti, hujše telesne poškodbe je utrpelo eno dekle, lahke telesne poškodbe pa sta utrpela fant in dekle. Opravljen je bil razgovor z odgovorno osebo podjetja, ki upravlja Klub Lipa. Slednja je dne 24. 12. 2005 izročila seznam varnostnikov, ki so bili v ali pred diskoteko Lipa." (OKC PU Ljubljana, Dnevno poročilo, 23. 12. 2005)

Zakon o javnih zbiranjih v 31. členu govori, da če organizator shoda oziroma prireditve ni prijavil, ali si zanjo ni pridobil dovoljenja, pa je dovoljenje potrebno, policija določi potrebno število policistov, ki spremljajo potek shoda oziroma prireditve. Odgovorna oseba podjetja, ki je upravljala Klub Lipa, je v omenjenih prostorih v različnih dnevih tudi organizirala javne prireditve, katere pa v večini primerov ni prijavila na pristojni policijski enoti (v dveh primerih je lastnik javno prireditev prijavil na pristojni policijski enoti). Zaradi neprijavljanja javnih prireditev na pristojni policijski enoti so policisti Policijskega oddelka Medvode spremljali oziroma izvajali kontrolo Diskoteke Lipa, kar je razvidno tudi iz izvedenih ukrepov policije v letu 2005 zoper organizatorja:

- Podanih je bilo 87 predlog za uvedbo postopka o prekršku pristojnemu tržnemu inšpektoratu zaradi kršitve določil Zakona o gostinstvu zoper pravno in odgovorno osebo.
- Izdanih je bilo 5 plačilnih nalogov pravni in odgovorni osebi zaradi kršitev določil Zakona o omejevanju porabe alkohola.
- Izdanih je bilo 31 plačilnih nalogov pravni in odgovorni osebi zaradi kršitev določil Zakona o javnih zbiranjih (organizator ni prijavil javne prireditve oziroma si zanjo ni pridobil ustreznega dovoljenja).

- Izdanih je bilo 8 plačilnih nalogov pravni in odgovorni osebi zaradi kršitev določil Uredbe o hrupu v naravnem in življenjskem okolju.
- Izdanih je bilo 6 plačilnih nalogov oziroma odločb zaradi kršitve določil Zakona o prekrških zoper javni red in mir (vstop mladoletnikom, mlajšim od 15 let v nočne lokale).

Organizator prireditev, ki jih je izvajal v diskoteki Lipa, ni prijavljal, zato policija ni bila seznanjena s prireditvami, katere je organizator organiziral v prostorih diskoteke Lipa. Zaradi ignoriranja policije in pozitivne zakonodaje s strani organizatorja, ki se nanaša na organiziranje javnih prireditev, so policisti redno spremljali dogajanje, povezano z izvajanjem javnih prireditev v diskoteki Lipa. Kljub temu, da policija za prireditev dne 23. 12. 2005 ni vedela, saj je organizator ni prijavil na pristojni policijski enoti oziroma si zanjo ni pridobil dovoljenja, je ob 19.45 uri izvedla kontrolo diskoteke Lipa, kjer pa je bilo ugotovljeno, da v diskoteki Lipa poteka prireditev, vendar posebnosti z njo ni beleženih, saj je bilo pred diskoteko zaznanih 30 mlajših oseb, zato tudi niso odredili določenih ukrepov s strani policije, ki bi bili potrebni za zagotavljanje varnosti ljudi in premoženja. (Dokument, Sektor uniformirane policije Policijske uprave Ljubljana, 23. 10. 2006)

V informaciji je bilo navedeno, da gospodarska družba – podjetje opravlja v gostinskem obratu vrste bar dnevno-nočni klub Lipa, gostinsko dejavnost, za katero si je pridobil odločbo o izpolnjevanju minimalnih tehničnih pogojev z dne 08. 06. 2001 v poslovnem prostoru, in sicer v kletnem delu (19,30 kvadratnih metrov) ter v pritlični etaži (73,13 kvadratnih metrov) gostinskega lokala. Iz dopisa Ministrstva za okolje, prostor in energijo, Inšpektorata Republike Slovenije za okolje in prostor, Območna enota Ljubljana, z dne 05. 08. 2003, izhaja, da je obratovalno dovoljenje z dne 08. 06. 2001 izdano na podlagi uporabnega dovoljenja za gostinski lokal dnevni in nočni bar, izdano dne 30. 01. 2001.

S pregledom dokumentacije je bilo ugotovljeno, da se uporabno dovoljenje, citirano v obratovalnem dovoljenju, nanaša na objekt, ki je bil odstranjen. Ker z Ministrstva za okolje, prostor in energijo, Inšpektorata Republike Slovenije za okolje in prostor, Območna enota Ljubljana, z dne 26. 11. 2004, naslovljenega na Policijski oddelek Medvode, izhaja sum, da je bilo obratovalno dovoljenje izdano na podlagi neveljavnega uporabnega dovoljenja, je bila z navedeno problematiko seznanjena Upravna enota Ljubljana z dopisom dne 10. 12. 2004. Dne 19. 12. 2004 je bil posredovan na Tržni inšpektorat Republike Slovenije dopis Upravne enote Ljubljana, iz katerega izhaja, da bo upravni organ v skladu z 268. členom Zakona o splošnem upravnem postopku ugotovil, ali obstajajo zakonski pogoji za obnovo postopka (glede obratovalnega dovoljenja) po uradni dolžnosti. Tržni inšpektorat R Slovenije je zoper podjetje podal v letu 2004 štrinajst predlogov za kaznovanje prekrška ter prejel dve odločbi o prekršku, in sicer z dne 11. 05. 2004, s katero je bila podjetju in odgovorni osebi izrečena denarna kazen. Na obe odločbi se je podjetje pritožilo. Takoj, ko bosta postali odločbi o prekršku pravnomočni in dokončni, bo podan predlog pristojnemu organu lokalne skupnosti (Občini Medvode) za začasno ali trajno prepoved opravljanja gostinske dejavnosti, skladno z 19. členom Zakona o gostinstvu (Zgos).

(Dopis Tržnega inšpektorata Republike Slovenije, Enota Ljubljana, Policijskemu oddelku Medvode, 27. 12. 2004)

Podjetje je dne 26. 02. 2001 podalo vlogo na Upravni enoti Ljubljana, za izdajo odločbe o ugotovitvi, da so izpolnjeni, z zakonom določeni pogoji, za opravljanje gostinske dejavnosti. Predpisane pogoje za opravljanje gostinske dejavnosti je upravni organ ugotavljal na podlagi uporabnega dovoljenja za gostinski lokal dnevni in nočni bar, ki ga je dne 30. 01. 1996 izdala Upravna enota Ljubljana. Poleg tega je upravni organ vpogledal še v lokacijsko dovoljenje, izdano dne 28. 11. 1995, kjer so navedene tlorisne dimenzije objekta ter projekt, ki je sestavni del odločbe o gradbenem dovoljenju, iz katerega je razviden tloris in kvadrature prostorov gostinskega lokala. Ker upravni organ ne razpolaga s potrebnim strokovnim znanjem, je na podlagi 190. člena Zakona o splošnem upravnem postopku za ugotavljanje, ali poslovni prostori, oprema in naprave izpolnjujejo z zakonom predpisane pogoje glede tehnične opremljenosti in varstva pri delu ter glede varstva in izboljšanja življenjskega okolja za opravljanje dejavnosti v strankini vlogi, s sklepom določil izvedeniško organizacijo. Izvedeniška organizacija Zavod za varstvo pri delu d.d. Ljubljana, je na podlagi zgoraj omenjenega Sklepa, priloženih dokazil in ogledov prostorov gostinskega lokala dnevno-nočni bar, upravnemu organu posredoval strokovno mnenje z dne 04. 04. 2001. Ker se velikost poslovnega prostora, navedena v strokovnem mnenju, ni ujemala s podatki iz lokacijskega dovoljenja z dne 09. 03. 1994, iz odločbe o gradbenem dovoljenju in projektov za poslovni prostor ter uporabnega dovoljenja z dne 30. 01. 1996, je upravni organ dne 24. 04. 2001 zaprosil izvedeniško organizacijo za dopolnilno mnenje in prošnji priložil navedene dokumente. Izvedeniška organizacija Zavod za varstvo pri delu d.d. je upravnemu organu posredovala dopolnilno strokovno mnenje z dne 15. 05. 2001, v katerem med drugim navaja:

“Na podlagi sklepa Upravne enote za pregled poslovnih prostorov smo pooblaščen izvedenci ZVD d.d. Oddelka za komisijske preglede dne 20. 03. 2001 opravili pregled gostinskega lokala dnevno-nočni bar v delu kletne (19,30 kvadratna metra) in pritlične etaže (73,13 kvadratna metra). Gostinski vrt na južnem delu objekta v izmeri cca. 50 kvadratnih metrov je ograjen in ne moti prehoda za pešce in vozila. Poslovni prostori v 1. nadstropju, prizidki in vrtna uta niso bili predmet ogleda. Pri pregledu so bile ugotovljene pomankljivosti. Stranka jih je odpravila. Izvedenci smo ugotovili, da so izpolnjeni minimalni tehnični, sanitarno-zdravstveni pogoji, pogoji iz varstva pri delu, varstvo pred požarom in varstvo okolja, ki se nanašajo na poslovni prostor, opremo in naprave za opravljanje dejavnosti. Iz gradbenega dovoljenja z dne 28. 11. 1995 ter projektom PGD je razvidno, da 1. nadstropje, prizidki in vrtna uta niso bili del tehničnega pregleda pri izdaji zgoraj omenjenega uporabnega dovoljenja. Opravljena so bila tudi določena gradbena dela v pritlični etaži – prizidki. Sedanja kvadratura znaša cca. 700 kvadratnih metrov. O tem, ali so izpolnjeni izobrazbeni pogoji ter pogoji po Zakonu o graditvi objektov, bo dokončno odločil upravni organ.”
Na podlagi navedenega izvedeniškega mnenja je upravni organ izdal odločbo, v kateri je v izreku navedeno, da podjetje izpolnjuje vse z zakonom predpisane pogoje za opravljanje gospodarske dejavnosti v poslovnem prostoru (gostinski lokal dnevno-

nočni bar v delu kleti (19,30 kvadratnih metrov) in pritlične etaže (73,13 kvadratnih metrov). Iz navedenega izhaja, da je bila odločba o vseh, z zakonom predpisanih pogojih za opravljanje gostinske dejavnosti, izdana le za prostore, za katere je bilo izdano uporabno dovoljenje z dne 30. 01. 1996 na podlagi odločbe o gradbenem dovoljenju z dne 28. 11. 1995, katerih izmera je razvidna iz projekta, ki je sestavni del odločbe o gradbenem dovoljenju, in je enaka izmeri prostorov, ki jih navaja izvedeniška organizacija v svojem dopolnilnem izvedeniškem mnenju, na podlagi opravljenega pregleda gostinskega lokala, in sicer dnevno-nočno bar v delu kleti (19,30 kvadratnih metrov) in pritlične etaže (73, 13 kvadratnih metrov). Ker izvedenska organizacija, ki je opravila ogled poslovnih prostorov na podlagi uporabnega dovoljenja, gradbenega dovoljenja in izvlečka iz projekta za poslovni prostor, ni ugotovila, da ne gre za isti poslovni prostor, niti ni ugotovila, da bi bil projekt odstranjen, in je v svojem mnenju navedla enake kvadrature, kot izhajajo iz tlorisov kleti in pritličja projekta za gostinski objekt, je upravni organ izdal obratovalno dovoljenje. Glede na vaše ugotovitve, da se uporabno dovoljenje, citirano v obratovalnem dovoljenju, nanaša na objekt, ki je bil odstranjen, bo upravni organ v skladu z 268. členom Zakona o splošnem upravnem postopku ugotovil, ali obstajajo zakonski pogoji za obnovo postopka po uradni dolžnosti. (Dopis Upravne enote Ljubljana Tržnemu inšpektoratu R Slovenije, 19. 12. 2004)

Odgovorni osebi podjetja je bila dne 24. 12. 2005 s strani policije odvzeta prostost in odrejeno pridržanje na podlagi drugega odstavka Zakona o kazenskem postopku, zaradi utemeljenega suma storitve kaznivega dejanja povzročitve splošne nevarnosti po členu 317/I, II in IV KZ. Odgovorna oseba podjetja je bila privedena v postopek preiskovalnemu sodniku Okrožnega sodišča v Ljubljani, ki je po zaslišanju zoper njo odredil ukrep "PRIPOR".

Nezakonito in neodgovorno ravnanje organizatorja usodne zabave v diskoteki Lipa je bilo predvsem v tem, da za varnost obiskovalcev ni skrbela varnostna služba, ki bi imela licenco za varovanje javnih zbiranj in da je prireditelj varoval le en varnostnik, je ena glavnih ugotovitev dr. Tomaža Časa, ki je izdelal izvedensko mnenje o varovanju predbožične zabave v Lipi v Spodnjih Pirničah 23. decembra 2005. Čas je potrdil, da je imelo varnostno podjetje, s katerim je podjetje sklenilo pogodbo o varovanju, le licenco za varovanje premoženja, ne pa tudi za varovanje javnih zbiranj. Za primerno varovanje bi moral poskrbeti organizator prireditve, po Časovem mnenju je bil to nedvomno odgovorna oseba. Zagotoviti bi moral podjetje z ustrezno licenco, ki bi pripravilo načrt varovanja in zanj tudi poskrbelo, torej s primernim številom usposobljenih varnostnikov. Tako pa je bil pred Lipo le en varnostnik. Glede na to, da je bil do 22. ure vstop v diskoteko brezplačen, bi moral po mnenju izvedenca organizator predvideti množičen obisk in na to opozoriti varnostno službo. V konkretnem primeru pa je bil varnostnik naročen šele za 22. uro. "Za varovanje mora biti poskrbljeno vse od prihoda prvega obiskovalca. Po angleških izkušnjah je na sto obiskovalcev potreben en varnostnik, je pa to odvisno od tega, ali gre za prireditelj za upokojece ali za nogometno tekmo. Če je v Lipo prišlo 600 ljudi, bi bilo potrebnih šest za to delo usposobljenih varnostnikov s pooblastili za varovanje javnih zbiranj. Ti lahko uporabijo fizično silo, sredstva za vklepanje in podobno," je poudaril

izvedenec. Še pred nastankom gneče bi ti varnostniki razporedili obiskovalce v vrste s pomočjo pomičnih ograj. Tiste, ki bi bili nasilni ali bi se prerivali, bi izločili. "Ko nastane nepregledna množica in pritiska naprej, je ni več mogoče enostavno obvladati. Čeprav bi izkušeni varnostniki v kritičnem trenutku vendarle še lahko ustrezno ukrepali: lahko bi, na primer, odprli vhodna vrata v lokal, ob tem pa tudi stranska vrata, da bi se množica porazdelila in bi se pritisk zmanjšal," je dejal Tomaž Čas in ob tem opozoril na zagovor odgovorne osebe, češ da je ob 21.30, ko je prišel pred lokal in zagledal gnečo, interventno naročil še tri varnostnike. Po izvedenčevem mnenju bi moral takrat za pomoč zaprositi policijo ali prireditelju prekiniti oziroma zaključiti, kar mu zakon o javnih zbiranjih tudi omogoča. (Dnevnik, 13. 03. 2008)

Tržni inšpektorat Republike Slovenije opravlja nadzor na podlagi prijav, lastne zaznave in usmerjenih akcij. Na podlagi informacije, da naj bi gostinski obrat Lipa pričel obratovati 31. 07. 2008, je bil tega dne opravljen usklajeni nadzor več inšpekcij, pri katerem je bilo ugotovljeno, da obrat ne posluje. Za dne 07. 08. 2008 je Tržni inšpektorat Republike Slovenije dobil informacijo o morebitnem začetku obratovanja, zato je ponovno k sodelovanju povabil vse pristojne inšpekcije. Pri inšpekcijskem pregledu, ki ga je Tržni inšpektorat Republike Slovenije opravil iz svoje pristojnosti, je bilo ugotovljeno, da je Občina Medvode izdala za okrepčevalnico Lipa odločbo, v kateri je v prvi točki dovolila obratovanje gostinskega obrata do 24. ure (v nasprotju z zahtevo vlagateljice do 23. ure), v drugi točki pa je podaljšan obratovalni čas od 24. ure dalje zavrnila. Odvetnik družbe se je zoper celotno odločbo pritožil, zaradi česar redni obratovalni čas s strani lokalne skupnosti ni potrjen.

12. člen Pravilnika o merilih za določitev obratovalnega časa gostinskih obratov in kmetij, na katerih se opravlja gostinska dejavnost, določa, da prijava razporeda obratovalnega časa gostinskega obrata zajema tudi redni obratovalni čas, ki ga potrdi za gostinstvo pristojni organ občine oziroma soglasje k podaljšanemu obratovalnemu času, ki ga izda organ. Poleg navedenega so bile s strani tržnega inšpektorja pri pregledu ugotovljene tudi nekatere manjše nepravilnosti pri izpolnjevanju minimalnih tehničnih pogojev, predpisanih s Pravilnikom o minimalnih tehničnih pogojih in o minimalnem obsegu storitev za opravljanje gostinske dejavnosti. Zaradi ugotovljenih nepravilnosti je Tržni inšpektorat Republike Slovenije podjetju izdal odločbo, s katero ji je prepovedal opravljanje gostinske dejavnosti, ker nima potrjenega rednega obratovalnega časa s strani pristojnega organa lokalne skupnosti. Uveden je tudi prekrškovni postopek. Tržni inšpektorat Republike Slovenije bo sproti spremljal, ali gospodarski subjekt izdano odločbo spoštuje. Zakon o gostinstvu (ZGos) v 21. členu določa, da se z globo od 1.200 do 40.000 EUR kaznuje pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, če ne določi obratovalnega časa oziroma ga ne prijavi za gostinstvo pristojnemu organu lokalne skupnosti, ali če ne posluje v določenem obratovalnem času, ali če ne objavi obvestila o razporedu obratovalnega časa na vidnem mestu ob vhodu v gostinski obrat. Z globo v zgoraj omenjenem razponu se kaznuje tudi pravna in odgovorna oseba, če poslovni prostori ne ustrezajo minimalnim tehničnim pogojem za opravljanje gostinske dejavnosti. (Tržni inšpektorat Republike Slovenije, 09. 08. 2008)

Trenutno je gostinski lokal oziroma diskoteka Lipa še vedno zaprta.

8.2 PRIMER GOSTINSKEGA LOKALA "GLOBAL"

Gostinski lokal Global se je nahajal v centru Mesta Ljubljana, natančneje na Tomšičevi ulici v Ljubljani, v zadnjem nadstropju oziroma terasi veleblagovnice Nama. Pred Namo je dvigalo, na katerem piše Global. Podnevi je restavracija in bar, zvečer in ponoči pa diskoteka. Diskoteka Global je sebe predstavljala tudi preko svetovnega spleta in sicer na strani www.global.si, ki pa je ukinjena.

V nadaljevanju bom predstavil ukrepanje pristojnih služb (policija, inšpekcijske službe) v gostinskem lokalu Global.

Policisti so v oziroma pred gostinskim lokalom v času med 01. 01. 2007 in 12. 10. 2007 opravili 47 intervencij. (Policijska uprava Ljubljana, Izvajanje intervencij v lokalu in diskoteki Global, 15. 10. 2007)

Policija je s strani znanih oziroma neznanih prijaviteljev prejela raznovrstne prijave dogodkov, in sicer: pretepanje med gosti lokala, metanje steklovine s terase na cesto in pločnike v okolici veleblagovnice Nama, pijani gosti izzivajo k pretepu varnostnika varnostne službe, varnostniki pretepajo goste lokala, gost razbija kozarce v lokalu, itd..

Policija je v času med 01. 01. 2007 in 12. 10. 2007 obravnavala naslednje kršitve Zakona o varstvu javnega reda in miru (ZJRM-1):

- osem kršitev prvega odstavka 6. člena ZJRM-1 (nasilni in drzno vedenje),
- tri kršitve drugega odstavka 6. člena ZJRM-1 (kdor koga udari),
- devet kršitev tretjega odstavka 6. člena ZJRM-1 (kdor se pretepa),
- eno kršitev četrtega odstavka 6. člena ZJRM-1 (družinsko nasilje),
- šest kršitev prvega odstavka 7. člena ZJRM-1 (nedostojno vedenje),
- štiri kršitve drugega odstavka 7. člena ZJRM-1 (nedostojno vedenje do uradne osebe).

V gostinskem lokalu Global so policisti v zgoraj omenjenem obdobju zaznali dve kršitvi po Zakonu o omejevanju porabe alkohola (ZOPA). Zaradi kršitve javnega reda in miru so na podlagi drugega odstavka 109. člena Zakona o prekrških (ZP-1) pridržali štiri osebe do iztreznitve. Zoper znane storilce so podali: deset kazenskih ovadb na Okrožno državno tožilstvo v Ljubljani zaradi utemeljenega suma storitve kaznivega dejanja lahka telesna poškodba po prvem odstavku 133. člena KZ, štiri kazenske ovadbe za kaznivo dejanje povzročitev splošne nevarnosti po 317. členu KZ (primeri metanja predmetov s terase gostinskega lokala na Slovensko cesto, ki je pod lokalom), kazensko ovadbo za kaznivo dejanje poškodovanje tuje stvari po 224. členu KZ in kazensko ovadbo za kaznivo dejanje Posilstva po 170. členu KZ. Varnostna služba, zadolžena za varnost v gostinskem lokalu Global, je policiji v omenjenem obdobju podala petnajstkrat poročilo o uporabi ukrepa varnostnika. Pooblastila, ki jih je varnostnik uporabil zoper goste, so bila zadržanje osebe, preprečitev vstopa na varovano območje in uporaba fizične sile. (Policijska uprava

Ljubljana, Lokal Global, Pregled naznanitev in ukrepov – ugotovitve strokovne pomoči na PP Ljubljana center, Priloga 1, 15. 10. 2007)

Policisti so pri kontrolah gostinskega lokala Global opravili tudi kontrolo podjetja za varovanje. Pri tem so v obdobju med 01. 06. 2006 in 28. 07. 2006 ugotovili 12 kršitev pri izvajanju dejavnosti zasebnega varovanja v lokalu in sicer, da je podjetje za varovanje opravljalo varovanje javne prireditve brez ustrezne licence za opravljanje varovanja javnih zbiranj, da so osebe opravljale naloge varnostnika v delovni obleki, za kar pa niso izpolnjevale pogojev, niso imele statusa varnostnika za opravljanje dejavnosti varnostnika, podjetje za varovanje v predpisanem roku ni podalo poročila o uporabi ukrepov varnostnika, oseba je opravljala naloge varnostnika brez predpisane delovne obleke, oseba ni izpolnjevala pogojev za neposredno opravljanje zasebnega varovanja, ker so obstajali zadržki s področja javnega reda, varnostnik pri sebi ni imel službene izkaznice (varnostniku je na kraju izrečena globa zaradi kršitve 76. člena Zakona o zasebnem varovanju in izdan plačilni nalog), dne 26. 01. 2006 je bila gospodarski družbi za zasebno varovanje s strani Inšpektorata R Slovenije za notranje zadeve izdana odločba o prepovedi varovanja javnih zbiranj, ker niso izpolnjevali pogojev in niso pridobili ustrezne licence. (Policijska uprava Ljubljana, Podani predlogi Inšpektoratu RS za NZ, zaradi ugotovljenih kršitev zasebno varnostnega podjetja za obdobje 01.01.2006 do 12.10.2007, na območju PP Ljubljana Center, 15. 10. 2007)

Po 28. 07. 2006 policisti ob nadzorih niso več ugotovili kršitev Zakona o zasebnem varovanju pri izvajanju zasebnega varovanja gospodarske družbe. Ker se je družba na izvajanje nadzorov ustrezno prilagodila. (Policijska uprava Ljubljana, Izvajanje intervencij v lokalu in diskoteki Global, 15. 10. 2007)

Policija je dne 22. 01. 2006 v lokalu Global izvedla varnostno akcijo. Ugotovljeno je bilo, da je ob izvedbi akcije v lokalu okoli 600 gostov in bi bila evakuacija zaradi požara, gradbene ali druge nesreče izredno otežena oziroma onemogočena zaradi dostopa v lokal s panoramskim dvigalom s kapaciteto 10 gostov. Peš stopnišče, ki vodi v pasažo, pa je široko okoli 2 metra in zavarovano ter zaklenjeno s tremi kovinski vrati. Okoli lokala se nahaja terasa z ograjo višine okoli 1.5 metra, kar v primeru množične evakuacije predstavlja nevarnost padca preko ograje v globino. V lokalu je dovoljeno kajenje. Lokal je opremljen z zavesami in s stoli s tekstilno prevleko, kar povečuje požarno ogroženost.

Omenjene ugotovitve je policija v obliki Poročila posredovala Inšpektoratu RS za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami. Inšpektorat RS je podal odgovor, da so dne 24. 08. 2005 opravili redni inšpekcijski nadzor prostorov podjetja, ki upravlja gostinski lokal Global in dne 13. 09. 2005 izdali ureditveno Odločbo, s katero je stranki naložena odprava pomankljivosti. Nato je bil dne 25. 10. 2005 opravljen ponovni nadzor. Ugotovljeno je bilo, da so bile vse nepravilnosti odpravljene, zato je bil dne 27. 10. 2005 izdan Sklep o ustavitvi postopka. (Policijska uprava Ljubljana, Poročila inšpektoratom RS za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, 15. 07. 2007)

Na Operativno komunikacijski center Policijske uprave Ljubljana dne 07. 10. 2007 je ob 03.24 uri neznanec sporočil, da je pred konzorcijem varnostnik Globala nekoga udaril in ga poškodoval, poškodovani je odpeljan z reševalnim vozilom, reanimacija poškodovanega, priče so povedale, da so ga varnostniki zavrnili pri vstopu v lokal, nato pa je iz lokala pritekel varnostnik Globala in žrtev udaril v glavo, nato je pritekla še ena neznanca oseba in ga tudi udarila v glavo, žrtev je padla na tla. (Policijska uprava Ljubljana, Lokal Global, Pregled naznanitev in ukrepov – ugotovitve strokovne pomoči na PP Ljubljana center, Priloga 1, 15. 10. 2007)

Dne 10. 10. 2007 v popoldanskih urah je poškodovani zaradi težkih poškodb glave umrl.

Ingo Paš iz Zbornice RS za zasebno varovanje nam je povedal, da so že julija zahtevali odvzem licence družbi za varovanje Vip. Povod za to je bil dogodek v Celju, kjer naj bi bili njihovi varnostniki vpleteni v smrt mladeniča, obiskovalke ljubljanskega Globala pa naj bi varnostniki napadli. Ker zbornica ne podeljuje ali odvzema licenc, ji ni preostalo drugega, kot da Ministrstvo za notranje zadeve opozarja na ponavljajoče se kršitve omenjene družbe in jo postavi pred častno razsodišče. Paš je presenečen nad Ministrstvom za notranje zadeve, da se sklicuje na pravnomočnost obsodbe, preden bi to lahko licenco odvzelo, saj bi to lahko storili na podlagi 40. člena zakona o zasebnem varovanju. Ta govori o začasnem suspenzu, če se zgodita dve ali več kršitev. Predlog na ministrstvu pa lahko poda tako policija kot zbornica. Družba Vip varovanje je dobila licenco za varovanje šele lani. Policija naj bi pri tej družbi ugotovila večje kršitve in ne zgolj tega, da varnostniki nimajo službenih kartic. (Dnevnik, 10. 10. 2007)

Na nezadovoljiv nadzor so že večkrat opozarjali v zbornici, je sporočil Paš. Ob tem je dodal, da do leta 2003, ko je nadzor izvajala zbornica, tako tragičnih dogodkov ni bilo. Od takrat naprej pa je, ker Ministrstvo za notranje zadeve ni pravočasno ukrepalo, ugasnilo že pet življenj, je še povedal Paš. (Finance, 15. 10. 2007)

Ministrstvo za notranje zadeve je dne 15. 11. 2007 izdalo odločbo, da se pravni osebi, ki je izvajala varovanje v gostinskem lokalu Global, začasno odvzame licenca za varovanje javnih zbiranj za obdobje treh mesecev od 05. 12. 2007.

Predstavniki Vip Varovanja so danes na ustni obravnavi direktoratu za policijo in druge varnostne naloge Ministrstva za notranje zadeve (MNZ) predstavili svoja stališča v okviru postopka za trajni odvzem licence, so sporočili z MNZ. Inšpektorat za notranje zadeve je sicer že 8. januarja 2008 obvestil omenjeni direktorat, da so izpolnjeni pogoji za uvedbo trajnega odvzema licence družbi Vip Varovanje, so sporočili z MNZ. Direktorat za policijo in druge varnostne naloge na MNZ je na podlagi priložene dokumentacije in zakona o zasebnem varovanju uvedel postopek o trajnem odvzemu licence družbi Vip Varovanje. Zato je bil skladno z zakonom o splošnem upravnem postopku razpisan narek za ustno obravnavo. Narek za ustno obravnavo pa je bil prvič razpisan za 28. februar, drugič za 10. marec, vendar se ga predstavniki Vip varovanja niso udeležili. Na podlagi vseh zbranih

dejstev bodo sprejeli odločitev, ali so v primeru ugotovljenih kršitev podani utemeljeni razlogi za trajni odvzem licence. MNZ bo torej v kratkem izdalo odločbo o trajnem odvzemu licence družbi Vip Varovanje ali pa postopek ustavilo, so navedli v sporočilu za javnost. (Delo, 10. 04. 2008)

Ministrstvo za notranje zadeve pa je dne 23. 06. 2008 VIP Varovanju zadalo boleč udarec. Odvzelo jim je licenco za varovanje javnih zbiranj in licenco za varovanje premoženja. To so storili na podlagi ugotovitve, da je omenjeno podjetje opravljalo naloge zasebnega varovanja z ljudmi, ki niso izpolnjevali pogojev za opravljanje dejavnosti zasebnega varovanja, ker jim službena izkaznica varnostnika še ni bila podeljena ali pa za opravljanje dejavnosti zasebnega varovanja sploh niso izpolnjevali pogojev. (Dobro jutro, 24. 06. 2008)

9 ZAKLJUČEK

Naj v zaključku najprej preletim zapisano v posameznih poglavjih in opozorim na najpomembnejše elemente le-teh. V prvem poglavju sem predstavil gostinsko dejavnost na splošno in pravno regulacijo le-te. Iz tega poglavja velja opozoriti na najpomembnejše elemente gostinske dejavnosti, in sicer prostor, kjer se odvija gostinska dejavnost, tehnična in funkcionalna ustreznost prostora, vrste gostinskega obrata, poudarek na spremembah, ki so se zgodile pri odločanju upravnega organa glede odločitve o pričetku obratovanja gostinskega lokala, kar je po spremembi zakonodaje prepuščeno gostincem samim in pa element obratovalni čas. Obratovalni čas gostinskega lokala je logično odvisen od lokalne skupnosti oziroma od tega, kakšen interes omenjena skupnost vidi v gostinski dejavnosti.

V naslednjem poglavju sem predstavil, kako je urejeno zasebno varovanje v R Sloveniji. Predstavil sem javno prireditve ter pogoje, pod katerimi lahko poteka javna prireditve v gostinskem lokalu. Pri tem pa sem ugotovil, da sam zakon, ki ureja gostinsko dejavnost, nalaga gostincem, da varovanje javne prireditve v gostinskih lokalih oziroma diskotekah mora biti urejeno po zakonodaji, ki ureja zasebno varovanje. V tem poglavju sem se dotaknil termina "neformalnih varnostnikov" in ugotovil, da so to skriti fantje, mišičnjaki, ki so pomešani med gosti, neoznačeni in se pojavijo takrat, ko je potrebno na primitiven način, način, ki ga je sodobna družba že zdavnaj zavrgla, disciplinirati gosta. Pri tem ponavadi neformalni varnostniki ravnaajo nestrokovno in za izvršitev naloge uporabijo znatno več sile, kot je to potrebno. Pri tem pa prihaja do hudih telesnih poškodb gostov gostinskih lokalov.

V naslednjem poglavju sem opisal inšpekcijski nadzor v R Sloveniji. Omenil sem načela, po katerih je inšpektor določene inšpekcijske službe dolžan ravnati in opisal njegov položaj v R Sloveniji.

V naslednjem poglavju sem navedel inšpekcijske službe, ki najpogosteje kontrolirajo gostinske lokale. Pri pregledu dela inšpekcijskih služb za leti 2006 in 2007 sem ugotovil, da se je v gostinski dejavnosti izvedlo veliko ukrepov s strani vseh predstavljenih inšpekcijskih služb. V nadaljevanju sem se dotaknil našega represivnega organa – policije in ugotovil, da ima policija pooblastila predvsem za ukrepanje zoper goste gostinskega lokala v primerih, ko kršijo javni red in mir, da storijo kakšno kaznivo dejanje. V zvezi s kršitvami, za katere pa ni pristojna, pa obvešča pristojne inšpekcijske službe.

Pri analiziranju primera gostinskega lokala Lipa sem ugotovil, da je lastnik gostinskega lokala oziroma diskoteke stari gostinski local, za katerega je dobil uporabno dovoljenje in obratovalni čas, porušil, zgradil novo, večjo diskoteko, za katero pa ni imel ustreznega gradbenega dovoljenja, ter posledično uporabnega dovoljenja. Pristojne inšpekcijske službe so odgovorni osebi izdale več odločb, ena od teh je tudi izklop električne energije. Lastnik se je tudi v tem primeru znašel in objekt priključil na električni agregat. V nadaljevanju sem ugotovil, da so policija in inšpekcijske službe iz svoje pristojnosti v diskoteki in pred njo izvedle cel kup ukrepov. Policija in inšpekcijske službe so opravile več skupnih nadzorov diskoteke Lipa. Lastnik je upravno enoto spravil v zmoto, tako da je novi obratovalni čas

pridobil na podlagi dokumentacije starega odstranjenega objekta. Policija je zaradi tega zoper lastnika diskoteke podala kazensko ovadbo.

Lastnik ni prijavljal javnih prireditev na policiji. Lastnik diskoteke je prav tako za varovanje javnih prireditev najel podjetje za varovanje, ki sploh nima licence za varovanje javnih zbiranj. Na tragični dan pa je javno zbiranje varoval le en varnostnik. Na prireditvi se je zbralo 600 obiskovalcev.

Iz analize pridobljenih podatkov, ki pokažejo ravnanje lastnika diskoteke Lipa in angažiranje inšpekcijskih služb ter policije, da bi se odpravile nepravilnosti, potrjujem svojo hipotezo.

Pri analiziranju primera gostinskega lokala Global sem ugotovil, da se je v gostinskem lokalu konstantno kršil javni red in mir (pretepanja, metanje raznih predmetov s terase gostinskega lokala na Slovensko cesto in posledično s tem ogrožanje varnosti mimoidočih pešcev), to pa kaže na malomarnost lastnika gostinskega lokala. Nadalje sem ugotovil, da podjetje, ki je opravljalo varovanje, sprva sploh ni imelo licence za varovanje javnih zbiranj. Nato je podjetje za zasebno varovanje to uredilo, vendar so se kljub temu še naprej pojavljale kršitve, kot so: varnostniki, ki sploh nimajo licence oziroma neformalni varnostniki, varnostniki brez licence za varovanje javnih zbiranj, varnostniki, ki jim je bila zavrnjena prošnja za licenco iz zadržkov javnega reda in miru itd.. Skratka, vrsta nepravilnosti, ki so nato privedle do nesrečnega dogodka, in potrdile moje hipoteze tudi v tem primeru.

LITERATURA

BREZNIK, Janez. DUHOVNIK, Janez. Komentar Zakona graditvi objektov. GV Založba, Ljubljana, 2005.

GRAFENAUER, Božo. Osnove upravnega postopku in upravnega spora. GV Založba, Ljubljana, 2001.

BREZNIK, Janez. Zakon o splošnem upravnem postopku (ZUP): s komentarjem. GV Založba, Ljubljana, 2004.

JEROVŠEK, Tone. Predavanja Upravni postopek in upravni spor na Visokošolskem študiju Javna uprava. Ljubljana. 2005.

JEROVŠEK, Tone. KLADOŠEK, Roman. Komentar zakonov s področja uprave: Zakon o inšpekcijskem postopku. Inštitut za javno upravo pri Pravni fakulteti, Ljubljana, 2004.

JEROVŠEK, Tone. Razmerja med organi v sestavi ministrstev in ministrstvi. Dnevi slovenske uprave, Zbornik referatov. Visoka upravna šola, Ljubljana, 2002.

VIRANT, Grega. Pravna ureditev javne uprave. Fakulteta za upravo, Ljubljana, 2004.

VIRI

- Poročilo o delu Inšpektorata Republike Slovenije za notranje zadeve leto 2008, februar 2009.
- Poročilo o delu policije za leto 2008, 27. 02. 2009.
- Policijski oddelek Medvode, Klub Lipa – izvajanje ukrepov – poročilo, 27. 12. 2005.
- OKC PU Ljubljana, Dnevno poročilo, 23. 12. 2005.
- Dokument, Sektor uniformirane policije Policijske uprave Ljubljana, 23. 10. 2006.
- Dopis Tržnega inšpektorata Republike Slovenije, Enota Ljubljana, Policijskemu oddelku Medvode, 27. 12. 2004.
- Dopis Upravne enote Ljubljana Tržnemu inšpektoratu R Slovenije, 19. 12. 2004.
- Revija Varnost, Letnik LIV/št.1/2006.
- Poslovno Poročilo Tržnega inšpektorata Republike Slovenije za leto 2006, februar 2007.
- Poslovno Poročilo Tržnega inšpektorata Republike Slovenije za leto 2007, februar 2008.
- Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Inšpektorat Republike Slovenije za delo, Poročilo o delu za leto 2006.
- Poročilo o delu Inšpektorata Republike Slovenije za okolja in prostor za leto 2006, januar 2007.
- Poročilo o delu Inšpektorata Republike Slovenije za okolja in prostor za leto 2007, februar 2008.
- Policijska uprava Ljubljana, Izvajanje intervencij v lokalu in diskoteki Global, 15.10.2007.
- Policijska uprava Ljubljana, Lokal Global, Pregled naznanitev in ukrepov – ugotovitve strokovne pomoči na PP Ljubljana center, Priloga 2, 15. 10. 2007.

- Policijska uprava Ljubljana, Podani predlogi Inšpektoratu RS za NZ, zaradi ugotovljenih kršitev zasebno varnostnega podjetja za obdobje 01.01.2006 do 12.10.2007, na območju PP Ljubljana Center, 15. 10. 2007.
- Policijska uprava Ljubljana, Poročila inšpektoratom RS za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, 15. 07. 2007.
- Ministrstvo za zdravje, Zdravstveni Inšpektorat RS, Poročilo Zdravstvenega Inšpektorata RS, avgust 2007.

PRAVNI VIRI

Ustava Republike Slovenije Ur. list RS 33I/99-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 69/04, 68/06.

Zakon o gostinstvu. Ur. list RS, št. 93/07.

Zakon o društvih Ur. list RS, št. 61/06.

Zakon o graditvi objektov Ur. list RS, št. 110/02.

Zakon o zasebnem varovanju Ur. list RS, št. 126/03, 7/07, 16/07, 102/07, 96/08, 41/08.

Zakon o podjetjih Ur. list SFRJ, št. 77/88, 40/89.

Zakon o gospodarskih zbornicah Ur. list RS, št. 60/06.

Zakon o javnih zbiranjih Ur. list RS, št. 113/05.

Kazenski zakonik Ur. list RS 55/08.

Zakon o orožju Ur. list RS št. 23/05.

Zakon o inšpekciji dela Ur. list RS št. 38/94, 32/97, 36/00.

Zakon o zdravstveni inšpekciji Ur. list RS št. 99/99, 107/99, 110/02, 2/04, 36/04, 47/04, 39/06, 59/06.

Zakon o osebni izkaznici Ur. list RS št. 75/97, 60/05, 100/05, 44/08, 71/08, 11/09.

Zakon o osebni imenu Ur. list RS št. 20/06.

Zakon o avtorskih in sorodnih pravicah Ur. list RS 16/07.

Zakona o prometu in proizvodni s prepovedanimi drogami Ur. list RS št. 108/99, 44/00, 2/04, 47/04, 37/05, 16/08.

Obrtni zakon Ur.list RS št. 40/04, 102/07.

Zakonu o državni upravi Ur.list RS, št. 113/05.

Zakon o inšpekcijskem nadzoru Ur.list RS 43/07.

Zakonu o splošnem upravnem postopku Ur.list RS 24/06.

Zakona o varnosti in zdravju pri delu Ur. list RS št. 56/99, 64/01.

Zakona o delovnih razmerjih Ur. list RS, št. 42/02, 103/07.

Zakon o evidencah na področju dela in socialne varnosti Ur. list RS, št 40/06.

Zakona o preprečevanju dela na črno Ur. list RS, št. 12/07.

Zakona o davčnem postopku Ur.list RS, št. 117/06, 24/08, 125/08, 20/09, 47/09, 48/09.

Zakona o davku na dodano vrednost Ur. list RS, št. 117/06, 33/09.

Zakon o prispevkih za socialno varnost Ur. list RS, št. 5/96, 18/96, 34/96, 87/97, 3/98, 106/99, 81/00, 97/01.

Zakon o davku na izplačane plače Ur. list RS, št. 34/96, 31/97, 109/01, 83/04, 25/05, 108/05, 21/06.

Kazenski zakonik Ur. list RS, št. 55/08, 66/08.

Zakon omejevanju porabe alkohola Ur. list RS, št. 15/03.

Zakona o omejevanju porabe tobačnih izdelkov Ur.list RS,št. 93/07.

Zakon o varstvu javnega reda in miru Ur. list RS št. 70/2006.

Uredbo o obveznem organiziranju službe varovanja Ur.list RS št. 43/08, 16/09.

Uredba o organih v sestavi ministrstev Ur. list RS, št. 58/03.

Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju Ur. list RS št. 105/05.

Pravilnik o minimalnih tehničnih pogojih in o minimalnem obsegu storitev za opravljanje gostinske dejavnosti Ur.list RS 88/00, 114/04, 52/08.

Pravilnik o kategorizacije nastanitvenih obratov Ur. list RS št. 62/08.

Sklep št. U-I-109/04-7 Ur. list RS št. 7/2007.

Odločba št. U-I-33/06-14 Ur. list RS št. 16/2007.

INTERNETNI VIRI

Državni portal Republike Slovenije. Izpolnjevanje pogojev za opravljanje gostinske dejavnosti v gostinskih obratih.

URL=<http://e-uprava.gov.si/e-prava/dogodkiPrebivalci.euprava?zdid=1479&sid=983>
13. 02. 2009.

Ministrstvo za notranje zadeve. Zasebno varovanje.

URL=http://www.mnz.gov.si/si/pogosto_iskane_vsebine/dpdvn/zasebno_varovanje/,
23. 04. 2009.

Ministrstvo za notranje zadeve. Seznam imetnikov licenc zasebnega varovanja.

http://www.mnz.gov.si/si/pogosto_iskane_vsebine/dpdvn/zasebno_varovanje/eviden-ce/seznam_imetnikov_licenc_zasebnega_varovanja/, 26. 04. 2009.

Zbornica za razvoj slovenskega zasebnega varovanja. Organi Zbornice za razvoj slovenskega zasebnega varovanja.

URL=<http://www.zrszv.si/OZbornici/OrganiZRSZV/tabid/965/Default.aspx>, 11. 11. 2009.

Dnevnik. Odgovornost nosijo predvsem lastniki lokalov in organizatorji zabav.

URL=http://www.dnevnik.si/tiskane_izdaje/objektiv/1042268800, 23. 05. 2009.

Dnevnik. Kresalova napovedala korenite posege v ureditev zasebnega varovanja.

URL=<http://www.dnevnik.si/novice/slovenija/1042270127>, 27. 05. 2009.

Ministrstvo za notranje zadeve. Licenca za varovanje javnih zbiranj.

URL=http://www.mnz.gov.si/si/pogosto_iskane_vsebine/dpdvn/zasebno_varovanje/licenca_za_varovanje_javnih_zbiranj/, 27. 08. 2009.

Ministrstvo za notranje zadeve. Prijava shoda ali prireditve in pridobitev dovoljenja.

URL=http://www.mnz.gov.si/si/pogosto_iskane_vsebine/dunz/javni_shod_javna_prireditve/prijava_shoda_ali_prireditve_in_pridobitev_dovoljenja/, 27. 08. 2009

Ministrstvo za notranje zadeve. Seznam imetnikov licenc zasebnega varovanja.

URL=http://www.mnz.gov.si/si/pogosto_iskane_vsebine/dpdvn/zasebno_varovanje/evidence/seznam_imetnikov_licenc_zasebnega_varovanja/, 05. 11. 2009.

Tržni inšpektorat Republike Slovenije. Obvestilo za javnost v primeru okrepčevalnice

lipa. URL=<http://www.ti.gov.si/si/splosno/cns/novica/article/2537/5309/d0f21a0b2a/>,
09. 08. 2008.

Dnevnik. Varovanje pred Lipo je bilo neustrezno.

URL=http://www.dnevnik.si/tiskane_izdaje/dnevnik/305164, 13. 03. 2008.

Tržni inšpektorat R Slovenije. Predstavitev tržnega inšpektorata RS.
URL=[http://www.ti.gov.si/si/predstavitev trznega inspektorata rs/](http://www.ti.gov.si/si/predstavitev_trznega_inspektorata_rs/), 02. 09. 2009.

Tržni inšpektorata Republike Slovenije. Varstvo potrošnikov.
URL="[http://www.ti.gov.si/si/delovna podrocja/varstvo potrosnikov/](http://www.ti.gov.si/si/delovna_podrocja/varstvo_potrosnikov/)", 02. 09. 2009.

Davčna uprava Republike Slovenije. Organizacija in naloge davčne službe.
URL=[http://www.durs.gov.si/si/o davcni upravi rs/organizacija in naloge davcne s luzbe/](http://www.durs.gov.si/si/o_davcni_upravi_rs/organizacija_in_naloge_davcne_sluzbe/), 07. 09. 2009.

Davčna uprava Republike Slovenije. Kaj je dobro vedeti o davčnem inšpekcijskem nadzoru.
URL=[http://www.durs.gov.si/si/davcni inspekcijski nadzor/kaj je dobro vedeti o d avcnem inspekcijskem nadzoru/#c18010](http://www.durs.gov.si/si/davcni_inspekcijski_nadzor/kaj_je_dobro_vedeti_o_davcnem_inspekcijskem_nadzoru/#c18010), 08. 09. 2009.

Inšpektorat R Slovenije za delo. Pristojnosti inšpektorata RS za delo.
URL=[http://www.id.gov.si/si/o inspektoratu/pristojnosti inspektorata rs za delo/](http://www.id.gov.si/si/o_inspektoratu/pristojnosti_inspektorata_rs_za_delo/), 19. 09. 2009.

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije. Zdravstveni inšpektorata RS (ZIRS).
URL=[http://www.zi.gov.si/si/zdravstveni inspektorat rs zirs/](http://www.zi.gov.si/si/zdravstveni_inspektorat_rs_zirs/), 11. 10. 2009.

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije. Dejavnost inšpektorata.
URL=[http://www.zi.gov.si/si/zdravstveni inspektorat rs zirs/dejavnost inspektorata/](http://www.zi.gov.si/si/zdravstveni_inspektorat_rs_zirs/dejavnost_inspektorata/) 11. 10. 2009.

Inšpektorat Republike Slovenije za okolja in prostor. Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor.
URL=[http://www.iop.gov.si/si/inspektorat republike slovenije za okolje in prostor/](http://www.iop.gov.si/si/inspektorat_republike_slovenije_za_okolje_in_prostor/) 11. 10. 2009.

Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor. Naloge in cilji.
URL=[http://www.iop.gov.si/si/inspektorat republike slovenije za okolje in prostor/ naloge in cilji/](http://www.iop.gov.si/si/inspektorat_republike_slovenije_za_okolje_in_prostor/naloge_in_cilji/), 11. 10. 2009.

Inšpektorat Republike Slovenije za okolja in prostor. Inšpekcija za prostor.
[http://www.iop.gov.si/si/delovna podrocja/inspekcija za prostor/](http://www.iop.gov.si/si/delovna_podrocja/inspekcija_za_prostor/), 11. 10. 2009.

Policija. Delovna področja. URL=<http://www.policija.si/index.php/delovna-podroja>, 15. 10. 2009.

Dnevnik. Dvajsetletnik, ki naj bi ga surovo pretepli globalovi varnostniki, je umrl.
URL=[http://www.dnevnik.si/novice/crna kronika/273943/](http://www.dnevnik.si/novice/crna_kronika/273943/), 10. 10. 2007.

Finance. Global prekinil pogodbo z VIP varovanjem.
URL=<http://www.finance.si/193636>, 15. 10. 2007.

Obrtno podjetniška zbornica Slovenije. Kratak pogled v preteklost gostinstva.
URL= <http://www.ozs.si/prispevek.asp?IDpm=3673>, 10. 03. 2007.

Delo. Bo MNZ odvzel licenco VIP varovanju?
URL=<http://www.delo.si/clanek/o286652>, 10. 04. 2008.

Dobro jutro. Praštalo na sodišču, VIP varovanje brez licence.
URL=<http://www.dobrojutro.net/novice/kronika/81369/?apage=3>, 24. 08. 2008.

IZJAVA O AVTORSTVU IN NAVEDBA LEKTORJA

Spodaj podpisani Alen DŽABIĆ izjavljam, da je diplomska naloga z naslovom GOSTINSKI LOKALI IN ZASEBNO VAROVANJE moje avtorsko delo, in se strinjam, da se diplomska naloga objavi na internetu.

LEKTOR: Tina Zadavec

Alen DŽABIĆ